

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVII. évfolyam

Szubotica, 1926 PENTEK január 1.

1. szám

M megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
Telefon: Kiadóhivatal 8-58 Szerkesztőség 5-10, 8-52

Előfizetési ár negyedévre 150 din.

Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia Foncière-palota)
Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Zelbach-palota)

B. u. é. k.

Nyájas olvasó, akinek minden buját, baját és jáját megszólaltattuk az elmúlt évben, boldog új évet kívánunk neked. A szomorúság, fájdalom és kétségbeesés, ami az idők homokóráján lepergett esztendőhöz tapad, legyen végleg a múlté és ne fúsanak előled hitegető délibábként a várakozásaid szemhatárán ragyogó szépségek.

A remények szabadságharcának ünnepnapján ne hányd fel, hogy tavaly ilyenkor ugyanígy sugaltunk beléd bizalmat és az illúziók aranycirádáival díszített diadalkapuvál fogadtuk az újévet, amely imé nem hagyott rád egyebet be nem váltott ígéretek csódtömegénél. Az az ujjongó köszöntés, amelyvel 1925-öt üdvözlöttük, feltör a kiábrándultság jégtáblái alól és minél kevesebbet kaptunk a szilveszteri toron elbucsztatott évtől, annál többet várunk az újtól. Felejtést sürűcsőlünk a vidámság teli serlegéből és gondjaink mély redőit mámor rózsaszínű ködével fátyolozzuk el. Ne gondolj a multra, amikor előtted a véghetetlen lehetőségeket feltáró jövő! Csalódásokat el lehet viselni, a kudarc keserűsége új nekiiramodások kezdősebségét fokozza, csak a jobb idők elkövetkezésébe vetett hited összeomlása kiheverhetetlen. Ez a hited magasodjék ki diadalmasan a lefolyt évben elszenvetett megpróbáltatások hírnábjából.

Sziszifuszok vagyunk mindnyájan, emberfia, hegynek fölfelé, görnyedő hátgerinccel, kiálló lélekzettel, verejtékezeve hengerítjük sorsunk mázsás szikláját, amely mindig visszafelé gördül. Mikor ériük el a hegytetőt, ahol megpihenhetünk és a betöltött hivatás nyugalmat sugárzó tudatával gyönyörködhetünk a természet nagyszerű panorámájában? Ha Szilveszterkor felmérjük az egy év alatt megtett utat, azt látjuk, hogy alig jutottunk közelebb a célbavett csúcshoz. Erőnk megfeszítésével toltuk feljebb a sziklát, de az a nehézkedés törvényénél fogva ismét lejebb csúszott a lejtőn. És mégis éi benünk az a meggyőződés, hogy nem hiába fáradunk, nem pusztán kényszermunkát végzünk, hanem szüntelen robotolásunkkal a magunk és a nagy emberi közösség eszményeihez egyre közelebb jutunk.

Nyájas olvasó, aki új hazádban magyarságod végzetét vonszolod, mire vinnéd, ha akarásod a legkisebb akadály előtt is megtorpanna? A hetedik új évet ered itt meg és még mindig vannak bőven ki nem elégített igényeid.

Becsületos törekvéseid hányszor feneklettek meg a bizalmatlanság zátonyán és legtisztább szándékaidat hányszor huzta le a türelmetlenség a gyanúsítások fertőjébe. Ezekről a tapasztalatoktól azonban nem szabad elcsüggedned. A hét év jogos nemzetiségi aspirációid szempontjából sem mult el hasztalanul. Itt, a határszélen, ez államhatalom legfőbb képviselője ünnepélyesen kijelenti, hogy a magyarok az állam loyális polgárai. Nem kívánsz mást, mint hogy megértsék gondolataidat, méltányolják hűségedet és hagyjanak meg nyelved és kulturád birtokában. Már loyaltásod hivatalos elismerése is olyan vivmány, amelyhez soha sem juthatsz el, ha a nehézségektől visszarettenve a *vanitatum vanitas* közömbösségébe fásulsz.

Gazdasági válság viharfelhői sűrűsödnek a fejed felett. A panaszok évek óta halmozódnak. A munkás a drágaságot sinyli, a kereskedelmet, ipart és mezőgazdaságot az adórendszer, az agrár-

reform és a tőkehiány nyomasztja. A kishitűség nem talál Ariadnefonalat ebből a labirintusból és csak azokat a jelenségeket veszi észre, amelyek az évről-évre újíászülető remények meddőségét bizonyítják. De te, ó nyájas olvasó, ne egy-egy év küzdelmeinek látószögéből vizsgáld az eredményeket, hanem foglald egységbe a tüneteket és rá fogsz eszmélni a haladás folytonosságára, amelyet a bukások tanulságaitól acélozott hitünk táplál.

Maradjon meg szivedben a mult csalódásait a jövő ígéreteibe vesztő hit, egyedüli féltlenivaló értéke ennek a földi életnek. Szegénység vagy jólét, elnyomottság vagy hatalom a véletlen szeszélye, tűnő esetlegesség, míg az érzések egészsége, a lélek derűje, az élnitudás épsége nábbi tőke, amely a nyomorúság áldozatainak is boldogságot kamatoz. Nem kívánhatunk neked jobbat, ó nyájas olvasó, mint egészséget, hitet, türelmet és romlatlan érzéket az élet örömei iránt.

B. u. é. k.

Pasics Dalmáciába készül

Elutazása előtt tisztázni akarja a politikai helyzetet

Beogradból jelentik: A kormány radikális tagjai csütörtökön délután négy órakor értekezletet tartottak a miniszterelnökségen. Az értekezleten *Pasics* miniszterelnök elnökölt. A radikális miniszterek két óra hosszat tanácskoztak és a külön tárgyalás a politikai körökben általános feltűnést keltett. A hangulat általában olyan, mint válság előtt szokott lenni és bár semmi pozitív jelenségről nem lehet számot adni, politikai körökben azt hiszik, hogy *Pasics* ismét a kibontakozás útját keresi és minthogy néhány nap mulva Cavtatra utazik, mielőbb tisztázni akarja a helyzetet. Hír szerint ezért tartottak a radikális miniszterek értekezletet és ezzel van összefüggésben *Sztanojevic* Aca beogradi tartózkodása is, *Sztanojevic*et ugyanis a Radics-párttal való koalíció egyik legnagyobb hívének tartják.

Pasics miniszterelnök és *Radics* István közoktatási miniszter még mindig nem tárgyaltak, ami természetesen szintén sok találgatásra ad okot. A radikális pártban sokan azt hiszik, hogy *Radics* személye a nyugodt kormányzás akadálya, mások viszont benne látják a megegyezéses politika fentartásának legfőbb támaszát. Az ellenzék várakozó álláspontot foglal el. Tapogatózások minden irányban folynak, felhivatalos és informatív jellegű megbeszéléseket tartanak a politiku-

sok, de hivatalos tanácskozások nem voltak.

Konfliktus a pénzügyi bizottság ülésén

A pénzügyi bizottság csütörtökön délelőtti ülést tartott, amelyen a postaügyi minisztérium új szabályzatával foglalkoztak. A szabályzat a posta- és táviridalkalmazottak túlórájának és éjszakai munkájának illetményeit és a többi rendkívüli díjazásokat rendezi. Az ülés váratlanul meglehetősen viharos lefolyású volt és éles konfliktus keletkezett dr. *Grgin* Dusan képviselő és dr. *Superina* postaügyi miniszter, valamint az ő álláspontját védő dr. *Preka* Radics-párti képviselő között.

A szabályzat 17. paragrafusa ugyanis bizonyos külön benficiumot állapít meg a postagazgatóknak, azok helyetteseinek, a postaügyi miniszter kabinetfőnökének és más miniszteri tisztviselőknél. *Grgin* Dusan ennél a szakasznál tiltakozott az ellen, hogy ezeknek a főtisztviselőknél, akik valójában nem végeznek éjszakai munkát, külön díjat adjanak. Dr. *Superina* postaügyi miniszter és dr. *Preka* Radics-párti képviselő ezzel szemben az eredeti javaslat elfogadása mellett szálltak síkra.

Miután a bizottság tagjai nem tudtak megegyezésre jutni, dr. *Radonics* Jovan elnök félbeszaki-

totta az ülést és a kormánypárti tagok külön tanácskozásra vonultak vissza a miniszterrel. Ezen a tanácskozáson olyan megegyezés jött létre, hogy az egész szabályzatot csak egy hónapi érvénnyel fogadják el és a főtisztviselőknél erre az időre sem folyósítják a külön díjakat.

Az ülés újbóli megnyitása után a pénzügyi bizottság többsége a szabályzatot ezzel a módosítással elfogadta. Végül *Uzunovic* építésügyi miniszter az építésügyi alkalmazottak fizetési szabályzatát terjesztette be és kérte annak azonnali letárgyalását. Az idő előrehaladottsága miatt azonban dr. *Radonics* Jovan elnök a javaslat tárgyalását a legközelebbi ülésére halasztotta és az ülést berekesztette.

Tekintettel azokra az utóbbi időben többször felmerült ellentétekre, amelyek a pénzügyi bizottság és a kormány egyes tagjai között felmerültek és amelyek a pénzügyi bizottságnak abból a törekvéséből fakadnak, hogy minél jobban érvényesüljön a takarékoság elve az állami gazdálkodásban, dr. *Radonics* Jovan, a pénzügyi bizottság elnöke megállapodott *Pasics* miniszterelnökkel abban, hogy a konfliktusok elkerülése céljából a bizottság többségi tagjai a jövőben a kormány tagjaival együttes konferenciát tartsanak. Az első ilyen konferenciát csütörtök délután hat órára hívták össze.

A montenegrói föderalisták tanügyi kívánságai

A montenegrói föderalista képviselők a közoktatásiügyi minisztériumhoz beadványt intéztek, amely nagy feltűnést keltett politikai körökben. A beadványban azt kérik, hogy a montenegrói elemi és középiskolákban déli dialektusban írt tankönyveket használhassanak, azonkívül, hogy a minisztérium vonja meg az approbációt *Sztanojevic* Sztanoje dr. egyetemi tanárnak a *szerb nemzet története* című tankönyvétől, mert annak egyes részei sértik a montenegrói nép önértetét.

Makszimovics belügyminiszter a királynál

Makszimovics belügyminiszter csütörtök este fél hatkor kihallgatásra jelent meg az udvarban. A belügyminiszter reszortügyekről tájékoztatta Ofelségét.

A pénzügyminiszter Párisban

Párisból jelentik: *Simun* Josep, a *Societe Generale* alelnöke *Sztanadinovic* pénzügyminiszter tiszteletére ebédet adott. Az ebéden részt vettek *Daumer* francia pénzügyminiszter és *Spalajkovic* párisi jugoszláv követ is.

Becskerek város közgyűlése

A jövő évi költségvetést levették a napirendről

Velikibecskerekről jelentik: Becskerek város kizselyesített tanácsa csütörtökön délután három óraker tartotta 1925. évi utolsó közgyűlését a vármegyeháza nagytermében, Alekszics Bogoljub polgármester elnökletével. A tárgysorozaton mintegy nyolcvan kisebb fontosságú pont szerepelt, a legfontosabb pontot, az 1926. évi költségvetést levették a napirendről, mert a tisztviselők beosztásáról még nem történt döntés és emiatt a budget nem készülhetett el teljesen.

Nagyobb vita fejlődött Krizsanov Pál városi főszámvéző nyugdíjazása körül, amit Ankiés Bozso és Beslics Nikola javaslatára egyelőre levették a napirendről. Tudomásul vette a közgyűlés a belügyminisztériumnak azt a rendeletét, amellyel a külföldiekre eddig kivetett idegenadót eltörlik. Ezt az adót, mint ismeretes, egy korábbi belügyminiszteri rendelet alapján vetették ki a német állampolgárokra retorzióképpen a Németországban kivetett idegenadók miatt. E tekintetben azóta megegyezés történt a SHS királyság és Németország között és ennek alapján a többi idegenek adóját is megszüntették.

A közgyűlés elfogadta a becskereki iskolaszék 1925. évi költségvetését, amit már a belügyminisztérium is jóváhagyott. Tudomásul vették, hogy a vármegyei közgyűlés elfogadta Becskerek város 1925. évi költségvetését. Ezenkívül különböző iskolaépületek javítását hagyta jóvá a kizselyesített tanács. Foglalkoztak a közevetvám beszédese körül tapasztalt szabálytalanságokkal és fokozottabb ellenőrzésre utasították a tisztviselőket.

Elhatározták, hogy mindazok, akik pausálót fizetnek a világitási áramért, a jövőben havonta 625 dinárt tartoznak fizetni minden évi után azokban a hónapokban, amikor a világitást nem használták. A városi tanács javaslatára megállapították a nappali motoráram díját is, amely a javaslat szerint kilowattónként öt dinárnál kezdődik és az

áramfogyasztás nagysága szerint fokozatosan csökken. Ekörül nagyobb vita keletkezett, mert többen azt követelték, hogy a kisebb áramfogyasztóknak a díját állapítsák meg csekélyebb összegben, hogy ilyen módon támogassák a kisipart. A közgyűlés végül is a városi tanács eredeti javaslatát hagyta jóvá. Felemelték a városi tisztviselők utazási átalányát. A polgármester napidíját beogradi utazásnál 150 dinár helyett 200 dinárban, más városokban 100 he-

lyett 150 dinárban, a többi tisztviselő-két 100 helyett 150, illetve 60 helyett 100 dinárban állapították meg. Tudomásul vették a becskereki rendőrlégenység számára történt ruhabeszerezést. Nyugdíjazta a közgyűlés Gifinger Zsigmond városi tanácsos, anyakönyvvezetőt, akinek részére szolgálati éveit alapján teljes fizetését állapította meg.

Több más kisebbfontosságú ügy tárgyalása után a közgyűlés este hét óraker ért véget.

Olaszország imperialista törekvései a Balkánon

Chamberlain és Mussolini rapallói tanácskozásának eredményei

Rómából jelentik: Mussolini miniszterelnök és Chamberlain angol külügyminiszter rappallói tanácskozását a fasiszta sajtó jelentős nemzetközi eseménynek mondja. A tanácskozásról kiadott szűkszavú közlemény és az államférfiak titoktartása nagy teret nyújt a találgatásoknak, azonban a fasiszta sajtó azt írja, hogy az orosz-török szerződést nem lehet lebecsülni és ehhez a megállapításhoz kapcsolódik a rappallói megbeszélések hordereje.

Igy a hivatalos Tribuna azt írja, hogy Olaszország az a nagyhatalom, amelynek a Balkán politikai eseményeit figyelemmel kell kísérnie és gondoskodnia kell arról, hogy idegen beavatkozással a státus quo meg ne zavartassék. A török-orosz szerződés és a török külügyminiszternek Ninesiccsel folytatott tárgyalása adott okot a hivatalos lapnak erre a kijelentésre. Olaszország ilyen módon a Balkán védője akar lenni. Ugyanilyen imperialista szellemben ír a katolikusok lapja, a Corriere d'Italia, amelynek a fasiszta-körökkel való szoros kapcsolata ismert. Rapallóban hír szerint Anglia és Olaszország között megszűnő diplomáciai együttműködés programját dolgozták ki keleti és Közép-Európa, valamint a Földközi-tenger kérdésében. A sze-

repet Anglia és Olaszország között felosztották. Olaszország azonban mindenekelőtt a Brenner-hágót akarja biztosítani és az adósságainak gondjától kíván szabadulni. Chamberlain Londonba való visszatérése után ennek érdekében fog közbenjárni.

Londoni jelentés szerint a Daily Herald feltűnő kommentárokat fűz a rappallói tanácskozashoz. A lap szerint Mussolini és Chamberlain tanácskozásán angol-olasz-görög szövetségről volt szó, amelynek ele Törökország ellen irányul. Olaszország és Görögország kész Anglia törökellenes politikáját támogatni, bizonyos előfeltételek mellett. Olaszország szabad kezet kér Kisázsia délnyugati részében és Arábiában, valamint háborús adósságainak elengedését Anglia részéről, Görögország ugyancsak Kisázsiaiban, Tráciában és Szmirnában kíván terjeszkedni és Olaszország részéről hátrétre számít Bulgária és Jugoszlávia ellenében. A szövetségnek akkor volna igazán jelentősége, ha Anglia a Népszövetségtől mandátumot kapna fegyveres fellépésre a mosszuli kérdésben Törökország ellen. Az angol munkáspárt lapja nagy meglepetéssel ír arról, hogy Locarno után ilyen háborús szövetség létrejöhet.

Gömböséket nem engedik Bécsbe

Rendet akartak csinálni a kampós-keresztesek között, de nem kaptak vizumot

Bécsből jelentik: A magyar fajvédők vezetői, Gömbös, Eckhardt és Ujain karácsony előtt megjelentek a budapesti osztrák követségen és beutazási vizumot kértek azzal a megokolással, hogy az ünnepeken Bécsben akarnak üdülni. A konzul kijelentette, hogy mivel ekszponált politikuskokról van szó, az osztrák kormány engedélyére van szükség és annak megérkezéseig a vizumot nem adhatja meg.

Másnap a három fajvédő vezér azt az értesítést kapta az osztrák konzulátustól, hogy a külügyminisztérium a beutazási engedélyt megtagadta. Az osztrák kormány ugyanis megállapította, hogy Gömbösök azért akarnak Bécsbe utazni, hogy a kampós-keresztesek pártjában kitört ellentéteket elsimítsák.

A bécsi kampós-keresztesek pártja — mint ismeretes — szakadás előtt áll. Habár a pártnak a kétmillió lakosságú Bécsben mindössze ötszáz tagja van, ez a magyarok csoportja sem tud összeférni. Az elégedetlenkedők leleplezték az elnökség tagjait és rábizonyították a vezetőkre, hogy csalnak, lopnak és titokban zsidókkal paktálnak. Az elégedetlenkedők elhatározták, hogy kilépnek a „nemzeti szocialista pártból” és megalakítják a „nemzeti szocialista szabadság-pártot.”

Az anyapárt elnöke, Schulz néhány hét előtt levelet írt Gömbösöknek, hogy a magyar fajvédők jöjjenek segítségére és teremtsék meg a bécsi kampós-keresztesek békéjét. Ezért akartak a magyarországi fajvédő vezetők Bécsbe utazni. A bécsi államreadórság azonban tudomást szerzett arról, hogy Gömbös, Eckhardt és Ujain a karácsonyi és újévi ünnepeket azért akarják Bécsben tölteni, hogy akcióképessé tegyék a kampós-kereszteseket, mire az osztrák kormány megtiltotta a budapesti követségnek a vizumok kiadását a három képviselő részére.

Randevu

Írta: Farkas Frigyes

— A császárnő vagyok! — csörögtek a láncok és a metsző, hideg szél mint kígyósziszegés süvített az ezerkét-száznegyvenes száműzött fülebe.

A szuronyos örökkel megrakott szán halálos lassúsággal vánszorgott. A hőmezőkön a randevu színhelyére, Fedor pedig önkívületben hallgatta a csuklóját dermesztő láncok zenéjének egyre visszatérő refrénjét:

— A császárnő vagyok! A császárnő vagyok!

Két nap óta csak ezt hallja és nem tud menekülni előle. Tegnapelőtt rugta el magától az asszonya ezzel a szóval, azóta a szél ezt röhögi és sirja az agyába és ezt a szimfóniát kalapálták a láncokkal a karjára, hogy méltó gyászdal kísérelje a szibériai temetési menetben.

Ezt adta emlékül az asszonya: a cárnő, Fedor ezredes pedig elfogadta az emléket, sajnálta az asszonyt, akinek császárnőnek kell lennie és gyűlölte a cárnőt.

Az asszony sírt, — a császárnő pedig parancsolt. És az asszony randevut ígért.

Tegnapelőtt még a császári park hópihéi szálltak Fedor ezredes köpenyére. Két napig várta dermesztő hidegben az asszonyt, az ő asszonyát, hogy még egyszer láthassa, hogy még egyszer beszélhessen vele. Pedig akkor már tudta, hogy vége mindennek. Két hét óta nem nyert beocsátást a téli palotába és a belső lakosztályok fehér függönyein új férfi sziluettjei olvadtak

össze a császárnő árnyékával, — két hét óta zuhant lefelé a végtelen fekete űrben és nem tudta, hogy hol lesz megállás.

Mint az állomájáró találta ott magát a palota kertjében és várt az asszonyára. Ehelyett a császárnővel találkozott.

— Kövessen ezredes! — és ő ment végtelen termeken keresztül, fekete kárpitos szobába, ahol néma örök strázsálnak és feszület volt az asztalon.

...A császárnő nevében... Fedor ezredes... lázadás... Szibéria... Szinte transzban hallotta csak a szavakat, amiket ugyanaz a hang olvasott a dekrétumból, amelyik ezelőtt a szerelem extázisát sikoltotta a fülebe. Azután újra néma örök, sötét szoba és várakozás kínos mozdulatlanágban.

Éjszaka eljötték mind a ketten a tömlőcsebe: az asszony és a cárnő. Az asszonya odasimult hozzá és sírt.

— Így kell lenni, Fedor, — az Isten áldjon.

— Szibéria?

— Igen, Szibéria, az is a birodalman.

— Ez a vége?

— Nem volt kezdete sem!

— Szeretted!

— A cárnő nem szeretett senkit!

— Szeretlek!

— A császárnőt nem szabad szeretni! Nem szabad keresni, várni, kívánni, kérni...

— Az enyém voltál!

— A császárnő vagyok!

— Az enyém volt a szíved, a szád, a tested, a csókod!

— A császárnőknek nincs teste, nincs csókja!

— Öleltelek és te haraptad az ajkam!

— Fedor ezredes belső szolgálati-teire rendelték, — Fedor ezredes parancsot teljesített.

— Szeretlek!

— Erre nem volt parancs!

Lázasan vagdosták egymáshoz a szavakat és félték egymástól, félték önmaguktól. A nőben az asszony és az uralkodó harcolt egymással és nem lehetett tudni, melyik győzi le a másikat. Élesen hangzottak a hideg szavak, de a szeme könnyezett, a keze pedig reszkette kereste, kerülte, azután újra megtalálta a férfi kezét.

Egyszerre megrázó zokogás tört ki az asszonyból, Fedor pedig egy pillanatra úgy érezte, hogy újra visszanyerte, újra az övé és hatalmas, erős szorítással fojtón kapcsolta magához.

Csak egy pillanatra tartott a gyengeség, azután a cárnő állt előtte. Méltóságteljesen, hidegen és megrázkódva lökte el magától a száműzöttet:

— A császárnő vagyok... Állam-érdek... Holnap utazol!

— Örökre?

Mint a halálraitét, révetegen, reményvesztetten és mégis reménykedve, kérdve és mitsem várva nézett a távozó asszony után, — aki az ajtó kárpítja mögül, önmagától is megrettenve suga vissza:

— Ott majd találkozunk!

És most megy a végtelen havon, néma szánon időtlen randevura, a lánc pedig szakadatlanul csörög:

— A császárnő vagyok!

*

Azután újra hó. Feledés nincs, mert

a lánc csörög a nótát. Fekete ólom-bánya, kényszermunka és szürke rabok, Csak rabok. Az ég szürke, a ruha, a haj, az arc, — minden szürke. Korbáccsal az arcába csapnak és meg van láncolva és a lánc nem engedi, hogy visszaüssön. Véres csak a tetén, flagellum, a cár nevében, a császárnő nevében.

Vérzik, nagyon vérzik, a torkából is jön az ólom, de az arca mosolyog, mert készül a randevura. Nincs már messze, a császárnő megígérte, hogy el fog jönni.

Mégsem...

Szibéria volt az ajándék. Fedor ezredes eltaszították. Nem a cárnő, — az asszony...

Mért jön ez a sok ember? Fel kell kelni az ágyból és készülni a fogadtatásra!

Menjetelek...

...Szép a cárnő! Szébb, mint amikor szerette, szébb, mint amikor gyűlölte! És mosolyog, hozzálép... Csak ketten vannak és odaborul az ágyra.

— Fedor!

Nem kell az ölelése! Merőn a szemébe néz, a megbilincselte kezek feltépik a zubbonyt, kitarják az összehorpadt mellét, amelyiken vörös vércsafatok lógnak a szöges korbács nyomán és a gárdaezredes jelenti:

— Nem Fedor, — az ezerkét-száz-as rab, felséges asszonyom!

Aztán leomlik a kéz, a lánc utolsó csörren, egy száműzöttet törölnek a lajstromból.

A téli palota fehér függönyén pedig két sziluett ölelkezik...

KISEBBSÉGI ÉLET

Az erdélyi magyar párt kolozsvári tagozata most tartotta rendes évi közgyűlését. Az elnöki megnyitó után Polónyi Albert szólalt föl és élesen támadta egy a központ, mint a tagozat vezetőségét, amelyek szerinte nem fejtenek ki érdemes politikai működést. A megjelentek felháborodva utasították vissza Polónyi támadását. Havas Lázár kikelt azok ellen, akik állandóan a pártvezetőség működését kritizálják, amikor a párttagok nagyrésze egyáltalán nem teljesíti kötelességét. »Jaj annak a pártnak, — mondotta — ahol az elnökségnek leveit kalappal kell kéri minden egyes tagot arra, hogy kötelességét teljesítse». Fekete-Nagy Péter a községi választásokról tartott hosszabb beszédet és kijelentette, hogy a magyar pártnak két főkötelessége van:

1. Hogy gondoskodjunk arról, hogy mindenki bekerüljön a választók névjegyzékébe.

2. A választásokon mindenki résztvegyen és a magyar ügyet támogassa.

Kovács Kálmán indítványára a közgyűlés közönetet szavazott Ugron István pártelnöknek, Balázs Árpád és Balog Arthur egyházi kiküldötteknek a genfi önzetlen fáradozásokért és az erdélyi magyar sajtónak azért a kitartó szívósságáért, amellyel Anghelescu magánoktatási törvénye ellen a harcot vezette.

*

A magyar államvasutak volt alkalmazottai és azok a volt magyar állami tisztviselők, akik Romániában esküt nem tettek vagy akik esküt tettek, de a szolgálatból elbocsájtották őket, Nagyváradon értekezletet tartottak. Az értekezleten elhatározták, hogy azok az alkalmazottak, akik a magyar államnak harminc éven át fizették a nyugdíj illetéket a magyar kormányhoz, többek a román kormányhoz fordulnak megfelelő nyugdíjuk kiutalása végett. Az akciót országossá teszik és januárban az összes romániai magyar nyugdíjigénylők bevonásával Kolozsvárt kongresszust fognak tartani.

*

A német birodalmi gyűlés elé érdekes interpellációt terjesztett Lindeiner német nemzeti képviselő. Az interpellációban a képviselő előadta, hogy a Népszövetség decemberi ülésének bizonyos pontjait arról, hogy a népek ligája nem hajlandó megváltoztatni a nemzeti kisebbségek panaszjogának eddigi rendszerét, ami azt jelenti: a jelenlegi eljárás fenntartása lehetetlenné tesz minden törekvést, hogy a milliókat számláló német kisebbségek sorsára a német kormány befolyást gyakoroljon. Az interpelláció tehát azt kérdezi a külügyminisztertől, milyen konzekvenciákat von le a Népszövetségnek a kisebbségi kérdésben elfoglalt eddigi magatartásából és hajlandó-e Németország belépését függővé tenni a Népszövetség kisebbségi politikájának megváltoztatásától.

*

Anghelescu minisztert a napokban felkereste dr. Floznic György katolikus püspöki titkár és érdeklődött nála, hogy a kormány által megszavazott iskolatörvénynek azt a szakaszát, amely kimondja, hogy a szerzetes rendek és kongregációk vezetése alatt álló iskolák előadási nyelve román, hogy értelmezi a közoktatásügyi miniszter. Anghelescu a püspöki titkárnak a következő megnyugtató választ adta:

— A maguk apái és leánykái nyugodtan használhatják iskoláikban a magyar nyelvet vagy a németet előadási nyelvként. Ez a cikkely nem rájuk vonatkozik, hanem csak olyan jezsuita vagy piarista iskolákra, amelyeket a szerzetes rend maga tart fenn és ame-

lyek nem függenek az egyházmegyei püspöktől. A püspök felhatalomása alá tartozó zárdai vagy hitközségi iskolák kategóriájába tartoznak és ezeknek előadási nyelvét a cikkely értelmében maga az egyházi felhatalomás állapítja meg. Különben a törvény 15. szakasza végére felvettünk egy új betoldást, amely szerint »a confessionális iskolákban szerzetesek is működhetnek, ha a

törvény követelményeinek megfelelnek.« Ezek a követelmények pedig a román állampolgárság és a megfelelő képesítés. Az önkormányzati és egyéb olyan iskolák részére, melyekben az egyházi felhatalomás szerzetes tanerőket alkalmaz a 15. cikkely utolsó bekezdése biztosítja tehát az előadási nyelv szabadságát szemben az említett szakasszal, mely ezekre nem vonatkozik.

Szlovenszko autonómiát kap

Kramar javaslata a csehszlovák koalíció huszonnégyes bizottsága előtt

Prágából jelentik: A választási eredmény hatása alatt a kormány elhatározta, hogy belpolitikai téren enged az azoknak a követeléseknek, melyek egyes országok számára nagyobb önállóságot akarnak biztosítani. A koalíció huszonnégyes bizottsága elé a demokrata-párt vezére, Kramar javaslatot terjesztett elő, amely azt kívánja, hogy a megvetörvényt változtassák meg olyképpen, hogy a köztársaság négy tartomány legyen és pedig: egy Prága székhellyel, egy morvasziléziai Briinn székhellyel, egy szlovenszko Pozsony székhellyel és egy ruszinszko Ungvár székhellyel.

Kramar javaslatát részletesen megindokolta; először is a javaslat lehetővé teszi, hogy a kormány Ruszinszkoval szemben a békeszerződésben fennálló kötelezettségeit teljesítse; másodsor Szlovenszko megkapja az autonómiát és végül a német problémát is megoldanák akként, hogy a németeket két tartományba osztanák és így nemzeti-ségi többség egyik tartományban sem alakulhatna.

A javaslat politikai körökben nagy feltűnést keltett és nagy érdeklődéssel várják, hogy a kormány milyen álláspontot foglal el Kramar feltűnést keltő javaslatával szemben.

Takarékoskodni kell!

A pénzügyi bizottság többségi tagjainak és a kormánynak együttes konferenciája

Beogradból jelentik: Csütörtökön este hat órakor ült össze a pénzügyi bizottság többségi tagjainak és a kormánynak együttes takarékosági konferenciája Pasics miniszterelnök elnöke alatt.

A miniszterelnök megnyitó szavai után Radonics Jovan dr., a pénzügyi bizottság elnöke ismertette az ország pénzügyi helyzetét és rámutatott arra, hogy milyen rohamosan emelkedtek az államháztartás kiadásai 1919 óta. A kiadások növekedésének egyik oka, hogy az állam sokat költött az ország gazdasági rekonstrukciójára, a másik pedig az, hogy sok a személyi kiadás. Csak a kivétel nagymérvű emelkedésének köszönhető, hogy a kiadásokat az állam győzte, az adóterhek azonban, különösen a Vajdaságban olyan magasak, hogy a nép nem sokáig bírja elviselni.

— Elkerülhetetlen, — folytatta Radonics dr. — hogy a kiadásokat jelentékenyen redukáljuk. Ennek két módja van: csökkenteni kell a személyi kiadásokat és a beruházási tételeket törölni kell a költségvetésből. Több mint 200.000 tisztviselője és nyugdíjasa van az államnak, akiknek illetményei meghaladják a négy milliárdot. Ezt a kiadási összeget tíz százalékkal csökkenteni kell. A beruházási kiadásokat pedig nem a költségvetés keretében, hanem kölcsön útján kell fedezni. Rendes pénzügyi gazdálkodás csak az államháztartás törvény szigorú betartásával képzelhető el és ezért Radonics dr. azt javasolta, hogy töröljenek a pénzügyi törvényből minden olyan intézkedést, amely új hitelek igénybevételét teszi szükségessé.

Pasics miniszterelnök mondott ezután nagy beszédet, melyben hangsúlyozta a legszigorúbb takarékoság szükségét. Kijelentette,

hogy mindenben osztja Radonics nézetét, az ország valóban súlyos pénzügyi helyzetben van, Nagy baj, hogy sok a nyugdíjas; a tisztviselők már tíz év után nyugdíjba mennek. Ennek elkerülése végett meg kell változtatni a tisztviselőtörvényt és a fiatal nyugdíjasokat be kell rendelni munkára. A katonai élelmiszerek és egyéb beszerzéseknél is szigorú takarékoságot kell tartani.

Radics István szintén a takarékoság mellett foglalt állást, de kijelentette, hogy nem látja oly pesszimistikusnak a helyzetet. Az a véleménye, hogy Pasics miniszterelnök nagy autoritásával sikerül a kérdés rendezése. Hibázta, hogy a külügyi szolgálatban egyes követeknek túl sok reprezentációs költséget adnak és sokalja a belügyi tárca kiadásait is. Superina postaügyi miniszter az államszámveteli törvény hiányosságaira mutatott rá, Pucelj képviselő pedig kifejtette, hogy a takarékoságot már csak azért is kereszttől kell vinni, mert az előirányzott bevételek teljesen nem folynak be.

A vitában résztvettek még Grgin Dusan, Gavrilovics Ottó, Mihajlovics Ilija, Miletics Vlada képviselők és Uzunovics építésügyi, valamint Szimonovics szociálpolitikai miniszter.

A vita végén még egyszer fel szólalt Radonics Jovan, a pénzügyi bizottság elnöke, aki hangsúlyozta, hogy amennyiben a bizottság a takarékoság elvét az egész vonalon kereszttől akarja vinni, a rendelkezésére álló pár hét nem elegendő a költségvetés tüzetes letárgyalására. A bizottság a költségvetéssel a legjobb esetben április elsején lehet kész, a kormány tehát két hónapig kénytelen lesz ismét tizenkettővel dolgozni.

Briand

csak közvetlenül tárgyal Abd el Krimmel

Marokkói vita a francia kamarában

Párisból jelentik: Cachin kommunista képviselő interpellációjára Briand miniszterelnök nyilatkozott a kamarában a marokkói kérdéssel. Beszédében azt hangsúlyozta, hogy Franciaország a megtámadott lét és tőle minden hódítási szándék távol áll. A kormány a béke helyreállítására törekszik és a békefeltételeket, amelyeket Franciaország Spanyolországgal együtt kidolgozott, Abd el Krimnek tudomására adta. Abd el Krim azonban mindezekig nem látott magáról, hanem ellenkezőleg erős propagandát fejt ki a bennszülött törzseknél. Franciaország komoly békét akar. A nyílt harc a franciák és a rifek között már megszünt. A bennszülött törzsek készek alávetni magukat a francia uralomnak és Abd el Krimtől el akarnak szakadni.

Ily körülmények között senkinek állíthatja, hogy Abd el Krim a rifek tényleges vezetője.

Briand azután Cuning angol kapitány békeközvetítéséről beszélt és azt mondta, hogy tőle eddig két levelet kapott. Az egyik Abd el Krim meghatalmazása volt, a másik pedig arra vonatkozó megkeresés, hogy kihallgatást kapjon a miniszterelnöktől. Briand kijelentette, hogy Abd el Krim ismeri a békefeltételeket s ha akar, közvetlen tárgyalásokat kezdhet. A bennszülött törzsekkel már meg is kezdték a béketárgyalásokat.

A parlament Briand nyilatkozatát nagy tömeggel fogadta. Renaudel szocialista képviselő Cuning két levelének felolvasását kívánta, Briand azonban kijelentette, hogy részben elmondta már a levelek tartalmát, részben pedig a sajtó is közölte az egyik levelet, így tehát nincs abban a helyzetben, hogy újból ismertesse azokat.

Katonatragédia

Magyar fiú hősi halála az albán határon

Már hét esztendeje van annak, hogy véget ért a háború, hogy megszűntek azok a kis rózsaszínű levelezőlapok, amelyekben a hadtestparancsnokság értesítést hoztak az itthonmaradottnak az apáról vagy a fiuról, aki elesett a harcban. Nálunk azonban, az albán határon, még most is napirenden vannak az összeütközések és sokszor valószínűs ütközések folynak le az ellenséges csapatokkal.

Balog Antal szentai születésű magyar fiú az albán határon teljesített szolgálatot. Az egyik este őrszolgálatra rendelték ki egy erdőségi megfigyelő-állomáshoz. Alig foglalta el őrhelyét, hirtelen puskalövés hallatszott a hegy tővéből és Balog Antal szentai magyar legény hangos jajkiáltással esett össze. A golyó, amely egy albán katona fegyveréből eredt, Balog fejébe furódott és a bátor magyar fiú pár pernyi szenvedés után meghalt.

A prizreni katonai parancsnokság most értesítette a hősi halált halt Balog Antal szentai hozzátartozóit, hogy az elhunyt holttestét Velezián vasúti állomástól ezerkétszáz méterre temették el nagy katonai pompával. Az alföldi magyar fiú, aki elesett a hazáért, messze hideg földben, nagy fekete hegyek lábainál alussza örök álmát.

PATKÁNYIN PATKÁNYVIRTÓSZER
doboza 15 dinár, kapható minden gyógyszerárban és drogériában továbbá a Topánka Agrárbanknál Veleki-Bečkerekén. 10356

CIRKUSZ

Könyörgés

Ha van szivedben Irgalom
És nem akarsz fakasztni könnyet,
Ha meghat még a fájdalom
S nem kívánod, hogy tönkremenjek,
Ha nem céloz, hogy szidjalak,
Mint árviztől-sújtott a Bégát,
Akkor, te nyavalás alak:
Ne kívánj nekem béuékát!

Ha tudsz érteni ennyiből
S nem vagy bléd sem ülve, sem állva,
Ha maradt még tenyérvnyi bőr
Tisztelt képedre aplikálva,
Ha nem vagy egy piszok kaján,
Kit részvét se hatott még át
S aki csak nevet más baján:
Ne kívánj nekem béuékát!

Egy kis belátásod ha lesz,
Fel se keress, kerülj el messze,
A jelenlegi köz dalesz
Igényid nullára törpessze.
Értsd meg, — s ezzel slusz, vége,
pont —
Hogy ugyse nyelem le a békát...
Hát ha akarsz egy grand pofont,
Csak kívánj nekem béuékát.

Előfizetési felhívás!

A Bácsmegeyi Napló ezzel a számmal
elindult tennálása huszonhetedik esz-
tendeje felé. Nehéz napok és nehéz küz-
delmek emléket hoznak át az új évbe, de
ha visszatekintünk végzett munkánkra,
csüggedetlen hittel álljuk a ránk váró
még nehezebb küzdelmeket.

Becsületben és ambiciós munkában el-
töltött huszonhat év után kell-e, hogy
most programot adjunk? Huszonhat
éven át állt őrt a Bácsmegeyi Napló.
Szava mindig az igazság szava volt, tö-
rekvése: a jót és a nemest diadalra se-
gíteni. Kérő szó soha nem maradt ud-
lunk meghallgatatlan, ártó szándék so-
ha nem vezette tollunkat. Az íróasztalt,
ahonnan szavunk egy ország rész ma-
gyarsága felé hangzott, mindig oltárnak
tekintettük, amely mellől ünnepl meg-
illetődöttséggel igyekezünk hangot adni
az igazságnak.

A Bácsmegeyi Napló múltja a garan-
ciája a Bácsmegeyi Napló jövőjének.

Mit akarunk?
Elsősorban jó, megbízható, érdekes,
komoly újságot adni az olvasónak, amely
tárgyilagosan informál a világot, az or-
szág s a Vajdaság eseményeiről.

Kisebbségi újság vagyunk. Szavunkat
épp úgy, mint az S. H. S. királyság ma-
gyarságának szavát nem érti meg az
államkötő szerb többség. Mégis arra
törekszünk, hogy a Bácsmegeyi Napló
hasábján át érezzék meg az új év ma-
gyarság lelki, hazaszereteti, becsüle-
tes jó szándékait. Mint kisebbségi sajtó-
orgánium álljuk és vállaljuk azt a fel-
adatot, hogy küzdünk a tojális és haza-
szerető magyarság állampolgári jogai-
nak teljességéért, a magyarság gazda-
sági helyzetének javításáért, kulturájá-
ért, s az anyanyelv használatának élis-
meréséért.

A Bácsmegeyi Napló ma az egyetlen
fórum, ahol a magyarság megszólalhat,
az egyetlen, amely fenntartja a nyelvi
közösséget a Vajdaságban, Muraközben,
Baranyában, Szerbiában, Szlavóniában
és a magyarok között.

A megértés és a teljes lelki megbéké-
lés politikájának vagyunk küzdő hívei.
A szerb és a magyar kultura egyete-
mességét, a szerb és a magyar nép tel-
kének hasonlóságát akarjuk megértetni
s ha tekintetünk a múltba néz, azt akar-
juk megmutatni, hogy ezen a területen,
amely apánk földje s a mi szeretett ha-
zánk, harci küzdelmekben, sikerben,

örömben, gyászban, munkában mindig
egy volt, egyformán vett részt a szerb
és a magyar, amely ilt a jó polgárok
megbecsülő szeretetében ilt egymás
mellett. Hisszük és valljuk, hogy akár-
milyen változásokat teremtett is a his-
tória, a kölcsönös megbecsülésben nem
kell semmi változásnak lenni, s akiket a
múlt emléket, a földrajzi, történelmi kap-
csolatok s a gazdasági élet közös céljai
egymásra utalnak, egymásra is kell ta-
lálniuk.

Sem a kezdeményezés dicsőségét,
sem egyéb érdemeket nem tulajdonítunk
magunknak, számunkra a legnagyobb
öröm, hogy eszméinket sorra magukéva
teszik azok is, akik ellenünk acsarkod-
tak.

A mi létünk veszélyeztetett, munkánk
áldozatokat kíván, de mi álljuk a vesze-

delmet s mehozzuk az áldozatokat. A
közönség felénk áradó szeretete, egyre
növekvő érdeklődése a bizonyíték, hogy
nem áldozunk hiába. Mi nem is kérünk
mást az olvasótól, csupán azt, hogy
tartsa meg számunkra szeretetét és ér-
deklődését az új esztendőben is s ennek
azzal adja tanujelét, hogy előfizet a
Bácsmegeyi Naplóra.

Az előfizetési ár egész évre 600 dinár,
félévre 300 dinár, negyedévre 150 dinár.

A kiadóhivatal gondoskodik akar ar-
ról, hogy az előfizetők minden nap pon-
tosan megkapják a lapot s ha a multban
váltak is a postai szállásban némi aka-
dályok és késlekedések, ezeket az új
esztendőben kiküszöbölték. A szerkesztő-
ség pedig fokozott ambícióval vállalja,
hogy minden nap gazdag tartalma, meg-
bízható és érdekes lapot ad.

Apadnak a jugoszláv folyók

Viharok és árvizek egész Európában — Angliában
a vihar forgalmi zavarokat okozott

Beogradból jelentik: A jugoszláv fo-
lyók: a Drina, Morava, Una, Vrbas, Ku-
pa, Bosna vizállása apadt. A Tisza ára-
dása szintén megszűnt. A Száva csupán
Mitrovicáig apadt, Beogradnál a vizál-
lás emelkedik.

A Duna erősen árad. Bezdánál 38,
Noviszadnál 38, Pancsevónál 28, Smede-
revónál 10 centiméterrel emelkedett.

Bánságban megszűnt
az árvízveszedelem

Becserekéről jelentik: Az árvízvesze-
delem a Bánságban teljesen megszűnt-
nek tekinthető. Csütörtökön az Uj-Béga
vizállása 4 centiméterrel apadt, az Ó-
Béga vizállása egyelőre változatlan. A
Tisza vizállása változatlan.

A Tisza áradása Sentánál

Szentáról jelentik: A jégzajlás és a
tiszai áradás Sentán is nagy károkat
okozott. A víz a tiszai fürdőházat egé-
szben a partig sodorta és nagyon erősen
megrongálta. A hajóhoz vezető vas-
hidat a jégzajlás teljesen elgörbítette. A
tiszai áradás következtében a szentai
határban fekvő Máros, Koplaló, Kishód-
zsák körülbelül ezer katasztrális hold-
nyi területen víz alá került. Bátka meg-
védésére megtették a hatóságok a szük-
séges intézkedéseket. Az áradás még
egyre tart.

Sátoralj helynél
kiöntött a Ronyva

Budapestről jelentik: Gyulán és a
községekben nem változott a helyzet.
Vészton változatlanul vízben állnak az
alacsonyabb fekvésű házak, egyelőre
gondolni sem lehet arra, hogy a lakos-
ságot visszaköltöztessék. Ellenkezőleg a
házak most kezdik csak megsínyleni
azt, hogy egy hete víz áztatja alapjuk-
kat és falukat, emélfogva olya házak-
ból is el kell távolítani a lakosságot, a
melyek eddig ellent tudtak állni az ára-
datnak. Egyre több és több menekült-
nek kell szállást adni Békéscsabán és
Gyulán.

Csanádmegyében enyhült a helyzet. A
Maros áradása megszűnt, de különben
sem öntött ki a Maros schol sem az ár-
területén túlra. A Tiszán réndben megy
lefelé a jég. Remény van rá, hogy két-
három napon belül az árterületre vonul
vissza a Tisza. A Bodrogon még áll a
jég: de már ez nem okozhat bajt. A
Tisza ma éjjel 26 centiméterrel apadt.
A tiszamenti községek szegény negye-
dének házaí azonban még mindig víz
alatt állanak és lakóik hajléktalanok. A
hormány még nem küldött számukra se-
gítséget.

Sátoralj helynél csütörtökön a Rony-
va patak kiöntött. A cigánynegyed, a
vágóhid és a csehszlovák területen fek-
vő kisállomás víz alá került. A lakos-
ság között nagy az ijedelem, mindenki
csomagol és készül a menekülésre. A

rendőrség, tűzoltóság és a katonaság
készenlétben van.

Belaborsodban is veszélyes a helyzet,
miután Szabolcsból új jégtorlaszok ér-
kezését jelzik.

A Maros is kiöntött

Aradról jelentik: A Körös árvízfélszke
Borosjenő és Kisjenő volt. K. stantines-
cu földművelésügyi miniszter megindí-
totta a helyszínen a vizgálatot, hogy mi
okozta a kisjenői gátszakadást, ami az
egész árvízkatasztrófát okozta. A viz-
gálat megállapította, hogy elsősorban a
kisjenői Körös-ármentesítő társaság vét-
kes könnyelműsége idézte elő a katasz-
trófát, mert a társaság nem tett semmi-
féle előkészületet és a gátakat senki sem
őrizte. Ezenkívül egyesek, hogy a saját
földjüket megmentésük, megnyitották a
gátakat, ami könnyen lehetséges volt
azért, mert azokat nem őrizték. Az ár-
mentesítő társulat ellen ezért megindult
az eljárás.

Növelte a katasztrófát az is, hogy
egyes hatóságok az áradás kezdetén el-
menekültek, így Péter Viktor főszolga-
bíró is elmenekült Kisjenőről, akit emiatt
felfüggesztettek állásától.

Nagy bajt okozott Borosjenő lakossá-
gának öngyilkos védekezése is. Amikor
ugyanis a község déli részét elöntötte
az árvíz, a lakosság ásóval, kapával fel-
fegyverezve kivonult a felvégen tevő
védőgátakhoz és felvágta azokat. Köz-
ben véres összeütközésekre került a sor,
amelynek során többen megsebesültek.
Néhányan pedig az áradó vízben felték
halálukat.

A Maros áradása is komoly veszéllyel
fenyeget. Aradtól tizenöt kilométerre a
víz áttörte a gátat és elöntötte a folyó-
parti területeket. Arad helyzete is kriti-
kus; attól tartanak, hogy további ára-
dás esetén a várost is elönti a víz.

A Szajna is árad

Párisból jelentik: A Szajna ismét ag-
gasztóan árad. A hajóforgalom teljesen
megszűnt. A párisi kikötőállomásokat
egészen elöntötte az árvíz és a raktár-
rak nagy részét ki kellett üríteni. A
Gare des Invalides-t minden valószínű-
ség szerint már pénteken el kell zárni a
közlekedés elől az árvíz miatt. A Marne,
az Oise és az Aisne szintén erősen árad.
Ha ezek a folyók megtorlódnak a Szaj-
nában, akkor Párisban sok helyen ár-
vízveszedelem fog fenyegetni.

A Rhone az alacsonyabban fekvő vá-
rosrészeket Avignonban elöntötte, sok
házat ki kellett üríteni. Caenben az Ori-
nes áradása miatt szintén egy egész
városrész lakóit kellett magasabb helyre
szállítani. Rethelben az Aisne árja há-
rom házat bedöntött. A nagy orkán este
Párisban újabb leszállította az Ellet-to-
rony szikrádómásának antennáját.

Egy külső boulevardon egy százados
lát döntött ki a szélvész, amely azután

egy arra hatadó automobillra zuhant és
három utasát megölte.

Nagy viharok Angliában

Londonból jelentik: A nagy viharok
és a legtöbb folyó áradása következté-
ben forgalmi zavarok és hajószerencsét-
lenségek fordultak elő. Vigan ipari vá-
rosban az orkán ledöntött egy nagy hir-
detőtáblát. Kilenc ember súlyosan meg-
sebesült. Magában Angliában a helyi
forgalomban és a külföldi viszonylatok-
ban jelentékeny zavarok állottak be a
távíró- és telefonforgalomban.

Oh az a keresztretjtvény!

A férj megőrült, rálőtt a feleségére
és öngyilkos lett

A családi drámának egész szokatlan
esetéről számol be egy távirat, amely
arról ad hírt, hogy egy férj revolverrel
súlyosan megsebesítette a feleségét és
azután öngyilkosságot követett el, de
ennek a drámának nem holmi anyagi
baj és nem a szerelemföltés, vagy egyéb
megszokott családi baj volt az oka,
hanem — a keresztretjtvény.

Brooklyn-ból jelentik, hogy egy Kör-
ner Tivadar nevű ember, aki szenvedé-
lyes keresztretjtvényfejtő volt, idegroha-
mokat kapott, mert nem tudott egy
keresztretjtvényt megfejteni. A szeren-
csétlen ember, aki az első áldozata en-
nek a sokszor megerőltető szórakozás-
nak, olyan extázisba jött, hogy nem
tudja megoldani a retjtvényt, hogy a
feleségétől kétségbeesve kérte, segítsen
rajta. Amikor aztán a felesége sem
tudott rajta segíteni, valóságai örjón-
geni kezdett és eközben revolvert rán-
tott és kétszer a feleségére lőtt, akit su-
lyosan megsebesített, majd maga ellen
fordította a fegyvert és szívenlőtte
magát.

Körner Tivadar, ha ugyan igaz ez az
amerikai hír, a keresztretjtvény első vér-
tanuja. Most már igazán semmi akadálya
nincs annak, hogy a keresztretjtvény
még népszerűbb legyen, mint eddig volt

Személyi változások
a subotici rendőrségenA belügyminiszter megsemmisítette
a volt martonosi jegyző rendőrkapitányi
kinevezését

A belügyminiszter, mint már meg-
irtuk, Rakics Dusan volt martonosi
jegyzőt Szubotica rendőrkapitányá-
nak nevezte ki. A kinevezésről Gyorgyevics
Dragoszláv szubotici főispán csak utó-
lag értesült és legutóbbi beograd utja
alkalmával eljárta a belügyminiszterium-
ban Rakics kinevezésének visszavonása
érdekében. A főispán ígéretet kapott,
hogy a jövőben a miniszterium csak az
ő előterjesztése alapján fog tisztviselő-
ket kinevezni Szubotica városához.

Csütörtökön érkezett le a főispáni
hivatalhoz a belügyminiszter rendelete,
amellyel Rakics Dusan rendőrkapitányi
kinevezését hatályon kívül helyezi.

Ezzel egyidejűleg a belügyminiszter
áthelyezte Miodragovics Gyorgy szu-
botici rendőrkapitányt Belackvára és
helyébe Miatov Tosa volt szubotici fő-
ispáni titkárt nevezte ki, aki szombaton
foglalja el hivatalát.

A váratlan személyi változással kap-
csolatban a szubotici rendőrségen az a
hír terjedt el, hogy a rendőrség tiszt-
karában rövid időn belül nagyobb vál-
tozások fognak beállni. Iletékes helyen
kijelentették munkatársunknak, hogy a
nagyobb személyi változásokról szóló
hír alaptalan. Tény az, hogy a városi
tisztviselők létszámát csökkenteni fog-
ják, de csak a létszámfeletti és kép-
zettség nélküli hivatalnokokat bocsát-
ják el.

ASSZONYOM! Toiletjét kiegészíti:
POUDRE "MON PARFUM"
BOURJOIS-PARIS

TINTA

Lélek

1923-ban, augusztus végén, mikor hazakerkeztem nyári utazásomból, nyitott ablaknál aludtam. Éjfél felé, valahonnan messziről — vagy közlőrl — zajt hallottam. A hang a hegy mellől jött. Ugy rémlett, zárt ablakok mögött egy leány fajveszekel. Eleinte valami titkos, sötét büntényre gondoltam, fölugrottam ágyamból, kimentem az udvarra, hogy körülnézzek. Már esőnd volt. Hajnalban ismét fölriasztott egy ordítás, mely lassan-lassan irgalomkérő, hörgésbe fuladó segélykiáltással töredezett. De az, ki a szegény teremést kizozta — nem is ember lehetett ez, mondtam akkor magamban, nem ember, hanem vadállat — nem kegyelmezett neki és — akkor ezt képzeltem — tovább verte, szíjjal, bottal, vagy lábbal taposta, vagy talán mellére lérdpelve fojtogatta, két kezével, a torkát. Másnap éjszaka tompában hallottam a küzdémet, melyet a leány vívott láthatatlan rabtartójával. A gazember — mondtam magamban — milyen óvatos, a gazember. Harmadnap már nem hallottam semmit. Ablakaimon nyugodtan áramlott be az éjszaka némasága. Reggel aztán megtudtam, hogy a szemben levő házban meghalt tüdővészben a huszonnégy éves Czillich Anna, a festő, kit különben sohasem láttam.

Tavaly tavasszal gyászfiatyalos ur-asszony látogatott meg, az elhunyt édesanyja. Kisebb csomagot adott át, a halott hagyatékát. Hat-hét vjaszkosvaszonfedélű füzetke, melynek kockás lapjait Czillich Anna teleírta írónnal rótt betűkkel. Afféle leánynapló. 1917 február 2-ától 1923 július 13-ig. De amint szó-rakozottan olvasni kezdtem, egyszerre észrevettem, hogy fügyelek s nem is tudtam letenni, míg végére nem értem. Mi érdekelt? Az, hogy az írója átment a hidon, hogy leült a sötét műteremben cigarettázni, hogy hallgatta a verebek csiripelését, hogy spanyolt kapott, hogy elutazott a szanatóriumba és hogy visszajött, hogy a fiatalság rajongó tájékozatlanságával elmékedett olyan költőkről, zeneszerzőkről, tudósokról, kiket én talán jobban ismerek, hogy apró-cseprő családi ügyeiről beszélt, hogy a lázmérője 38 fokot mutatott-e, vagy 40 fokot, hogy itt volt és elment. Követnem kellett pontról-pont-ra. Előadásából olyan tisztaság és előkelőség áradt, hogy nem állhattam el lent. Éreztem, egyetlen szót sem vet papírra anélkül, hogy ne hitt volna benne. Ennélfogva én is hittem benne. Az a rendkívüli lélek, ki az augusztusvégi éjszakán átkabált hozzám s ismeretlenül is ismeretséget kötni velem, megint fölriasztott közönyömből, arra kényszerített, hogy végigéljem életét és meghaljak vele együtt. Mindez csodálatos volt.

Most, hogy naplója megjelent, igyekszem eltávolodni személyes emlékeimtől, ettől függetlenül szemlélni munkáját. Nem lehetett írói becsvágya. Nincs egyetlen kikészített mondata. Írásával nem akart tetszeni senkinek, még önmagának sem. Nem tetszeleg a szenvedésében. Egyszerűen meg kellett írnia, amit írt, lekötözni érzéseit, gondolatait, az élete ütemét, oly pontosan, oly becsületességgel és őszinteséggel, amint tudta. Azt érzem — írja egy helyütt — hogy meghaltam, ez a saját akaratomból létező életem valami tisztult és... De abbahagyja és másnap ezt jegyzi meg: »Itt tegnap nem folytattam, valami tulnagyt akartam írni...« Micsoda gyönyörű emberi és művészi felelősség-érzet, önmagával szemben. Mert alig remélhette, hogy ezek a jegyzetek valaha idegen szem elé kerülnek, vagy nyilvánosságra jutnak. Még nem tanulta meg az írás boszorkányságait, fölhevíteni egy szót, a fehérizzásig, le-tompítani azt, amit ki akarunk emelni, távlatot teremteni a napiron — hogy a

közvetelt hatás annál nagyobb legyen. Mennyire hiábavaló is az ilyesmi. Ha megtanulta volna, el kellett volna felejtene, hogy ezt az egyszerűségében fökéletes vallomást megírja. Minden, amilyhez hozzányul, él. Ismerősei, kiket csak néven nevez és közelebbi jellemzés nélkül mutat be, mint lelkeket, az én ismerőseim is. Szeretem őket, mert ő is szereti. Örvendek, hogyha odalépnek

betegágyához. Látom őket, képzelődöm róluk. Sainte-Beuve a Flaubertől szóló bírálatában fölhozza, hogy alakjait néha tulontul megirizolta, annyira, hogy képzeletünket bénítja s zavar az olvasásban. Valóban, az írás misztérium. Ezt bámulom ebben a könyvben is. Sok író nem hagy maga után ilyen kerek, egész emléket.

Kosztolányi Dezső

Mussolinit megoperálják

Olaszországban a miniszterelnök halálát várják

Londonból jelentik: A Daily Herald feltűnést keltő római táviratot közöl arról, hogy Mussolini állapota lényegesen rosszabbodott. A duce régi máj-baja most már olyan stádiumban van, hogy az operáció elkerülhetetlen. Mussolini eddig kezelőorvosainak többszöri sürgetése ellenére se volt hajlandó magát műtétnak alávetni, de az utóbbi napokban annyira rosszabbodott állapota, hogy végül is beleegyezett az elkerülhetetlen operációba, amelyre a jövő hét

folymán kerül sor.

Fasiszta-körökben nagy az izgalom a duce súlyos betegsége miatt. A szükséges előkészületek Mussolini miniszterelnök hosszas betegsége vagy esetleges halála esetére már megtörténtek. A párt bomlásának elkerülése érdekében az ügyek vezetését triumvirátus veszi át, amelynek tagjaiul a fasiszta párt három frakciójának vezetőjét: Federzonit, Farinaccit és Badoglio tábornokot tették meg.

Letartóztatták

a frankhamisitók budapesti büntársát

Windischgrätz Lajos herceg komornyikja váltott be Budapesten hamis ezerfrankost — A letartóztatott komornyik megtagad minden felvilágosítást

Budapestről jelentik: A frankhamisitási ügyben indított nyomozás csütörtökön végre az első pozitív eredményre vezetett. A rendőrség a főslyt arra az adatra helyezte, hogy egy Király-uccal dívatáruüzletben egy ismeretlen fiatalember hamis ezerfrankos bankjegyet akart beváltani. Az Árvai és Eisler-cég alkalmazottainak kihallgatása jó személyleírást adott arról az emberről, aki a hamis ezerfrankost beváltotta és ezen a személyleírás alapján, részint a rendelkezésre álló jegyzetek, részint a Hágából érkezett jelentések azt a feltevést erősítették meg, hogy

a hamispénz beváltója egy Kovács nevű fiatalember volt.

Hosszas kutatás után végül tisztázódott az is, hogy az illetőt minden valószínűség szerint Kovács Győző Gáspárnak hívják, aki abban a társadalmi körben, amelyben Mankovics, Jankovics és Marsovszky éltek, ismert és számottevő fiatalember.

Politikai tevékenységéről, fajvédelmi összeköttetéseiről már adatok álltak a rendőrség rendelkezésére, amikor megállapították, hogy ez a fiatalember elutazott Budapestről. Ez a megállapítás, ugyilátszik, téves volt, mert szerdán este-fele a rendőrségre egy vallomás érkezett, amely szerint

az a Kovács, aki gyanuba fogható, Budapesten bujkál azóta is, amióta a hamis frankügy részletei nyilvánosságra kerültek.

Pontos lakáscímet, bujkálási helyének minden adatát a rendőrség rendelkezésére bocsátották. E vallomás alapján az éjszakai órákban négy detektívet küldtek ki Kovács Győző Gáspár elővezetésére. Hosszas kutatás után letartóztatták a frankhamisitók budapesti büntársát és

Kovács Gáspárt a hajnali órákban bezsállították a főkaptányságra, ahol azonnal őrizetbevették.

Kovács eleinte tagadta, hogy ő váltotta be a dívatáruüzletben a hamis ezerfrankos bankjegyet, a rendőrség azonban csütörtök reggel beidézte az Árvai-cég alkalmazottait, akik a leghatározottabban kijelentették, hogy Kovács azonos azzal az emberrel, aki az ezerfrankos bankjegyet hozta. E kihallgatások után Kovács lakására újra detektí-

vek mentek, ott házkutatást tartottak és rengeteg írást és levelet foglaltak le.

Kovács Gáspár a szembesítés hatása alatt beismerte végül, hogy november 18-ikán az Árvai és Eisler-cégnél női ruhát és kabátot vásárolt és ezer frankossal fizetett, azonban állhatatosan megmarad amellett, hogy nem tudta, hogy az ezerfrankos hamisított. Ezenkívül azonban

büntársai és Marsovszkyékkel való összeköttetésére nézve minden felvilágosítást megtagad.

A rendőrség még mindig éppennyit titkolozik, mint eddig és még a letartóztatott Kovács Gáspár közelebbi személyi adataira nézve se akar felvilágosítást adni. Kovács állítólag azzal védekezik, hogy amikor a lapokban olvasott a frankhamisitási ügyről, jelentkezni akart a rendőrségen, hogy ügyét tisztázza, arra nézve azonban nem ad felvilágosítást, hogy neve hogyan került Marsovszky noteszébe.

Miskolci jelentések szerint a letartóztatott

Kovács Gáspár tíz éve szolgál Windischgrätz Lajos hercegnél, mint komornyik.

A detektívek már három nappal ezelőtt keresték a Windischgrätz-kastélyban, a cselédség azonban akkor azt a felvilágosítást adta, hogy Kovács Budapestre utazott. A cselédek tisztességes, de zárközött és titokzatos embernek ismerték Kovács Gáspárt, aki általában feltűlére törekedett.

Csütörtök dében lényeges fordulat állhatott be Kovács kihallgatásában, mert vallatását félbeszakították és az ügy összes referensei a rendőrfőkaptánynál gyűltek össze, ahol hosszas megbeszélést folytattak, amely után a detektívek különböző házkutatásokat tartottak. A házkutatásokról

a detektívek egész bóröndre való irattal tértek vissza.

Azonnal irásszakértőt hívtak be a főkaptányságra, aki az iratok megvizsgálását és a különböző írásközzel hasonlítását megkezdte.

A francia hatóság kiküldöttjei reggel óta egész nap a főkaptányságon tartózkodtak és olyan adatokat bocsátottak a rendőrség rendelkezésére, amelyekkel lényegesen elősegítik a nyomozást.

Megtalálták a főpostán azt a táviratot, amelyben Budapestről figyelmeztették a frankhamisitókat, hogy baj van és jöjjenek haza.

A táviratra mint fekdő: Erdős Jenő, Nagyfuvaros-ucca 7. van bértva, azonban a detektívek megállapították, hogy ezen a címen sohasem lakott hasonló nevű ember, a táviratot tehát valaki hamis néven küldte. A késő délutáni órákban a detektívek nagy csoportja újból elárasztotta a város legkülönbözőbb pontjait és a jelek szerint a rendőrség rövidesen olyan helyzetben lesz, hogy messzemenő intézkedéseket tehet.

Az Amszterdamból érkező újabb jelentések szerint Marsovszkyék Hágában nagylábon és igen vidáman éltek és általában hölgyekkel mulattak. Ezek közül az egyik, állítólag Mankovics György barátja elmondta, hogy Mankovics gyakran dicsekedett neki azzal, hogy óriási jövedelme van. Elmondta, hogy Hollandiából Angliába, majd a francia Riviérára és Montecarlóba megy, két barátja pedig ezalatt Párisba, Brüsszelbe és Jugoszláviába utazik és Montecarlóban fognak találkozni. Mankovics azt is elmondta barátjának, hogy

titkos politikai megbízatásuk van és ezért szoktak egy külvárosi matrőzkoreszmában találkozni. Mankovics azt állította, hogy a propaganda-iratok Jankovich ezredesnél vannak és ezért száll meg Jankovich mindig egy kisebb hotelben. A letartóztatott frankhamisitók egyébként jelenleg a vizsgálati fogságban papirzacsokragasztással foglalkoznak.

A fonyódi szatir

Ötven iskoláslányt rontott meg egy tanító

Kaposvárról jelentik: A fonyódi csendőrség letartóztatta Nagy Béla elemiiskolai tanítót, aki a gondjaira bízott összes iskoláslányokat megromtatta.

A tanító büne úgy derült ki, hogy egy tíz éves leánytanítványa december 20-ikán a szokottnál korábban tért vissza az iskolából. Amikor szülei megkérdezték, hogy miért hagyta ott az előadást, a kislány sirva így válaszolt:

— Mert eltéptem a tanító ur óralancát.

Félőrai faggatás után bevallotta a kislány, hogy a tanító merényletet akart elkövetni ellene és ő védekezés közben szakította el az óralancát.

Az esetnek híre terjedt a faluban és a szóbeszéd alapján többeknek eszébe jutott, hogy két évvel ezelőtt, amikor Nagy tanító Fonyódra került, két nyolctíz éves kislány gyanús körülmények között megbetegedett. Elővették ezeket a leányokat, akik szintén bevallották, hogy a fiatal, huszonöt éves tanító két év óta viszonyt folytat velük. A fonyódi plebános, Iffy Lajos, mikor tudomást szerzett erről, felkereste az iskolaszék elnökét, akinél a tanító lakott és megtárgyalta vele, hogy mitevők legyenek az ügyben. A beszélgetést végighallgatta az iskolaszéki elnök kilenc éves kislánya is, aki egyszerre csak váratlanul megszólalt:

— Én is voltam bent a tanító ur hálszobájában, — mondta dicsekedve és részletesen elmesélte, hogy Nagy milyen üzemekre használta fel.

A tanító ellen megindult a nyomozás, amelynek során megállapították, hogy Nagy Béla két év alatt több mint ötven kislányt rontott meg. Aldozatairól könyvet vezetett, amelyből kitűnik, hogy a falubeli hajadonok és menyecskek nagy részének is kegyeltje volt a villogó szemű, feketebajszu tanító.

Nagy Béla üzemei azért nem derültek ki hamarabb, mert a kislányokat halállal fenyegette meg, ha elárulják. Az iskola fiúövendékei egyizben az ablakon keresztül kilesték a tanítót, aki azonban észrevette és megfenyegette őket, ughyogy nem mertek beszólni senkinek az esetről. A tanítót beszállították a kaposvári ügyészség fogházába.

Rámutatottam — karöltve

Csak azért is rámutatok, nem engedem magam kiszorítani a sorból. Ha szabad Pasicstól kezdve a legtorzabb-borzabb eszméidig mindenkinek rámutatni, miért ne tegyem meg én is?

Tessék csak elolvasni az újságtudósításokat, majd megértik, miről van a szó. Poincaré, mikor vasárnapi konfektéként felavatta valamelyik falu háborus emléket, beszéde folyamán mindig rámutatott a lappangó német szándéokra, amely ravasz fondorlattal igyekeztek magát kivonni a jóvátétel alól.

Ugy képzem el azt, hogy Poincaré áll az emlékoszlop tövében, jobb karját föl emeli, a mutatójára pedig előre nyulik. Rámutat. Én legalább mindig úgy tapasztaltam, hogy az ember a mutatójával szokott mutatni, hiszen nyilván innen kapta a nevét is.

Az újságírásnak megvannak a maga időszaki divatjai. Régen az események homlokterére járta s minden, valamire való, jelensége ide került. Nem is tartotta magát riportternek, aki legalább egyszer bele nem keverte tudósításába a szót. Aztán jött a »gesztus« és azt lerajzolva az előkelőség, az elegancia tudatos nyugalma öntötte el a szerzőt. Hogy az újságok szerint érzést is lehet »kiváltani«, nem csak télikabátot, az mindennapos. De pardon, valahogy ki ne feleddem a »revellálást«. Istenem, mennyien revelláltak valamikor! Még okos mesterem is hazarevellálta a megtalált cipőmet. Nem bánom, ha lesajnálak is érte, én azért be merem vallani, hogy ma sem vagyok tisztában a jelentőségével. Csak sejtem valahogy nagyon távolról, de esküt nem teszek rá.

A háboru meghozta a »frontokat« s azóta tudósításokat kapok a politika, a lira zuhanása, a piacdrágulás frontjáról. Azt hiszem, az események homlokterének átépítéséről van itt szó. Most aztán jön a rámutatás, ami állandóan szíven szur, met egy ósrégi vizsgámat juttatja eszembe, amikor a visszamutató névmas volt a bajszerző.

— Pfüj, ne mutogass vissza, figyelmzettett jó anyám, mikor az utcán mentünk s én »rámutatottam« a Laura néniére.

Hát legyen így. Nekem nem szabad, csak a névmasnak. Szép kis egyenlőséget élünk. És még azt neveztek liberális korszaknak!

Most azonban fehuított minden bílnes és ha nem akarok elmaradni a kortól, amely szigoruan számon veszi, hogy fejlődőképes vagyok-e, tudok-e lépést tartani a haladókkal vagy begubózik és visszasiüvedek elmúlt századok tévelygéseibe, — kénytelen vagyok én is rámutatni: Igenis, kérem, legközelebbi beszédemben fejtegetni fogom a magyar nyelv szépségeit, próbálom elmagyarázni, miért olyan nehéz az idegen anyanyelvűeknek, miért tévesztik össze a tárgyas és tárgyatlan alakot, közben pedig rámutatok — és ebben nem gátol meg senki — igenis, ezzel karöltve rámutatok magára a visszamutató névmasokra, mint a legnagyobb nyelvformalmi akadályra.

Ne nézzen le az új generáció. Egyben hódolok másik régi szenvedélyemnek, amely a »karöltve« szóban csucsosodik ki. Legutoljára a tánciskolában jártam karöltve a francia négyes hatodik figurájában, nemkülönben a szünetekben. A mamáknak ugyan nem volt ez inyére, de van-e a világon ember, aki leküzdhetné a mamák elfogultságát? Ha jól emlékszem, egész kellemes szórakozás volt akkor és ott, ahol más körülmények között csak a cigány jár a feleségével karonfogva.

Szándékosan mondtam, hogy karonfogva, mert a »karöltve« más. Például az egyetemi ifjak a dalárdával karöltve hangversenyt rendeztek. Nem szeretem a dalárdákat, de erre rászántam magam. Mognézem én, ha addig élek is. Határozottan csalódtam. Ugy képzelttem, hogy a kitűnő dirigens beölti karját az ifjuság elnök karjába, esetleg többen is

összefogózkodnak, mint a kólónál s ugy énekeinek.

Ez azonban még mind megjárna, de végképpen megdöbbenek, ha arról kapok hírt, hogy a rendőrség a csendőrséggel karöltve keresi a gyilkost. Nem, uraim, így sose találják meg, hiszen akadályozva vannak a szabad mozgásban. Ha

Amerika résztvesz a leszerelési konferencián

Washingtonból jelentik: A Fehérházból közlik azt az érdekes hírt, hogy azokból a megbeszélésekből, amelyeket Coolidge elnök a kongresszus különböző tagjaival folytatott, kiderült, hogy csaknem teljes egyértelműség uralkodik abban a tekintetben, hogy

szabad beleszólnom a dolgukba, menjen mindenki külön s mákor már eléggé kifejlesztették a nyomozás frontját, fogják el az elvetemült tettest.

Karöltve sok mindenben akadályozva vannak s még csak rá se tudnak mutatni a nyomozás vezérirányára.

Bob.

Amerikának részt kell vennie a genfi előkészítő leszerelési értekezleten Coolidge elnök előtt senki sem tett kifogást a szükséges hitelek engedélyezése ellen. Az amerikai delegáció tagjainak kiválasztása még nem történt meg.

A korfiui hősök temetője

Görögország nem ad földet a korfiui halottaknak

Athénből jelentik: Az SHS kormány fölkererte a görög kormányt, hogy bocsássa rendelkezésére Vido szigetét, hogy azon temessék el a korfiui fronton elesett jugoszláv katonákat. Az elesett hősök temetőjében Jugoszlávia monumentális emlékoszlopot emelne. A görög kormány nem volt hajlandó teljesíteni a kérést és nem engedte át a

lakatlan szigetét, mindössze annyi engedelményt akart tenni, hogy az SHS királyság emlékoszlopot emelhet Vidon, a korfiui harcok emlékére, de ugyanott Görögország is emléket emel a Pirotnál elesett görög katonáknak.

A görög kormány magatartása az athéni SHS követségen kínos benyomást keltett.

Kártérítési per az árvíz miatt

Ki nyitotta meg Bács községnél a zsilipeket?

Apatin és Bukin közt folyik a Mosztonga folyó, amelynek medre még nincs szabályozva és igen gyakori eset, hogy a szilaj folyó kilép a medréből és előnti a partján elterülő tizennégy hácskal község valamelyikét.

Bukin községe, amelynek dus fekete termőföldjét majd minden évben veszélyeztette a Mosztonga áradása, már a kilencvenes években szabályozni akarta a Mosztongát, hogy így nagykiterjedésű termőföldjeit ármentesítse.

A község kért is ármentesítő társulat alapításra engedélyt. A társulatnak az lett volna a hivatása, hogy a Mosztonga alsó folyásából »magaspartu csatorná« létesítsen, amely megvédi a Mosztonga két partján elterülő földeket az áradás pusztításaitól, s lehetővé teszi nagy területek felszabadítását.

Bukin meg is kapta a koncessziót, s a Mosztonga szabályozását megkezdték. Mind a tizennégy község alatt egy-egy zsilipet létesítettek, a zsilipek bármelyikét csak akkor lehetett kinyitni, ha ugyanegy időben valamennyi zsilipet megnyitották, mert különben az elzárva maradt zsilipnél a lehömpölygő ár kilépett volna medréből és elborította volna a környékbeli földeket. Hogy a zsilipek kinyitása egységesen történjék, a koncessziószerződés szerint a zsilipnyitási engedély megadása az alispán hatáskörébe utaltatott.

A magaspartu csatorna Apatinnál a Dunába torkol és a torkolatnál levő zsilip a koncessziószerződés szerint csak akkor nyitható ki, ha a Duna vízálása 79 centiméteren alul van, mert máskülönben a Duna vize ömle a csatornába. Ha tehát a Duna vízálása 79-en felül van, egyetlen zsilip sem nyitható ki.

A Mosztonga minden tavaszkor és őszkor kiárad, mert csak a Bukin és Bács községek közt levő gátlig (»Gataraz«-ig) van a folyócska szabályozva.

1923 tavaszán is kilépett a Mosztonga a medréből és az őszi és tavaszi vetés a Mosztonga alsó folyása mentén elpusztult. A legtöbbet Bács község birtokossága szenvedett. A víz nem folytatható le, mert a Duna vízálása 79 centiméteren fölül volt. Az áradás oly méreteket öltött, hogy a víz a községbe is behatolt és egész uccák viz alá kerültek. Ismeretlen tettesek — de valószínű,

hogy a veszélyeztetett Bács községbeliek — hogy a kiáradt Mosztongát visszaszoríthassák a medrébe, vagy legalább is az árviztől szabaduljanak. 1923 március végén tizenkét helyen áttörték a gátakat és a víz hőmpölyögve ömlott Bukin irányába.

A gátáttörés éjjel történt és amikor a sebes ár már a község szélét mosta, félreverték a harangokat. Szinte percekben belül talpraállt a község aprajánagyja, s megfeszített szüntelen munkával reggelig földből és rőzséből, homokszákokból és deszkákból oly magas védőgátat építettek, hogy az áradás továbbterjedését megakadályozhatták és hymódon sikerült a bukiniaknak községüket megmenteniük.

Annál nagyobb volt a Bács községbeliek kára, akik közül Topalovics János és több társa a noviszadi kerületi törvényszéknél kartérítési pert indított a »Bukini ármentesítő társulat« ellen, mert az a végzetes gátáttörés éjszakán elmulasztotta a Gataraz zsilipjét kinyitni, sőt homokszákokkal és deszkákkal betömte és megakadályozta, hogy a Mosztonga megáradt vize a magaspartu csatornába folyhasson. végül, mert a Gataraz zsilipjének szimjtét az évek folyamán fokozatosan fel emelték, miáltal a koncessziószerződésben megállapított magasságnál lényegesen nagyobb magasságot értek el. Bács község lakói a társulatot teszik felelőssé a kárért, mert a csatorna a társulat és így a csatorna által okozott kárakért a társulat tartozik felelősséget viselni.

A »Bukini ármentesítő társulat« ezzel szemben azzal védekezik, hogy igaz ugyan, hogy a csatornát ő építtette és annak kezelése az ő hatáskörébe tartozik, ezzel szemben a koncessziószerződés szerint a csatorna medrét mind a tizennégy érdekelt község tartozik jókarban tartani, amit azok azonban a legtöbb esetben elmulasztottak megtenni. Továbbá ugyancsak a koncessziószerződés szerint a zsilipek felett egyes-egyedül az alispán rendelkezik.

Giamác Bogdán törvényszéki bíró az előbbi tárgyalások folyamán számos tanút, szakértőt hallgatott ki és több ízben helyszíni szemlét tartott.

A károsult Bács községbeliek a beperelt »Bukini ármentesítő társulat«-on

kívül perbe hívták az ármentesítő társulat elnökét, Ketterer János bukini gazdát és Welsh János bukini volt községi bírót is.

A több százezer dináros kártérítési perben a felpereseket dr. Weszelovszky Mihály szombori ügyvéd, az alperes ármentesítő társulatot dr. Hadzsi Koszta noviszadi ügyvéd képviseli.

A diva csókja

Erkölcös mese felnőttek számára

Párisból jelentik: Nemrég történt, hogy Parysis kisasszony, a párisi éjjeli é é é egyik táncosnője, elvesztette pompás nyakékét, amelynek értéke körülbelül félmillió frank. Azonnal jelentést tett a rendőrségen, de a gyöngnyakéknak nyoma veszett. A táncosnő már-már lemondott a viszontlátás reményéről, amikor a színház igazgatója, ahol jelenleg játszik, azt ajánlotta neki, hogy tüzzön ki magas jutalmat a megtalálónak. Másnap már meg is jelent az újságokban a hirdetés, amely szerint a becsületes megtaláló ötezer frank jutalomban részesül. Két nap múlva egy egyszerű munkásember, egy vasesztérgályos jelentkezett a művésznőnél és átadta neki a gyöngnyakékét. Amint át akarta neki adni a jutalmat, észrevette, hogy a munkás ábrándozó szemekkel nézi, mire nevetve így szól hozzá:

— Mondja csak barátom, a pénzt akarja, vagy inkább egy csókot?

A férfi habozás nélkül így felelt:

— Egy csókot.
A táncosnő erre megcsókolta a munkást, aki boldogan hajtotta meg magát és elisietett. Lovagiasságának azonban meg volt a jutalma, mert másnap Parysis kisasszony megküldte neki az ötezer frankot is.

Jön! Jön! a rádióregény!

Mértékegység: egy negyedóra

Newyorkból jelentik: Cosmo Hamilton angol író lektünést keltő előadást tartott a minap egy newyorki sajtóklubban. Proficiába bocsátkozott és azt a merész kijelentést szögezte le, hogy a rádiógyökeres átalakulást fog követelni a regényírótól, mert az a kor, amikor ott-hon kellemes estéket töltöttek az emberek egy könyv mellett, mulóban van, a rádió, amelybe bele fog kapcsolódni előbb-utóbb a mozi is, csak nézésre és hallgatásra fogja nevelni az embereket és a jövőben a dolgok természetes fejlődése fogja kifejleszteni a keresletet aziránt, hogy a regényírók kinyomtatás helyett rádióba olvassák regényeiket és novelláikat.

A rádióregény természetesen létezik, de eddig foghat csak le. Cosmo Hamilton tizenöt percre ad egy teljes regény felolvasására, ami szerinte magával fogja hozni azt, hogy az írók szakítanak az eddigi írástechnikával. A honorárium kérdéséről sem felelkezik meg Cosmo Hamilton. Azt állítja, hogy a jövőben meg fogják adózni a rádióhallgatóságot és ebből az adóból fogják lefedni a szerzők tiszteletdíjakat. Mindjárt ki is jelentette az angol író, hogy ő már felkészült most az új korra és ezentúl csak a rádió számára fog regényeket és szindarabokat írni.

Az első rádióregényt néhány napra rá valóban fel is olvasta Cosmo Hamilton. »Flak és anyák« volt a címe, pontosan tizenöt percre tartott és magában foglalta a mai regények minden elemét.

Hogy milyen sikere volt az első rádióregénynek, arra nem lehet megadni a feleletet. A közönség nem tapsolhattott bele a rádióba és viszont nem találta ki még olyan szerkezetet, amelynek segítségével meg lehetne állapítani, hogy a hallgatók közül hányan kapcsolták ki magukat az első ötpercben Cosmo Hamilton regényéből.

HIREK

Szerelm

Özvegy Katonáné beadta a kulcsot. — Nyisd ki a trémót és vedd elő a szalvétákat, — mondta a lányának és szuszakolva letpegett a boltba.

Elza megterített. Jobbról az anyjának, balról Béliának és maga mellé az asztalfőn Sándornak, a jogásznak, Béla és Sándor koszt-kvartélyt élveztek Katonánétól, aki az udvari kis szobát bocsátotta rendelkezésükre. A fűszerüzlet ugyanis nem volt aranybánya. A fűszerüzlet csupán egy szürke bolt volt, amely lassan és lustán ment, akár az ókrösszekerek. A kosztosluuk összesen annyit fizettek, amennyiből kiltelt a lányzó havi ruhaszámlája. A nők rendszerint halásak annak, aki ruhához segíti őket. A fiuk ketten voltak. Elza rövid habozás után az idősebbikbe szeretett bele örüln. Elza minden tanévben szerelmes volt, de a szünidőkben sem pihent. Béliát, a kevésbé szimpátiát, a lelkével fizette ki.

— Ne akarja bemocskolni tiszta barátságunkat ilyen nyers valósággal — mondta üde szeméremmel, amikor a fiu vadul ostromolta.

Am Béliát nem lehetett aprópénzzel lekényerezni. Intrikált, leskelődött és fenyegetőzött. A szerelmesek egy pillanatra sem érezhették magukat biztonságban. Az özvegy időnkint elutazott, saját kifejtése szerint „vidéki turákra”, igazabban pedig falusi tantájakhoz, akikől élelmiszerekkel dusan megrakodva tért vissza. Ilyenkor Elza maradt az üzletben. Béla iskolában volt és Sándor felült a pultra Elza mellett. Enyhe ruszifillat lengte körül őket. A datolyás láda védelme alatt csókolóztak. Közben kuncsaftok jöttek.

— Kérek élesztőt.

A fiu dühösen szolgálta ki őket. Aztán becsapta az ajtót és visszamászott a heringés hordó mögé. De alig ért össze a szájuk, új vevők nyomták le a kiltmest.

— Van székfűszeg?

— Nincs! — üvöltötte Sándor.

— Ánizsmag?

— Nincs! — bömbölte az ifju. — egyáltalán semmi sincs raktáron! Mindenből kifogytunk!

A kuncsaft sértődötten távozott. De helyébe frissek jöttek.

Harmadnap az olajos láda mögött egy kis bádogtáblát talált Sándor, amelyen fekete betűkkel ez állt:

HALÁLESET MIATT ZÁRVA

— Boldogult édesatyám temetésekor csináltattuk, — mondta Elza érzéssel.

A fiu szórakozottan dobolt rajta az ujjával. Nyílt a szoba ajtó. A küszöbön megjelent özvegy Katonáné.

— Elutazom, — jelentette ki, — a spájkulcs ott van az ablakpárkányon — és bucsucsókot lehelet a lánya nyakára.

— Te, — mondta a fiu, ahogy az özvegy léptel elhaltak a folyosón, — te — és meglobogtatta a bádoglemezt.

Elza szívszaggató nevetésbe tört ki. Ilyen veszedelmesen csak a szerelmes nők tudnak kacagni. Aztán már rohan-tak is a boltjához, a fiu behajította az ajtószárnyakat, lecsukta a rezeseket, feltette a keresztvasakat és kiakasztotta az uccai frontra a táblát:

HALÁLESET MIATT ZÁRVA

Ez volt az első nyugodt délutánuk. Végkimerülésig csókozták egymást, amíg csak tudóval bírták. Künn, az uccán, a járókélok megálltak a bolt előtt és megilletődve beszélgettek.

— Szegény, meghót a lánya, — mondták részvétellel, aztán tovább sétáltak, hogy máshol fedezzék élesztőszükségletüket.

Másnap bejött Pacorné, a szomszéd lábellenkiszitő hitvese és borongó képpel szorongatta az özvegy kezét:

— Fogadjá részvéteimet. Mikor lesz a temetés?

Csak az előtte való napon adta ki a lelkét Katonáné legkedvesebb barátja, a cirmos cicája és így magától értetődően mondta:

— Szegény kicsimét már elástuk a kertben.

— Hol? — döbbent fel a szomszéd-asszony.

— Hátnál, a rózsafa alatt.

Pacorné eszeveszett sivitózással rohant ki az elátkozott házból.

A félreértések egyre halmozódtak. Az özvegy minden héten tömegesen kapta a részvétnyilatkozatokat. Az emberek, az ucca, a szomszédok pedig értetlenül ácsorgott a halál táblája előtt.

— Keményen sújtja őket az Ur, — mondotta istenfélő baritonján Rezeda, a pék és keresztet vetett magára.

Ekkor hirtelen felszantant a suszterné hangja, mint a félrevert lélekharang.

— Nézzék, hunya, ki hitte volna!

Mindenki odarohant a bolt egyetlen rácsos ablakához és ágaskodva bekukucskáltak. Általános elképedés üt ki az arcokra.

— Nahát! — mondta Pacorné és nem tudott szóhoz jutni.

— Micsoda romlottság! — szörnyülködött a konkurens fűszeres — egy bestia ez a nő! Egy Messalina!

És ott tolongtak a rács előtt éhes szemekkel, lábujjhegyen, míg csak be nem alkonyodott.

Az özvegy majd megőrült az emberek gunyos, sajnálkozó és sértő pillantásaitól és az örökös részvétnyilatkozatoktól. Nem értette a dolgot. Azt hitte csuffá akarják tenni, vagy bolondnak nézik. Végül is rájött, hogy mindez az ellenségeinek pokoli műve, akik az életére törnek. A környék népe viszont kezdett hozzászokni a fekete táblához. Az emberek mindig méltányolják az eredeti öleleteket. És így a fiatalok titka egy maradt az egész uccával. Így ment ez decemberig, amikor az özvegy egy téli délutánon váratlanul hazajött. Mint a drámai férjek. Nem revolver volt kezében, csak egy szatyor, tele friss dunai hallal. Az alkony már köddel vonta be az udvart. A lakásban nem talált senkit. Katonáné felhuzta a komót cipőjét és a halasszatyorral a kezében letotvógott a boltba. Az olajos hordó mögött halk kuncsaftos halatszott.

Katonáné felhőrdült. A pultron kiterített kendőkön ott feküdt egyetlen édes gyermeke, Elza, a kosztosfiuval, olyan helyzetben, amelyre okvetlen muszáj fátyolt borítani. Hogy mit látott még Katonáné? Arra rendeljünk el zárt tárgyalást.

— Óh! — hördült fel az özvegy és hozzájuk vágta a szatyort.

A hideg, nyálkás halzárpot nesztelenül siklott végig a lány meztelen testén. Enyelgő nimfa volt ebben a pillanatban.

Az özvegy ütésre emelte a karját. Ez a lendület azonban sohasem ért véget, megagyított a fele útján, mert Katonáné utközből megütötte a guta. Egyedien csapással. Az özvegy végszó nélküli jobblétre szenderült. Másnap az egész ház gyászba öltözött, koporsót rendeltek, koszorukat és kitétték a boltajtóra a fekete táblát:

HALÁLESET MIATT ZÁRVA

A szomszédok nagyot nevettek, amikor reggel megpillantották a jólismert táblácskát.

— Nahát ezek a telhetetlenek, már korra hajnalban kezdik — mondta diszkrét röhejrel a pékné és beleskelődött a rácsos ablakon.

A gyászházban és temetésen természetesen nem jelent meg senki.

Tamás István

A Bácsmegeyi Napló szombaton reggel az újév ünnepe miatt nem jelenik meg. A lap legközelebbi száma vasárnap reggel a rendes időben jelenik meg.

— Előkészületek a városi bírá. Január 9-ikén, Maria királyné születésnapján a városi tanács, mint jelentették, lényes táncmu'atságot rendez a város-háza dísztermében. Az elit-bál védnökének a városi tanács Gyorgyevics Dragoszláv főispán feleségét kérte fel, aki elfogadta a tiszteget és személyesen vezeti az előkészületi munkálatokat. A feljárt keleti virágokkal és pálmákkal lesz díszítve. Az elit-bálon estélyi öltözetben és csak meghívóval lehet megjelenni. A meghívók szétküldését már megkezdték.

— A petrovozelői pótdó. Petrovozelőről jelentik: A petrovozelői községi képviselőtestület most fargyalta le az 1926. évi költségvetést és azt elfogadta. A költségvetés az iparosok számára kétszáz, a földmivesek számára pedig hétszáz százalékban állapítja meg a pótdót.

— Februárban jelenik meg a büntető törvény és novella szerb fordításban. Dr. Jocić Milorád főállamügyész februárban jelenteti meg a büntető törvényt és novellát szerb fordításban. A könyv a törvénymagyarazatot is tartalmazni fogja.

— Az 1906. évfolyambelikeket sorozzák. Szentáról jelentik: A szaribecsei katonai parancsnokság elrendelte, hogy a katonai ügyosztályok állítsák össze az 1906. évben született állításkötelesek sorozási lajstromát. Az 1906. évben születettek kötelesek okmányaikkal, családi és születési bizonyítványaikkal illetékes községi előjáróságuknál, vagy a városi katonai ügyosztályoknál minél előbb jelentkezni.

— Nyugalomba vonult a szubotícai pénzügyi tanácsnok. Szubotica város szerdai közgyűlésén nyugdíjazták Nedeljkovics Miladin pénzügyi tanácsnokot. Nedeljkovics harminnyolc és fél éven keresztül szolgálta a várost és hosszú közigazgatási pályáján működésével nemzetiségi különbség nélkül megnyerte a város közönségének legteljesebb elismerését.

— Bezűntették a közlekedést a Titel—orlováti vasútvonalon. Titről jelentik: A Titel—orlováti vasútvonalon, amely a Bánát és a Bácska között bonyolította le a forgalmat, bezűntették a közlekedést. Erre az intézkedésre az adott okot, hogy az összedüléssel fenyegető tiszai fahidat a hatóság teljesen elzárta a forgalomtól. A hidat csendőrség és rendőrség őrszi. Ez az intézkedés óriási károkat jelent egész déli Vojvodinának.

— A szocialisták nem vesznek részt a francia kormányban. Párisból jelentik: A szocialista-párt körzeti szövetsége, amelyek a párt magatartásáról tanácskoztak, részben szótöbbséggel, részben egyhangulag a kormányban való részvétel ellen nyilatkoztak.

— Nem gyilkolták meg a volt perzsa saht. Bécsből jelentik: Berlin német újságjában az a hír jelent meg, hogy a volt perzsa saht Marienbadban meggyilkolták. Ez a hír teljesen valótlan és csupán olyan módon kerülhetett nyilvánosságra, hogy valamely rádió-jelentéssel visszaétek.

— A baranyai menekülteknek nem kell jelentkezni az Inspekcia Radánál. Beogradból jelentik: A belügyminisztériumnak a külföldi munkások alkalmazásáról szóló legutóbbi rendelkezéssel kapcsolatban a szociálpolitikai minisztérium közölte a közigazgatási hatóságokkal, hogy a baranyai menekültek munkaelhelyezkedés tekintetében éppen olyan jogokat élveznek, mint a helyföldi állampolgárok. Ez a kedvezmény — a szociálpolitikai minisztérium szerint — csak a Baranyai Menekültek Gazdasági Szervezetének tagjaira vonatkozik, akiknek a most elrendelt jelentkezéseknél sem kell jelentkezniük.

— A török parlament ratifikálta a Jugoszláviával kötött szerződést. Beogradból jelentik: Juszuif Hikmet bey beogradi török követ főkeresete Markovics Jován külügyminiszter helyettesét. A török követ közölte a miniszterhelyettesel, hogy az angorai parlament szerdán ratifikálta a S. H. S.—török baráti szerződést.

— Csicserin látogatása Seeckt tábornoknál. Berlinből jelentik: Csicserin orosz külügyi népbiztos berlini látogatásának utójátékként azt mondják, hogy a Seeckt tábornoknál való látogatása Csicserin kifejezett kívánságára történt, mert a tábornokot tekintti azoknak a köröknek reprezentánsul, amelyek nem fogadták örömmel a locarnói szerződést.

— Amnesztia és halálos ítéletek Szófiában. Szófiából jelentik: Szerdán amnesztiatörvény jelent meg, amely közkegyelmet ad a régi kommunista-párt központi bizottsága minden tagjának, továbbá az agrárpárt tagjainak, Todorov Koszta és Abov elítéltekkel együtt. A sumeni törvényszék ellenben hat halálos ítéletet hozott kommunista összeesküvők ellen.

— Verboszu egy kínai tábornok ellen. Pekingből jelentik: Hsu tábornok, Tuan-Csin-Jui miniszterelnök egyik legőszintébb párthive, este elhagyta Pekinget, hogy tanácskozást folytasson egyes katonai vezérekkel. Amikor a vonat Lang-Fangba érkezett, bombát vetettek rá. Hsu tábornok és vezérkarának néhány tagja meghalt. A merénylő Lu-Cseng-Vu, akinek apját, Lu-Csing-Csang tábornokot Hsu tábornok 1918-ban vascsorára hívta meg Tien-Csinbe és ott agyonlövötte. Lu-Cseng-Vu körtáiratban kijelenti, hogy tettével apja halálát akarta megbosszulni. A merénylő nagybátyja Feng-Ju-Siangnak.

— Tárgyalások a noviszadi felebbviteli bíróságon. Noviszadról jelentik: A noviszadi felebbviteli bíróság csütörtökön tárgyalta Kékity István szlankamenáci kereskedő bűnügyét. Kékity egy lakodalom alkalmával véletlenül agyonlövötte Gnyatics Joszó gazdálkodót, amiért a pancsevói törvényszék gondatlanságból elkövetett emberölés címén ötezernegyszáz korona pénzbüntetésre ítélte. A tábla az ítéletet megváltoztatta és a vádlottat kétezer dinár pénzbüntetésre ítélte. — Csütörtökön tárgyalta a tábla Lalozevics Vladimir szombori hentesmester bűnügyét is, aki verekedés alkalmával összeszurkálta barátját, Jurisics Józsefet. A szombori törvényszék Lalozevicsot egy évi börtönrre ítélte, a tábla az ítéletet helybenhagyta. — A tábla csütörtökön foglalkozott Jelenics Dragutin és Gyurics Koszta pancsevói lakosok bűnügyével is. Jelenics meggyilkolta Jancsuk Károly pancsevói iparost. A pancsevói törvényszék bizonyítottan vette, hogy Jelenics Dragutin a gyilkosságot Gyurics Koszta felbujtására követte el és ítélte Jelenicsot négy évi, Gyuricsot pedig öt évi fegyházra. A tábla Jelenics ítéletét jóváhagyta, Gyuricsot azonban felmentette, mert nincs elég bizonyíték arra, hogy a gyilkosságot az ő felbujtására követték volna el.

— Halálozás. Noviszadról jelentik: Noviszadon meghalt Matics Mirkó Andrija gimnáziumi tanár hetvenöt éves korában. Az elhunytban Matics Szvetozár szubotícai vasutigazgató édesapját gyászolja.

— A Knjizevni Sever című szubotícai szláv irodalmi folyóirat januári száma most jelent meg. A folyóiratba Gyorgyevics K., Jevtics B., Angyelinovics B., Nazeesics Sz., Barisics A., Skurla-Hilics B., Paunovics Sz., Prokics D., Petrovics P. Sz., Kosztics Gy., Gyukics B., Bezruics P., Popovics L. dr., Nikics Fedor, dr. Markovics Cséda, dr. Ivics Aleksza irtak értékes cikkeket. A folyóirat nyolc dinárért minden szubotícai könyvkereskedésben kapható.

— **Fütelenek a szegényházak.** Pauszós levelet kaptunk egyik olvasónktól, akít a sors mostohasága szegényháza kényszerített. Azt írja s arra hívja fel a topolai főszolgabíróóság figyelmét, hogy a topolai járásban a szegényházakat nem fűtik, ezeknek az emberbaráti intézményeknek nincs fűtőanyaguk s az elagott szegények, akik napjaikat szegényházban töltik, kénytelenek voltak a decemberi fűtelten szobában végig dideregni s nincs reményesség arra, hogy januárban fűtött szobához jutnak. Ha másképpen nem, *társadalmi elakozás utján* meg lehetne szerezni a fűtőanyagot a fűtelten szegényházak részére.

— **Rendelet a galicjai házalók ellen.** Szomborból jelentik: A belügyminisztérium rendeletet küldött a közigazgatási hatóságokhoz, hogy a galicjai házalók, akik vásárok látogatására egy-két hónapi időtartamra kapnak beutazási engedélyt, kijátszák a hatóságokat és állandó tartózkodásra az országban maradnak, sőt családjukat is betelepítik. A belügyminiszter felhívja a hatóságokat, hogy a galicjai házalók vizumát ne hosszabbítsák meg és ne adjanak nekik tartózkodási engedélyt és ha lejárt tartózkodási engedélyük, utasítsák ki őket az országból.

— **Egy szerb leány nyerte meg a berlini divatversenyt.** Berlinből jelentik: Párisi minta szerint Berlinben esütörtökön divatkirálynő-versenyt tartottak. A Sport palotában volt az ünnep, felvonultak a berlini divatruházak próbakísasszonyai és a bíráló-bizottság, amelyben festőművészek, szobrászok és iparművészek voltak képviselve, egyhangú szavazattal a tizes számú próbahölgynek ítélte a szépségkirálynő címét. Négyezer ember nézte végig a versenyt és ünnepelte a legszebb divatkirálynőt, Jovanovics Szonját, egy szerbiai születésű tizenkilenc éves leányt, aki szüleivel még a háboru előtt Pétervárra költözött. A forradalom idején elvesztette atyját s aztán anyjával magyanehezen eljutott Berlinbe és egy női divatruháüzletben kapott alkalmazást.

— **Ujra napirendőn a kiutasítások.** A törvényhozás számtalan teendője közben nem ér rá az állampolgársági törvény meghozatalára s amíg a törvény létre nem jön, százakat és ezreket aggaszt a bizonytalanság és fenyeget a kiutasítás. Ez a mai helyzet csak azoknak kedves, akik illegitím kijárással s arcolják azokat, akiknek állampolgársága még rendezetlen. Nem is lehet csodálni, hogy azok, akiknek nincs meg az állampolgárságuk, szabad prédái lesznek ezeknek a kijáróknak, amikor időnként újra meg újra napirendőre kerülnek a kiutasítások s azokat, akik itt becsületes munkával teremtetek otthon és egzisztenciát, máról-holnapra eltávolítják az ország területéről. Most Petrovoszeló egy közbecsülésben álló polgára, Makó Ferenc kapta meg az ukázt, hogy nyolc nap alatt köteles elhagyni az országot. Makó már a háboru előtt könyvelője volt a Petrovoszelói Keresztény Népbanknak, 1920-ban opcióis kérvényt is adott be, amely most a belügyminisztérium elutasító végzésével s azzal a határozattal érkezett vissza, hogy Makó-t ki kell utasítani. A petrovoszelói magyarok dr. Sijasi Jankó nemzetgyűlési képviselőt kérték fel, hogy intervenáljon a belügyminiszternél a kiutasítás visszavonására.

— **Öt utassal vízbe zuhant egy autóbuzs.** Amsterdamból jelentik: A Tholen és Bergen op Zoon közt közlekedő autóbuzs motorja felmondta a szolgálatot, még pedig éppen abban a pillanatban, amikor az Eendragtón átkelve a kompot elhagyta. A lejtős partoldalon az autóbuzs csuszni kezdett a víz felé. Az utasok közt nagy rémület támadt és a kocsi vezetőt kiszorították a helyéről, úgyhogy nem tudta a kocsi megállítani. A kocsi vezető és az egyik utas hirtelen kiugrással megmentette elejét, ellenben öt utas az autóbusszal együtt elúszott a vízben.

— **A noviszadi zsidó hitközség évi huszezer dinárral járul hozzá a szubotikai zsidó kórház fenntartásához.** A dr. Singer Bernát Szeretetház akciót indított, hogy az ország zsidó hitközségei a költségvetésbe állítsanak be bizonyos összeget a szubotikai zsidókórház javára. A noviszadi zsidó hitközség dr. Lustig Nándor elnöke alatt tartott közgyűlésen az 1926. évi költségvetésbe 20.000 dinárt vett fel a szubotikai zsidókórház fenntartási költségei címén.

— **Noviszad város költségvetési tárgyalását elhalasztották.** Noviszadról jelentik: Noviszad város kizsákosított tanácsát esütörtök délutánra hívták össze, hogy a város 1926. évi költségvetését tárgyalja. Néhány percig tartó ülés után azonban a költségvetés tárgyalását január hó végére halasztották el.

— **Afgán—orosz konfliktus.** Londonból jelentik: A Daily Telegraph diplomáciai munkatársa Kabulból jelenti, hogy úgy az emir, mint a kormány nagyon komolynak tartják a legutóbbi bolsevista betörést az Oxus folyón keresztül. Rendes afgán csapatokat küldtek Dargab határmenti kerületbe. Az emir felhívást bocsátott ki a hazaszerető lakossághoz. Kabul és Moszkva között élénk sürgönyváltás volt. A jelentés szerint három napon keresztül diplomáciai tárgyalásokat is folytattak.

— **Százéves cigányasszony.** Zágrebból jelentik: Nikolics Kata cigányasszony szerdán meghalt Zágrebben. Az elhunyt százéves volt. Január 1-én lett volna a százegyedik születésnapja.

— **Öngyilkos lett a gyóntatószékben.** Szarajevóból jelentik: Különös módon vetett véget életének Szarajevóban Zelnik Marica cselédleány. A leány a katolikus templomban belépődött a gyóntatófülkébe, leült a gyóntatószékre, aztán három deci lysolt ivott. Amikor észrevették, a kórházba szállították, de már nem lehetett rajta segíteni. A kis cselédleány szerelmi bánat miatt lett öngyilkos.

— **Ötvenéves hármastrek.** Ljubljánából jelentik: A szlovéniai Hrasznik községben szerdán ünnepelték ötvenedik születésnapjukat Guritnik Mihály földbirtokos és két nőtestvére, Kresznik Nézsza vasúti főkalauzné és Dernosek Antónia háztulajdonosnő. A hármastrek születésnapjukon nagy ünnepségekben részesítették.

— **Óriás gyermek.** A világhírű Wells legújabb regényében két tudós találmányt írja le, akik föltalálták azt a csodálatos tápszert, amelyet Istenek eledelének neveznek s amely hihetetlen nagyra növeszti azokat, akik vele élnek. Mintha azzal a táplálékkal élt volna az a gyermek is, akiről Capetownból ad a Daily Mail levelezője hírt: Gedeon Rod a természeti csoda neve, aki 11 éves kora ellenére egy méternél magasabb, 102 kilót nyom, mellbősége egy és negyed méter, dereka valamivel vastagabb. A kis óriásnak özevgyi sorban él az édesanyja, még két nővére van, akik azonban természetesen nagyságuk.

— **Mit dolgozott a pápa a Szent Évből?** Rómából jelentik: A Szent év végével az olasz lapok visszajelentést vetnek arra, milyen rendkívüli munkát végzett a pápa, amikor a hívők szüntelenül zarándokoltak a Vatikánba. Csaknem minden nap fogadás volt s a Szent-ánya legalább háromszázhatvan beszélget mondott, tehát csaknem minden nap egyet. De voltak napok, amikor egyszerre több beszédet kellett intéznie a zarándokokhoz: egy ízben például öt nyelven: olaszul, franciául, németül és latinul. Minden beszédében az ültető országok és népek viszonyairól való hamulatos tájékozottságot árulta el. Megható jelenetekben is bővelkedett a Szent év története. Egyszer egy béna, amerikai ifjú toloszeken vitte elébe s XI. Pius elrezenyvedve kiáltott föl: Barcsak nekem is olyan csodatevő hatalmam volna, mint Szent Péternek! Maltából egy volt fegyenc is járult eléje, aki a Szent év alkalmából kapott kegyelmet s aki Rómába zarándokolt, hogy köszönetet mondjon. Mikor pedig egy világtalan katona borult térdre eléje, a pápa vállára tette kezét: »Te a hazáért áldoztad föl szemed világát. Meglátod az örök világhosszágot. Itt, e földön, mindnyájan vakok vagyunk, abban a jobb világban nyílik föl a szemünk!...«

— **Közeledés Csehszlovákia és a Vatikán között.** Prágából jelentik: A csehszlovák kormány és a Vatikán között régóta húzódo konfliktusban a Szent-évi részéről közeledés történt. A békülékeny hangulat a csehszlovák kormány részéről is megvan és így előreláthatólag a konfliktust rövidesen elintézik és Csehszlovákia újra elküldi Rómába vatikáni követét.

— **Lipót Szalvátor főherceg valorizációs pöre a bécsi törvényszék előtt.** Bécsből jelentik: Hónapokon át tartó tárgyalások után a bécsi polgári törvényszék báró Fleitschberger András, az első háboru utáni mágnást, akit néhai Károly király már exiliumban tett meg báróvá, Lipót Szalvátor főherceg javára 300.000 svájci frank megfizetésére kötelezte. A báró a jelenleg Barcelonában élő főherceg bécsi palotáját megvette a háboru utolsó évében, de a fizetéssel késedelmeskedett, s így a főherceg utóbb valorizálva követelte a vételárát. A bíróság a főherceg álláspontját tette magáévá és a bárót a valorizált összeg megfizetésére kötelezte.

— **A Telekkönyvi Rendtartás.** Ilyen címmel egy szerbnyelvű könyvet adott ki Masirevics Miklós szombori járásbíró. A kiváló szakértelemmel megírt könyv nélkülözhetetlen az ügyvédek számára. Megrendelhető a szerzőnél Szomborban.

— **Vandervele találkozása Rakovszkij párisi szovjetkövetel.** Párisból jelentik: Mint a Temps értesül, Vandervele belga külügyminiszter pénteken Párisba érkezik, ahol pár napot tölt és találkozik Rakovszkij orosz nagykövettel, hogy tárgyalást folytasson vele a Belgium és Szovjet-Oroszország közti kapcsolatok kiépítéséről.

— **Ugron Andrást szélütés érte.** Kolozsvárról jelentik: Ugron András nyugalmazott főispán, az országos magyar párt marostordai tagozatának elnöke, a napokban Marosvásárhelyen sétá közben hirtelen rosszul lett és összeesett. Az orvosok megállapították, hogy jobboldali szélütés érte. Szeme- és nyelvédegei teljesen megbénultak, úgyhogy mestersegesen kell táplálni. Állapotában szerdán javulás állott be és orvosai remélik, hogy meg lehet menteni.

— **Német iskolát kér a szlavóniai Szarvas község.** Beogradból jelentik: A szlavóniai Szarvas község iskolaszéke a közoktatásügyi miniszterhez előterjesztést intézett, melyben azt kéri, hogy a községi iskolában állítsanak fel német párhuzamos osztályokat. Az önálló német iskola létesítése ellen az iskolaszék állást foglal azért, mert lényegesen megterhelné a község költségvetését.

— **Műkedvelőelőadás Moion.** A moli műkedvelő ifjuság január 6-ikán kabaré-előadással egybekötött táncmulatságot rendez.

— **Ismét megszökött Budapestről egy bankbizományos.** Budapestről jelentik: A budapesti rendőrség körözölevélet adott ki Mero Bernát bankbizományos, a Mero és Vámos-cég tulajdonosa ellen, aki ellen több feljelentés érkezett és aki több mint egy millió korona elikkasztása után megszökött Budapestről. Előbb Bécsbe, onnan Triestbe ment, most pedig ismeretlen helyen tartózkodik. Mero állítólag a chicagói gabona-hossz tette tönkre.

— **Az adóvégrehajtó elől a halálba.** Zagrebból jelentik: Krivoli községben öngyilkos lett Sebek József kovácsmester. Sebeknek házáat és butorait feloglalták adóba és esütörtökön akarták a feloglalt holmit elárverezni. A kovácsmester szerdán este lakomára hívta meg ismerőseit és ójszaka, amíg a vendégek mulattak, az udvaron egy körtefára felakasztotta magát.

— **Felrobbant a karbid.** Molról jelentik: Szabó István molnagyvögyi vendéglős szombaton fel akarta szerelni acetilén világító kazánját. A kazánba be volt fagyva a víz. Hogy a jeget felolvassa, forró vizet öntött a kazánba. E pillanatban a kazán felrobbant, szilánkjai Szabó arcát összezúzták, szemcsontjait súlyosan megsebesítették, több fogát kiütötték. A szerencsétlenül járt vendéglőst otthon, Molon kezdték gyógyítani, minthogy azonban állapota súlyosabbra fordult, beszállították szerdán a szentai közoktatóházba.

— **Eliégzés.** Szendei Pili és Németh György (Veltka-Köndö) jegyesek. (Minden külön bejelentés helyett.)

Horovitz Szidónia (Novivrbas) és Rényi Sándor (Bájos) jegyesek.

Fuchs Böske uricány (Novivrbas) és Löwy Dezső (Gospodjici) jegyesek.

Morgenstern Manó szubotikai kereskedő leányát, Böszkét eljegyezte Pilis Ede kereskedő, Mol (Minden külön bejelentés helyett.)

Fillegimann Imre kereskedő. Szombor, eljegyezte Jelenik Elizát, Jelenik Arnold igazgató leányát Öziékről.

— **Newyorki bankgyesület alakul egy milliárd dollár alaptőkével.** Mint Newyorkból jelentik, ott tárgyalások indultak meg egy rendkívül nagyarányú bankgyesület megalapítására. A bankgyesület tőkéje meghaladná az egymilliárd dollárt.

— **A vrsaci dalárda Temesvárott.** Temesvárról jelentik: A vrsaci szerb templomi dalárda esütörtökön Temesvárra érkezett, ahol a temesvári Szerb Nőegylet pénteki hangversenyén fog résztvenni. A szerb dalárdistákat ünnepélyesen fogadták Temesvárott.

— **Pangalosz biztonsági miliciát szervez.** Athénből jelentik: Pangalosz miniszterelnök biztonsági rendőrséget szervez. Az új milícia a kormány tagjainak védelmére és a kommunisták elleni védekezésre szolgál. A kormány ezenkívül elhatározta, hogy Szalonikiben hadikötőt épít.

— **Hivatalos kimutatás a novemberi adóbefizetésekről.** Beogradból jelentik: A pénzügyminisztérium hivatalos jelentése szerint 1925 november hónapban a következő összegek folytak be különböző adókból. Egyenes adókból befolyt 90.660.760 dinár, míg a költségvetésben november hónapra csak 51.660.179 dinár volt előirányozva. Rendkívüli pótdókból 64.135.028 dinár az előirányzott 41.666.666 dinár helyett, forgalmi adókból 23.228.095 dinár az előirányzott 16.666.666 dinár helyett, más adókból és pótdókból 20.772.509 dinár folyt be az előirányzott 12.537.400 dinár helyett. Összesen tehát 198 millió 796.992 dinár folyt be, vagyis 76.265.081 dinárral több, mint a költségvetésben előirányozva volt.

— **Nem szökött meg.** Szombori jelentés alapján megirtuk, hogy Blanz Péter kulai gabonakereskedő eltűnt Kuláról és valószínűnek tartják, hogy Magyarországra szökött. Esütörtökön telefonon felhívott bennünket Blanz Péter Kuláról és a szökéséről értesített hírt megcáfolta. Blanz közölte, hogy vagyonát nem iratta feleségére és fiára és vagyonállománya változatlan maradt. Üzleti leveleiben értesítette arról, hogy fizetése képtelen, de esődté eddig senki sem kért ellene. Passzívai 2 és fél millió, aktívai félmillió dinárt tesznek ki. Az is téves információ az, hogy Blanz nem jelent meg a szombori vizsgálóbíró hivására, mert az idézés csak január 5-ére szól.

— **Coolidge boldognak jósolja az 1926. évet.** Londonból jelentik: A Reuter-ügynökség washingtoni jelentése szerint a Fehér Házban kapott információk alapján Coolidge elnök véleménye az, hogy az 1926. év a jólét újve lesz és hogy a gazdasági helyzet az Egyesült Államokban magas életszínvonal fenntartását fogja lehetővé tenni.

— **Az angorai parlament ratifikálta a jugoszláv-török békeszerződést.** Angorából jelentik: Az angorai parlament legutóbbi ülésén ratifikálta a jugoszláv-török békeszerződést.

— **Befejezték az állatorvosi továbbképző kurzust.** Beogradból jelentik: Az állami állatorvosok a földművelésügyi miniszter rendeletéből részt vettek a beogradi továbbképző kurzuson, mely tizenöt napig tartott és most nyert befejezést. Az előadó tanárok közül dr. Kunyev, a szentpétervári állami állatorvosi főiskola volt rektora a bakteriológia terén végzett legújabb kutatásokról tartott előadást, Vukovics beogradi egyetemi tanár pedig az állatorvosi eljárásokat ismertette.

— **Eljegyzés.** Szőlősi Juliskát Szoboránból eljegyezte Zelenka Antal Titel. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Tévedésből lugkőoldatot ivott.** Petrovoszelóról jelentik: Szekeres Andrásné petrovoszelói asszony orvosság helyett tévedésből lugkőoldatot ivott. Az idejében érkezett orvosi segítség a szerencsétlen asszonyt megmentette az életnek.

— **A noviszadi diákok hangversenye Molon.** Molról jelentik: Kedden este tartották a noviszadi diákok Molon jelszerű koncertjüket. Roth Imrét és Lin Vladislávot melegen ünnepelte a közönség kiváló zenejátékukért, mint ahogy nagyon tetszett a diákság jazzbandja is. A hangversenyt reggelig tartó tanc követte.

— **Házasság.** Augsburgi Imre 1926. január 6-án 12 órakor vette a Szent Teréz-templom oltárához Albach Ilyt, mely akajommal mindkét részről szívesen látjuk ismerőseinket és jóakaróinkat. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Megszűnt a „Belgrader Zeitung“.** Beogradból jelentik: A Belgrader Zeitung már néhány nappal ezelőtt bezűntette megjelenését, hivatalosan azonban csütörtökön szűnt meg Beograd egyetlen német nyelvű napilapja. A lap főszerkesztője, Mautner Eugén csütörtökön bejelentette munkatársainak, hogy az újság a szükséges anyagi eszközök hiányában nem jelenik meg többé.

— **Karácsonyi pásztorjáték Lokon.** Lokról jelentik: A loki ifjuság Pathó Ferenc kántortanító rendezésével karácsony harmadnapján egy pásztorjátékot mutatott be. A tiszta bevételt a szegény iskolásgyermek felruházására és a helybeli Ifjusági Vörös Kereszt Egyesület segélyezésére fordították.

— **Földrengés a Kárpátokban.** Bukarestből jelentik: A Kárpátok keleti hegyvidékén az egész vidékre kiterjedő könnyű földrengés érzelték, amely hajnali fél öt órakor jelentkezett és mindössze két másodpercig tartott.

Dr. Lukács Miroslav főorvos Sombor rendelt d. e. 9-12 és d. u. 2-5-ig. Vidékieknek szomborvill még aznap elkészülnek úgy az arany mint kausuk darabok.

— **A francia köztársaság volt elnökének balesete.** Párisból jelentik: Loubet, a köztársaság egykori elnöke, tegnap nyolcvannegyedik születésnapjának előestéjén sétálni ment és olyan szerencsétlenül csuszott el, hogy elvágódott és eszméletlenül terült el. Az orvosok még nincsenek tisztában vele, hogy belső sérüléseket szenvedett-e, de mindenesetre hosszabb ideig lesz kénytelen ágyban maradni.

— **Felémelt vérdíjak.** Beogradból jelentik: A belügyminisztérium Alija Zeinuli, Szejdi Aszan, Gyurani Uki, Mehmed Haszan, Vukalj Emi és Gagyi Róme délszerbiai rablóvezérek fejére már régebben 5—5000 dinár vérdíjat tűzött ki. A belügyminisztérium most ezt az összeget huszezer dinárra emelte fel.

— **A baranyai menekültek egyesületének szuboticiai körzete január 3-án vasárnap délelőtt tíz órakor egyesületi helyiségében fontos taggyűlést tart a szociálpolitikai minisztérium részéről elrendelt jelentkezések tárgyában.** A vezetőség felhívja a tagokat, hogy teljes számban jelenjenek meg.

— **A villamosról a mentőautó elé ugrott.** Budapestről jelentik: A Baross utcában egy jól öltözött férfi leugrott a robogó villamosról és közvetlenül az utpesti mentőegyesület arra haladó autója elé került. A mentők sofőrje az utolsó pillanatban oly hirtelen fékezett, hogy a kocsi pillanat alatt megállt és így az ugró embernek semmi baja nem történt, az autó azonban eltörtött és teljesen használhatatlanná vált. A szerencsésen megmenekült utas gyorsan felugrott egy másik villamosra. Nem is lehetett megállapítani a személyazonosságát.

— **A novemberi kiviteli mérleg.** Beogradból jelentik: A pénzügyminiszter statisztikai osztálya most hozta nyilvánosságra a novemberi kiviteli mérleget, amely szerint Jugoszlávia különböző országokba 687 millió 727.175 dinár értékű árut szállított ki. 1925-ben december elsejéig összesen 8 milliórd 236.115.443 dinár értékű árut szállított ki Jugoszlávia, vagyis háromszáz millióval kevesebbet, mint 1924 első tizenegy hónapjában. A kiszállított áruért kapott pénzügyösszeg azonban nem jelent kvantitatív hanyatlást, hanem az az áreséseknek a következménye. Sulyra és minőségre, valamint keresletre nézve az ország kivitel piaca husz százalékkal javult az 1924 évihez képest.

— **Előzetes bálj tudósítás.** Landau Juliska és növendékei folyó évi január hó 30-án szombaton este a Bárány-szálló összes termelében nagyszabású műsoros „Pierro-estélyt” rendeznek 50 tagú rendező-bizottság támogatásával. Az előkészületek miatt kérdnek a pierro polonaisben résztvevő önkéntek, hogy szíveskedjenek Pašičeva u. 10. sz. alatti táncintézetben jelentkezni.

— **Új orvos.** Brummer Lászlót Brummer Gyula szuboticiai cukorkagyáros fiát a hamburgi egyetemen orvosdoktorrá avatták.

— **Dr. Popović Dusan** ügyvéd, áthelyezte irodáját Novisad Kralja Petra u. 6. szám alól, a napóki palotával szemben. Telefon 01.

Kraljevbrezi pezsgő a vezető márka

Női- és gyermekfehérneműt a legjutányosabb áron a „Dama” fehérneműszalon készit Tolstoleva (Ódor-u.) 21.

„Adria” vámközvetítő és szállítási vállalat, tulajdonos **Nikola K. Djordjević**, volt vámfőtiszt, Subotica Kralja Petra Park 11. sz., telefon 25, a helyi piac élismerter legmegbízhatóbb vámközvetítő irodája a létszakszerűbben végez mindennemű vámolást. Érdeklődőknek készséggel nyújt ki- és beviteli ügyekben felvilágosítást.

Mielőtt vásárol légszékényt, sörparátust és szállodaberendezést, kérjen árjegyzéket Brača Goldni légszékény-, fabutor- és rézárnyáról Subotica, Jugovičeva 25.

Roth Olga kozmetikai intézetében Kralja Aleksandra u. 4 szám alatt, a Rossija-Fonciere palotájában, félemeleten, modern szépségápolás, arcbőrhámlasztás alkalmatlan hajszaalak, pattanások, szemölcsök, szeplők, májfoltok végleges eltávolítása. Kapathók saját készítményű kiváló hatású kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfehéritő és szeplőkenőcsök.

Az 500 dináros rejtély

A Bácsmegyei Napló csütörtöki példányát, amelyben a hatodik oldalon

A szombori ügyész úg elrendelte Blanz Péter körözését

clikk címe a következő változással jelent meg.

A vagyonbukott noviszadi kereskedő megszökött

Az nek bármelyik ilyen példány birtokába kerül és azt nyolc napon belül a kladóhivatalnak beszolgáltatja,

500 dinár jutalmat

kap.

Aki a Bácsmegyei Naplóra előfizet, résztvesz a márciusi sorsolásban, amelyen ötven értékes tárgy és 50, 200, 400, 10.000 és 30.000 dináros nyeremények kerülnek kisorsolásra.

A legszebb női bundák

és szörme árak legoljobbban beszerezhetők

Návay István és Kopilovics Balázsnál Subotica Somborski put 2.

Mikádó kabátok bélelése 350 dinártól feljebb 868

SPORT

— **A jugoszláv futball csapatok utazási kedvezménye.** R. Djedjics volt közlekedésügyi miniszter — mint ismeretes — visszavonta azt a rendeletet, amely a jugoszláv futballcsapatok részére ötven százalékos vasuti kedvezményt biztosított. Miletics Krszta közlekedésügyi miniszter most a sportegyesületek vasuti kedvezményét biztosító rendeletet ismét életbe léptette és így az egyesületek csapatai a jövőben ismét ötven százalékos kedvezményt vehetnek igénybe az államvasutak vonalain. Miletics miniszter intézkedését sportkörökben nagy örömmel fogadták.

— **Gradjanski—Slovan.** Zagrebból jelentik: Vasárnap, január 3-án a bécsi Slovan vendégszerepel Zagrebban. A bécsi cseh csapatot a Gradjanski látja vendégül.

— **Új szövetségi kapitány.** Zagrebból jelentik: A Jugoszláv Labdarúgó Szövetség igazgatótanácsa dr. Pandakovic Miroslavot választotta meg szövetségi kapitánynak. Pandakovic az olasz tura után lemondott Zimaja óta a harmadik szövetségi kapitány, valószínű azonban, hogy ő sem fogja sokáig betölteni az ominozus tisztiséget.

— **Ping-pongverseny Szentán.** Szentánról jelentik: A keddi napon megtartott ping-pongversenyen huszan vettek részt. Köztük első lett Bruckner László, aki a husz partiból csak kettőt veszített, a második pedig Bobán Ferenc tizenkét győztes és nyolc vesztes partival. A tavalyi győztes, dr. Biliczky Ferenc már az elődöntőben kiesett.

— **Ausztria—Csehszlovákia.** Bécsből jelentik: Az osztrák és a csehszlovák szövetségi kapitányok között megállapodás jött létre, hogy a két ország válogatottjai március 14-ikén találkoznak Bécsben. Ugyanezen a napon Bics válogatottja Pozsonyba fog mérkőzni.

— **Gradjanski — a zagrabi válogatott.** Zagrebból jelentik: Beograd ellen újév napján a Gradjanski teljes csapata fogja Zagreb színeit képviselni. A csapat a következő összeállításban szerepel: Miletics — Vragovics, Dasovics — Hiltrec, Rupec, Remec — Babics, Pasinek, Mantler Duble, Hiller. Tartalékok: Szaraz, Marjanovics. A mérkőzést Fabris bíró fogja vezetni.

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai

1925. december 31.

Budapest deviza 1260—1264,5, valuta 1259—1264,5.

Prága deviza 59,70—60,25, valuta 59,35—59,85.

Berlin deviza 742—744 milliárd márka, valuta 737—741 milliárd márka.

Bécs deviza 1251,5—1255,5, valuta 1245,5—1251,25.

Trieszt deviza 43,80—44.

London deviza 274.

Newyork deviza 177,5.

Zürich, dec. 31. Zárlat: Beograd 9.175, Páris 1920, London 2510, Newyork 517 egyenlőcad, Brüsszel 234,25, Amsterdam 208,10, Berlin 123,20, Bécs 73,05, Szófia 3,775, Prága 15,325, Varsó 59,50, Budapest 72,85, Bukarest 2,375, Milánó 20875.

Beograd, dec. 31. Zárlat: Páris 212, London 274,15, Newyork 56,45, Brüsszel 250, Milánó 228,55, Amsterdam 2275, Berlin 1347, Bécs 799, Prága 167,70, Varsó 640, Budapest 783, Bukarest 27.

Noviszadi terménytőzsde, dec. 31. Buza bácskai duplikát kassza 295 dinár. Ótengeri 165 dinár, új tengeri 120 dinár, bánáti új 112 dinár. Liszt 0-ás 450 dinár, 7-es 410 dinár, 6-os 250 dinár. Korpa 125 dinár. Irányzat: változatlan.

Szentán gabonaárak, dec. 31. A mai piacon a következő árak szerepeltek: Buza 275 dinár. Árpa 140 dinár. Sörárpa 145 dinár. Zab 150 dinár. Rozs 180 dinár. Tengeri morzsolt prompt 110 dinár. Márius—áprilisra 120 dinár. Duplikát kassza 135 dinár. Bab 130 dinár. Liszt 0-ás GG, 500 dinár, 0-ás G. 450 dinár, 2-es főzöltszt 430 dinár, 5-ös 320 dinár. Korpa 125 dinár. Irányzat lanya.

Csikágói gabonatőzsde, dec. 30. Buza decemberre 188,5, buza májusra 180,125, buza júliusra 158. Tengeri decemberre 79,25, tengeri májusra 87,5, tengeri júliusra 89,125. Zab decemberre 41,625, zab májusra 46, zab júliusra 46,375. Rozs decemberre 105,5, rozs májusra 112,75, rozs júliusra 110,5.

Newyorki gabonatőzsde, dec. 30. Buza őszli vörös 2085—207,5. Tengeri 207,5. Liszt sp. w. cl. 800—850. Az irányzat buzánál egyenlő, tengerinél nyugodt.

KÖZGAZDASÁG

Teslic Péter sisaki spiritusz, likör, konyak, rum és szén-sav-gyár ismertetőjét csatoljuk mai lapunk minden példányához. Ez a gyár az ország legnagyobb ilyenmű vállalata, amely nemcsak nagyságra, hanem gyártmányainak finomságára is vetekszik a külföld bármelyik gyárával. A cég gyártmányai napról-napra nagyobb tért hódítanak és nagyon rövid idő alatt teljesen kiszorítják az országból a drága, a mai viszonyok között majdnem megfizethetetlen külföldi ilyenmű árakat. Mindenki saját érdekében cselekszik, ha likör, konyak, rum vagy pálinkavásárlásnál kifejezetten Teslic-gyártmányt kér és fogad el.

Amint a vákony kezű is védi a kezét a nap, a levegő, a hideg vagy melege behatásától, vagy amint az arckendő megőrzi az arc fehérségét, puhaságát, üdőségét és érzékenységét, épügy a

SIN ON PUDER
(Poudre Simon)
megőrzi arcát az időjárás változásaitól és megőrzi a bőre fiatalosságát.

szépségét és üdőségét. A poudre de Fin Simon finom, tapadó, kellemes és hatásos illatú és nemcsak hogy nem rontja, de kellemesen hat a bőrre és szírija is azt. 9765120.
Kapható mindenütt.

SIMON KRÉM, PUDER és SZAPPAN
Parfumerie Simon, 59. Fg. St. Martin Paris

T. vendégeimnek, barátainak és ismerőseimnek boldog új évet kívánok

Klein Miksa
a Bárány Szálló igazgatója

Igen t. üzletfeleinknek és jóbarátainknak boldog új évet kívánunk

Farkas Testvérek
villanyfelszerelési vállalat
Subotica, Poštanska ul. 3.

Üzletfeleimnek és jóismerőseimnek boldog új évet kívánok

Hirsch László
karipitos és díszítő
Subotica, Paja Dobanovačka ul. 5,

Igen tisztelt üzletfeleimnek és ismerőseimnek boldog új évet kívánok

Deutsch József
órás és ékszerész
Subotica, Save Tekelije ul. 4.

Boldog új évet kíván t. üzletfeleink, jóbarátainak és jóismerőseink

Hütter Árpád
rövidáru nagykereskedő, Subotica

Boldog új évet kíván vevőink, jóbarátainak és ismerőseink

Ivan Pavlakovics
kereskedő, Subotica

Boldog új évet kívánunk vendégeinknek és jóbarátainknak

Wagner Testvérek
cukrászda és étterem, Novisad

Boldog új évet kívánunk vendégeinknek és barátainknak

Hotel Srpski Kralj
Novisad

Vendégeimnek boldog új évet kívánok

Veréb Nándor
„Fehér Ökör“ vendéglő, Novisad

Boldog új évet kívánunk összes olaj és benzín vevőinknek

Braća Brandeis
Bačko-Petrovoselo

Vevőink, jóbarátainak és ismerőseink boldog új évet kívánok

Kóthy Jenő, mézárós
Subotica

Boldog új évet kívánok az összes kávéházi vendégeinknek

Nemes Lajos
főpincér Ada, Avala-kávéház

Kellemes és boldog új évet kíván vevőink, rokonainak és ismerőseinknek

Thurzó cipész
Subotica

Boldog új évet kíván igen tisztelt vevőink, ismerőseink és jóbarátainak

Faragó Béla
mészáros

Igen tisztelt vevőimnek, üzletfeleimnek, jóbarátainknak és ismerőseimnek boldog új évet kívánok

Drenković János
fűszer és csemegekereskedő

Boldog új évet kíván t. rendelőink és jóbarátainak

Majláth Mátyás, cserépkályhás
Subotica, III. Škerlićeva ulica 7.
(Rókusi templom mögött)

Boldog új évet kíván t. vevőink, jóbarátainak és ismerőseink

Stanoje Matejić
a „Moravia“ A. D. üzletvezetője

Boldog új évet kívánok összes vevőimnek és ismerőseimnek

Mavro Weinmann
törvényszon bejegyzett kereskedelmi iroda cég, Subotica, Strossmajerova 22

Igen tisztelt vevőink boldog új évet kívánok

„Viktoria“
varrógép, kerékpár, gramofon kereskedés

Boldog új évet kíván igen tisztelt vevőink, ismerőseink és jóbarátainak

Dudás József
hentes, Subotica

Boldog új évet kíván t. vendégeink és jóbarátainak

HENRIK és JÓSKA
a „Bárány“ kávéház főpincére és reggeli számolója

Boldog új évet kíván összes vendégeink és jóbarátainak

KÁLMÁN
a Beograd-kávéház főpincére

Boldog új évet kíván t. vendégeink és ismerőseink

Eberstark Béla
a Nemzeti-kávéház főpincére

Boldog új évet kíván mélyen tisztelt vendégeink és barátainak

Lengyel Vilmos
Lloyd-vendéglős

Boldog új évet kíván n. b. vendégeink és jóbarátainak

KNOPF KÁROLY
a Lloyd főpincére

Az összes vendégeink és jóbarátainak boldog új évet kívánok

Friedmann Márk
Avala-szálloda Ada

Boldog új évet kíván t. vendégeink és ismerőseink a

Seibold-vendéglő
Weitmann Péter

Boldog új évet kíván mélyen tisztelt vendégeink, ismerőseink és jóbarátainak

Horváth Lajos vendéglős
(Városi zenede-épület)

Boldog új évet kíván t. megrendelőink, jóakaróink és ismerőseink

Konstantin Mirovics
cipész (Bárány-köz)

Összes vevőinknek, jóbarátainknak, ismerőseinknek boldog új évet kívánunk

Czeiger és Klein
rövidáru nagykereskedők Sentán

Boldog új évet kíván tisztelt vevőink, ismerőseink és barátainak

Kurtcs Milos
fűszer és csemege kereskedő Subotica
Huspiac. Telefon 483.

Igen tisztelt vevőimnek, jóbarátainknak, ismerőseimnek boldog új évet kívánok

Nojcssek Géza
fűszerkereskedő, Subotica

Igen tisztelt vevőimnek boldog új évet kívánok

Spitzer Lajos szücs
Subotica

Nagyrabecsült vevőink boldog új évet kívánok

Lipschitz és Lampel
Subotica

Tisztelt vevőimnek és jóbarátainknak boldog új évet kívánok

SONNENBERG SALAMON
főrfi-szabó, Subotica

Igen tisztelt vevőimnek, jóbarátainknak, ismerőseimnek boldog új évet kívánok

Róka Károly
cipész, Subotica

Tisztelt vevőink, jóbarátainak, ismerőseink ezután kíván boldog új évet

Vukovics Gergely
Subotica, Strossmajerova ul.

Tisztelt vevőimnek boldog új évet kívánok

Fischer Izidor
Subotica

Tisztelt vevőink és jóbarátainak boldog új évet kívánok

Januskó Pál
Subotica

Üzletfeleimnek, jóbarátainknak, ismerőseimnek boldog új évet kívánok

Friedmann Márk
villanyszerelő
Subotica, Paja Kujundžićeva ul.

Vevőink, ismerőseink, jóbarátainak ezután is boldog új évet kívánok

Krnjajszky György
ferfiszabó, Subotica

Üzletfeleink boldog új évet kívánok

„Express“
Nemzetközi számítványozási, közvetítő és bizományi vállalat, Subotica

Üzletfeleink boldog új évet kívánok

BARZEL D. D.
Subotica

Vevőink, ismerőseink és jóbarátainak boldog új évet kívánok

„NADA“ drogeria
Kollar és Gabrić, Subotica

Boldog új évet kíván nagyrabecsült vevőink

Engler Albert, harisnya király
Subotica, Hus-piac. Telefon 33.

Igen tisztelt vevőimnek és ismerőseimnek boldog új évet kívánok

Jurić Gergely
Subotica

Igen tisztelt vevőimnek, jóbarátainknak, ismerőseimnek boldog új évet kívánok

Korhec
mészáros és hentes

Boldog új évet kíván üzletfeleink és ismerőseink

Karlo Perles
Sombor

Boldog új évet kívánok a „Beograd“ kávéház n. é. közönségének, jóbarátainak és ismerőseimnek

Pátkay Sándor
karmester

Boldog új évet kíván n. b. üzletfeleink és ismerőseink

GRGA PERLES
Sombor

Az adai kávéosok, vendéglősök és korcsmárosok vendégeinknek, jóbarátainknak és ismerőseinknek további partfogását kérve, boldog új évet kívánunk úgy a római katolikusoknak, mint a görögkeleti szerb testvéreinknek. **Egyesület Vezetősége.**

Boldog új évet kíván m. t. vendégeink és ismerőseink

Árpi és Jócó
a Városi Kávéház főpincérei

Boldog új évet kíván vevőink, jóbarátainak és ismerőseink

Schlager Henrik
bőröndös és bőrúru specialista
Subotica

Kellemes új évet kívánunk összes üzletfeleinknek és ismerőseinknek

Schossberger Adolf
Novisad

Boldog új évet kíván a Bácsme gyei Napló olvasóinak, előfizetőinek és hirdetőinek a BÁCSMEGYEI NAPLÓ kiadóhivatala

Boldog új évet kíván

„Minerva“ nyomda r. t.

Nagyérdemű vevőinknek és ismerőseinknek boldog új évet kívánunk

BRAĆA LITMANN
Subotica

Boldog új évet kíván üzletfeleink és jóbarátainak

Horváth Sándor
cserep és palafedő mester

Boldog új évet kíván üzletfeleink, ismerőseink, jóbarátainak

Günz Gábor
épület, bádor és vízvezeték berendező
Senta

Boldog új évet kíván üzletfeleink, jóbarátainak és ismerőseink

Dragin G. Radivoj
cipő és női divatúru kereskedő
Senta

Üzletfeleinknek, jóbarátainknak, ismerőseinknek boldog új évet kívánunk

Löwinger és Asterguth
rövidáru nagykereskedők, Senta

Boldog új évet kíván a mélyen tisztelt vendégeink

Tumbász Lázár
a Hotel „Boograd“ bérlője

Igen tisztelt vevőink boldog új esztendőket kívánok

Glied-malom

Igen tisztelt vevőink boldog új évet kívánok

Weisz Hugó, kereskedő

Boldog új évet kíván üzletfeleink, ismerőseink, jóbarátainak

Földi Ferenc
uri és női cipész, Senta

Nagyrabecsült vevőink boldog új évet kívánok

S. Ad. Engl
varrógép és kerékpárkereskedő

Üzletfeleink, ismerőseink és jóbarátainak boldog új évet kívánok

Rosenfeld Ottó
villanyszerelési, mechanikai, látszerészeti és rádióalkatrész szaküzlete, Senta

Kedves vevőimnek és ismerőseimnek boldog új évet kívánok

Ifj. Kurucz Menyhért
uri és női cipész, Senta

Összes vevőinknek boldog új évet kívánunk

Czeiger és Klein
rövidáru nagykereskedés
Senta

Boldog új évet kíván vendégeink az

Amerika-szálló, Senta

Vevőinknek, jóbarátainknak, ismerőseinknek boldog új évet kívánunk

Fischer és Klein
textiláru nagykereskedők
Senta

Boldog új évet kíván

Branko Szlujarasevics
a „Fehér Hajó“ tulajdonosa, Senta

Boldog új évet kíván vevőink, ismerőseink, jóbarátainak

GABAI IZSÓ
rádió és rádióalkatrészek szaküzlete
Senta

Boldog új évet kívánunk vevőinknek, jóbarátainknak és ismerőseinknek

Stern József és Tsa
Subotica

Boldog új évet kíván üzletfeleink és jóbarátainak

„Radio“ Reklam
Subotica

Boldog új évet kíván

Pallas hirdető, Subotica

NYILTÉR.

APRÓHIRDETÉSEK

Mucsy i Drugovi Subotica

LEOPOLD FÜRST SUBOTICA

Pašičeva (Füredő) ul. 7. — Telefon 774.
CIPÉSZKELLÉK NAGYKERESKEDŐ
A „WINKLE” KAPTAFAGYÁRÉK KÉPVISELŐJE
KIVÁN

BOLDOG UJÉVET

T. VEVŐKÖRÉNEK

11294

Értesítés

A nagyérdemű közönség tudomására hozom, hogy **Kuthy György fia, mészárszék,** mint **lársascég** megszünt és azt ezentúl csak a saját nevével fogom tovább vezetni.

A n. é. közönség további szíves pártfogását kéri

Kuthy Jenő
mészáros

11104

A december 20-i számban Kuthy György aláírás tévesen lett közölve.

Ovás.

Megállapítottuk, hogy a mi elsörendü árunk már az általunk majdnem 30 éve használt Liliom (lilium) védjegyet nemcsak a jugoszláv állam területén, hanem Ausztriában az utódállamokban és sok más államban is, főleg olasz konkurens cégek silányabb gyártmányaira jogtalanul alkalmazzák.

Övünk tehát mindenkit, hogy oly árut, amely nem az eredeti lilium védjeggyel van ellátva, megvegyen, forgalombahozzon vagy ajánljon, mert tettenérés esetén a legszigorúbban járunk el, szükség esetén az áru elkobzását is kénytelenek leszünk elrendeltetni.

A mi általunk gyártott prima minőségek a „Lilium vászon”, „Lilium különlegesség” vagy más megjelölésen kívül még egy **Liliumot** ábrázoló képpel és azonkívül a mi szavatossági védjegyünkkel vannak ellátva. Minden vég azonkívül még a törvényesen regisztrált 8811. számot is viseli.

A vásárló publikum saját érdekében ne hagyja magát silány utánzatok által megtévesztetni és kérjük, hogy ily árut utasítson vissza és a mi árunk vásárlásánál ügyeljen arra, hogy minden vég a fent jelzett i mertőjelekkel és a mi szavatossági védjegyünkkel legyen ellátva.

„Lilium” vászon vállalat

Lilien Leindwand Uaternehmung
Wien I. Schottenrinne 25.

11290

Ekonomno Odeljenje Državnih Monopola u Beogradu.

E. M. Br. 30904.

Kirakás, berakás és fuvarozási jog bérbeadása Suboticán

A suboticiai egyedárusítási dohányraktár 1926 január 5-én délután 11 órakor második nyilvános árlejtést tart az egyedárusítási és egyéb áruk kirakására, berakására és ezeknek az áruknak a vasúti állomástól az egyedárusítási raktárba való befuvározására és onnan való elfuvározására.

Feltételek és közelebbi részletek nevezett egyedárusítási dohányraktár irodájában Subotica, Szegedinski vinogradi 101. a hivatalos órák alatt megtudhatók.

11139

Radio nem adja olyan gyorsan a hírt, mint amilyen gyorsan köztudomásra jutott, hogy **szépirodalmi könyvek** a legjobb íróktól **3—6000, zeneművek 3—6000 magyar kor. ért. kaphatók**

Minden megkeresésre válaszolok.

Régi magyar jó könyveket és teljes magyar könyvtárakat veszek.

„Hungaria”
antiquarium

Szeged, Batthyány ucca 2.
Telefon 12—51

Uradalmi tej habtejszin, prima tejsaj kapható Piukovics József tehénészetből. Jelačićeva ulica 4. Tejcsarnok. 11163

REUMÁT. csúzt. köszvényvt a legújabb szakszerű kezeléssel orvos felügyelet mellett teljesen diétalanul biztos sikerrel gyógyító. Cím a kiadóban. 11199

Diáklányt vagy fiút teljes ellátásra mérsékelt díjjal elfogad özvegy tanárnő. Kivánatra német és zongorárákat ad. Bövebhet Lipsitz és Lampel cégnél Subotica. 11189

Kiadó nagy raktárhelyiség, amely kétszobás lakássá is átalakítható, teljesen berendezett péküzemhely, autogarage és műhelyhelyiség. Zrinjski trg 11. (A zsidótemplommal szemben.) 11250

Keresek forgalmas vendéglőt hasznóbebe vagy mint itcsés. Somborban vagy Suboticán, esetleg környékén. Cím a kiadóban. 11204

Zongorák, pianók csakis elsőrendü gyártmányok 12—18 havi részletre is kaphatók Raab Károly zongora márkájában Sombor. Veszprémlárusítók-nak 5 százalék engedmény. 10351

Értesítem a n. é. közönséget, hogy január 1-ével Futoski put 5. sz. alatt **mészárszéket** nyitottam elsőrendü húsokkal és kitébő kiszolgálással állók a n. é. közönség rendelkezésére. — Hátulja is kapható. Szíves pártfogást kérve maradok tisztelttel **Dozier Pál L.**

Butorozott szoba konyha-használattal is azonnal kiadó. Mucsl-telep 89-c. 10307

Zongorák, pianók, legmodernebb és legfinomabb kivitelben Prágai zongoratermeiben Vel Rikindán kaphatók. E szakmában legrégebb és legolcsóbb beszerzési forrás hazánkban. Részletfizetésre is. 9959

Négyszobás modern lakások fürdőszobával. — Főtéri üzlet raktárral február kiadók. Butorozott szobák palicsi lakások kaphatók. Családi házak eladók. Langyó Agina 11 11195

Epebántalmaknál, máj- és hólyagbajoknál meglepően jótevény hatású szarvén-ségi fruskagorai **ürsmeltes** virágműködőlegességet ajánl Lencz Géza méhészetésze Subotican. Segedinski vinograd. 11222

Géptulajdonosok figyelme! Szétfagyott motorokat, hálott vagy repedt tüszekrényvt jótállás mellett hegeszt vagy egyenesít, kazán munkát kővyszinen végzek a legújatosabb áron. Eveses Antal. Bačka-Povola. 11156

Különbeáratu butorozott szoba azonnal kiadó. — Sombor. Flórián ut. 52. 11278

Butorozott szoba egyésmélyre kiadó. Carga Szazara ul. 8. 11329

Figyelem! Nyugdíjazott ezredes ad felvilágosítókat minden katonai ügyben: sorozás, aktív szolgálat, idegenek felmentéséről, katonai szolgálati idő megrövidítéséről, felmentés a katonai szolgálat alól stb. **szolgálatán** mindenki. Kinek dolga van katonai hatóságokkal, forduljon hozzánk. Nemzetközi tudakozó és bizományi iroda, Subotica, Kralja Aleksandra ul. kilenc szám. 11337

JÖN! JÖN! JÖN!
JANUÁR 1-TŐL
a Hotel National disztertnál (Trocadero)
Elsőrangú családi műsor.
Tehsn kínai kókkerek. — Mady et Erezzo francia utcai énekes az éneklő fűrésztükkel. — Ernesto a 9 éves Xilofon művész. — Vintery trio a táncfenomének és a többi néző számok.
Előadás kezdete este fél 10 órakor
Előadás után Tabarin.

OLGA FLEISCHER
NŐI DIVATSZALON
SOMBOR
APATINSKI PUT 20.

Korcsoyák, beretvák, ollók
és mindenféle szuró, vágó eszközök élesítését és javítását elvállalom
Meznerits Péter Subotica,
I. krug (Tompa) Brozova ulica broj 5.
11077

Ajánlja karácsonyi ajándéknak mélyen leszállított áron: **penér, siller és ürmös borait, pálinkát, rumot, likört és kognakot.**
Szobonya-félekraljevregi borok eredeti minőségben

Délszerbiai malom keres Diesel-motor kezelésében teljesen újrtas **gépészt** azonnali belépésre. 11303
Cím a kiadóhivatalban

BUTOR Hálószoba, ebédlő és irodaberendezést elad, amíg a készlet tart saját áron alul, a gyár alakítása miatt, nagyban és kis mennyben, egyszerűbb, a legmodernebb elsőrendü kivitelben **ATLAS D. D. butor- és faiprugyár, NOVISAD** FIZETÉSI MEGKÖNNYITÉS

Jomodu bánati német-szerb községben levő **gyógyszertáramat** családai okokból árgósen **eladom** 11092
Cím a kiadóhivatalban.

LEIPNIK TESTVÉREK
vi lany-, vízvezetékcsatlakozók és lakatosok
Elvállalnak minden e szakmába vágó új és javítási munkálatokat.
RANTÁRON TARTANAK villamos izzókat, főzőket, vasalókat, fűrdőszobabevendezéseket és sziva tyukat. — Fat géppel olcsón vágnak. Subotica, Zrinjski trg 33. Filijale Terzijina 5.

Legújabb és legmodernebb templom és kópolna, valamint szobafestő mintalapjaim és modern tapétáim megérkeztek és a n. é. közönség szíves rendelkezésére állók.
Meghívásra vidékre is elmegyek.
HORVÁTH ALMÁSKI JÓZSEF
festő és mázó Subotica, Skotus Viator (volt Folyó-u) 75

Özv. KOVÁCS SZTRIKÓ JÁNOSNÉ városi szülésznő
SUDAREVIČEVA UL. 97. TELEFON 694.
Betegségéből felgyógyult és működését újból megkezdte

72 láné föld szabadkézből eladó
Novisad, Beeskerek—Pancevo vasuti vonal mentén fekvő 72 katasztrálási mértékű szántóföldemet a megműveléshez szükséges teljes felszereléssel, modern gazdas gi épületekkel együtt eladnám. Az átírás vétel után azonnal eszközölhető.
STEVAN CVETINOV, ORLOVAT

Zászlókat, templomdekorációkat, temetőzési cikkek, konfekció gyertyák, függöny és mindennemű **MŰHÍM ZEST** olcsó árak mellett gyorsan készült **KORN JÓZSEF NOVISAD,** Trg Oslobođenja 1. szám. 10294

6000
dinár segélyt fizet tagjainak szülés esetén az **Első Vajvodinai Szülészeti Egyesület.**
Tagokat állandóan felvesz Trumbičeva ul. 3. sz. a iroda helyiségében.

KORZÓ MOZI
Szilveszterkor utóljára a nagyszerű
Mogul oroszánia
Január 1-3.
Péntek—vasárnap
MARY ASTOR új amerikai film csillag szép, elegáns, hódító!
Szenvedély rabja
Pompás attrakció 6 felvonásban

LIFKA MOZI
SZILVESZTERKOR utóljára
Zigotto bajban
burleszk világitrakció.
Lizenkiyül
szerecsene malacok kísorsolása, melyet a nyelők azonnal megkapnak.
Január 1-3. péntek-vasárnap
GLORIA SWANSON ünnepelet művésznő parádés szerepe
Egy szerelem története

APRÓHIRDETÉSEK
Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és címszó közzétételével. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felhívogató jellegű leveleket fogadjunk. Kérdésekkel fordulj a kiadóhoz.

Nagy ujévi vásár

**Kalapok
Ingek
Harisnyák
Keztyük
Zsebkendők
Pyjamák
Nyakkendők
Salak
Retikülök
Poulowerek
Takarók
Jäger-alsóruhák**

mélyen leszállított áron
Braća Aladar Lener
divatáru üzleteiben
Subotica

NARODNI BIOSKOP NÉPMOZGÓ
a kath. legényegylet helyiségében
6 felvonás! 6 óra kacagás!
A kacagás világszerencsésje!
Január
1 Péntek 2 Szombat 3 Vasárnap
COCANTEN (Marcel Levesque)
világhírű francia komikus az „OSZTRIGÁS MICI” 6 felvonásos vígjáték főszerepében.
Tombozó sikert aratott vígjáték filmen Georg Feydeau műve után.
Január 6, 7, 8, 9. és 10-én. KOMÉDIÁSOK (Ilyen az élet) Dráma 6 felvonásban. LIA DE PUTTY és EUGEN KLÖPPER a főszerepben. Az előhelyek praktikus átcsoportosítása és előzetes kiszolgálás a legkényesebb igényt kielégíti. Feltétlen kényelem biztosítva van. Január 6-tól **esőrángu zenészek** éregadó zenei számokkal külön szórakoztatnak!

ÜZLETI KÖNYVEK
OLCSÓBBAK MINT BÁRHOL
NAGY ÁRLÉSZÁLLÍTÁS!
HEUMANN MÓR könyv-, zenemű-, írószere- és papírkereskedésében Subotica
Karadjordjev trg 12.

HÁZASSÁG
Nősülés — Beograd. Fiatal, egészséges izraeli munkagazda, előkelő családból származó, komoly lelkű hölgy, esküvő önzve ismeretségi keresi. Künnérítő fényképes levelek Markovits Mihailó, Beograd. Poste restante kéremnek. 11092

Lákatosság állást keres. Azonnal lehet. — Herbai János Apatin.
1 doboz Union CSOKOLÁDÉ DESSERT legolecsább és legszebb ajándék
Lerakat Sugár Manónál 1046

Fiatal keresztény ügyvéd házasság céljából vagy nos keresztény urideány ismeretségi keresi. Leveleket „Téli napsgár” jellegre a kiadóba. 10954

Fiatal intelligens borbélysegédet felveszek Szerb, német nyelv. — Grafik borbély. Kovin. 11289

LEVELEZÉS
Melyik komoly ember folytatna eszmécsérét egy unatkozó lelkival. Leveleket kérem a kiadóba „Téli napsgár” jellegre. 11332

Suche deutsches Fräulein für Klavier und deutsche Sprachunterricht. Offerte bitten Miroslav Lohin, Mol (Bačka). 11302

Zwack Unicum Gessler Altvater valódi angol Old-Tom, Whisky és Jamaikai rum továbbá bel- és külföldi likörök és rumok egyaránt borok és pezsgők nagy választékban.
Kraljevbergi pincészet és pezsgőgyár lerakata Körösi Géza cégnél Subotica

Béres 35—40 év körül, nőtlen, (nős gyermekeketlen), jó fizetésű, jó bizonyítvánnyal azonnal felvételt. Cim: Szreten Naumović, Kraljevo (Srbija). 11291

Megmondtam már sokszor, ha izletes neményi akarsz városlak, fordulj **PENTY KÁROLY** cukrászhoz, Vel.-Betskerék Car Dušanova (Városlaj) ul. 7.

FOGLALKOZÁS
Női szabósegéd azonnali helyettesítést keres. Cim a kiadóban. 11202

Gazdasszonyi állást kaphat szegényebb sorsú középkerületi főzni tudó fiatalabb nő, kisgyerekekkel is öregebb magánosnál. Ajánlatot 1272. szám alatt a kiadóba. 11272

Nős bognárt, ki gépen dolgozik, lakás és fizetéssel, továbbá keresetségét inással keres Hercog László, Szabotica. 11171

Sorsjegyarusítók keresetnek jutalékra. Ajánlatokat „Nagy szerű jövedelem” jellegre a kiadóhivatal továbbít. 10308

Okl. mérnök, sokévi külső és belső gyakorlatral ut. vasut. vas-beton, vízépítésben és gépészeti munkákban, megbízható állást keres. Kéréslevelet lapkiadóhivatal továbbít „Praxis” jellegre. 10896

Faárugvár, valamint épület és bútortasztalosmunkák helyi felállítását, berendezését vállalja szakmájában már tevékenykedő szakember. Ajánlatokat „Fabranche” jelleggel a kiadóhivatal továbbít. 11205

VÉTEL-ELADÁS
Rövidáru angróizlet részére a Bácska—Bánáthban jól bevezetett a szakmában teljesen perfect utazó folyócsék. Ugyanitt a szakmában jártas helyi ügynök is folyócsék. Csak megbízható, komoly emberek ajánlkozzanak. Cim a kiadóban. 11326

Teherautó 1½—2 tonna Trippolis-Fiat gyártmányu, hátul dupla gumival, teljesen kifogástalan állapotú villanyvilágítással felszerelve eladó. Hamburger téggyár Szabotica. 11187

Házhely eladó (Ivanova ul. 3. alatti) Ugyanott bútorozó szoba teljes ellátással kapható.

Két modern hálószoba eladó. Wilsonova ul. 22. szám alatt. 11188

Régi arany és ezüst pénzeket: aranyat, ezüstöt és briliánt a legmagasabb árban vesz Kufnecker József órák és órák J. Zupanijska ul. 22. 11111

Eladó 1910. évben készült 8 HP Magyar Gazd. fogaskerekű magánjáró, javított esélőgarnitúra jutányos áron. L. Fuchs, Kula. 11073

Alma 1 kg 3 dinár. Mindentelő déligyümölcs legolcsóbb árban. J. István a Barátok templomával szemben. 10959

Vizesuborka és savanyított paprika kapható a Kemény-féle szőlő- és szőlőgyárban. V. Voinovićeva ul. 5. 10816

BÁMULATOS OLCSÓN ELADÓ: Órák, arany, ezüst ékszerek, dohánytárcák, ruhák, tülkabátok, utazóbundák, nőingek, vászonkézimunkák, cirilbetűs írógépek, sütyészto-varrógép, különféle illatszerek, Sapon, Bayon, kávégépek, bútorok, finom ágazó matraccal, fürdőágy kényelmével, nagy-méretű finom gyapjúszövet, egy 4-es és egy 3-as Wertheimkassa, különféle karácsonyi ajándékok Kiss adásvételi intézet VI. Trumbićeva (Petőfi) ul. 11. Csirkepiac. 10333

Elegánsan berendezett női kalapüzlet a Vajdaság egyik nagyobb városában fergalmas helyen, nagyon előnyös beszerződéssel, jól bevezetve, elköltözés miatt olcsón eladó kedvező fizetési feltétel mellett. (Esetleg érbe vehető) Cim kiadóban.
Olcsó és jó paplan eskis Németh Margit üzletében, Subotica, Pašićeva ul. 8. kapható. Megrendelésre készítek pehelyből, gyapjából, v. anyagból, egy újat mint régit, Németh trafik, Edény-piac. 6710

Vendéglő és kávéház eladás. Eladnám vagy bérbeadnám hosszabb időre utonnan épült vendéglőmet és kávéházamat. — Czigler Sándor, Bačka-Topola. 11291

Harley Davidson cégnél Beograd, Strahinica Bana 26 egy komplett motoros kili pótkocsival eladó. 11336

Olcsón eladó bácskai nagyközségben 23½ hold szántóföld tanyával. Felvilágosítással fordulj Ember Gyula, Zabali. 11292

KÜLÖNFÉLE
Két vajdasági diáklány kaphat névtől Beogradban ellátást, a családnál Cim a kiadóban. 11081

Eladó egy koresma házzal együtt, esetleg érbe is kiadó. Cim a kiadóban. 11282

Molon (Bačka) főútcán 2 évvel ezelőtt legmodernebbül berendezett kávéházamat, berendezéssel együtt betegségem miatt kiadom, esetleg eladom. Érdeklődő forduljanak Karakašević Miloradhoz, Mol. Hotel „Centrála”. — Előre csak foglaló szükséges, többi meg egyezés szerint fizetendő. 11074

Eladó azonnal egy 30 HP szivógázmotor, magánjáró, egy Magyar Állami esélőgarnitúra, egy 8 HP Clayton-Selkiewarth huzatos kávé. Hofiher esélővel, Alexa Milošev, V.-Kikinda, Moravska ul. 11128

Könyvelő
mérlegképes, szerb, horvát és németül beszélő, több évi irodai prakt. seall, kétsz. megjelölt m. — Megkereséseket SCHMOLKA hirdetőiroda, NOVISAD, Futótki put 2. továbbít. 11297

ARANYBÁNYA! BIZTOS JÖVŐ!
Vízimalom, fürdő, fűrdő, krándul, vendéglő, halastó, gyümölcsös, több gazdasági épülettel, saját villanytel, Zagrebtől 3 kilométerre rendkívül olcsón eladó.
Bővebbet ENGL, ZAGREB, Bosanska 18. 11244

Egy tiszta nőfődeles hintó, 2 drb nyitott fedéres dochard kocsi, 2 darab könnyű parádés polgári kocsik mindegyik megadható áron eladó. Uveges Antal Bačka-Topola! 11155

Utlevélek. Közvetítünk az összes államokban való utlevélek beszerzésénél és vizumozásánál. Beszeressük az összes létező engedélyeket, ut. lakhatási engedélyeket az SHS államokban stb. Mindenkinek jót állunk a szolid és biztos munkáért. Nemzetközi Tudakozó és Biztonsági Iroda Subotica, Kralja Aleksandra ulica külön szám. 11335

Cimbalom, kitűnő hangu, elsőrendű gyártmány, azonnal eladó. Sape Grizica ulica 11. 11247

Üzlethelviség lakást keresetnek a helyen. Cim a kiadóban. 11207

Eladó jutányosan házhelyek részlethizetésre a Szegedi-ut. Hely: mellett. Állásjel. 11276

1926. január 1-től hetenként mas-mas mütagyak reklám-árak mellett kerülnek eladásra. Január 1-től 7-ig porcellán tigris bonbonnié, Meissen és wedgwood porcelán készlet.
Tájékoztató kirakataimban alkalmi árak vannak feltüntetve.
Balog Lina SUBOTICA Bárányszálló mellett

Utitarisznya

Este Pompeiben

Tapossuk a homokos sarat, az elbuzult estét és az eső türelmesen csipog a széles kőcsozákon, — hja, itt gyakran van rossz idő, a Várur minden esélyesség miatt megharagszik, felhőket költöz ki magából, mire a homulusz felhők is köréje gyűlnek, mint aggódó rokonság. Csak nem fog látát köpni?

A rosszul világított kis vendéglőben alig van valami ennyivaló. Egy szelhámós gyöngyárus kinélgatja hamis korallait és szemtelenül drága lávaköveit. A borjúbus itt is kecskét jelent, a sajt pedig sós és száraz, mint a holland tengerész-történetekben. Ismét nekivágunk az esőnek, a csingó, csunya lucoknak, alig egy-két ázott ember az utcán, pedig még nincs késő, de se zene, se mozi, se duhaj szó, csak az áhítatos, villanyfűzérés templom tündöklék ebben a hosszú, sáros, álmoskedvű faluban.

Felmegyünk a lakásunkra s a Vezuvot kíméljük a sűrű felhők és ferde esősávok lomha, fekete bizonytalanságában. Várunk, ásitozunk, csodáljuk az eső türelmét. Korán van még, hatalmas szárnyas ajtóink pedig épp a Vezuvra néz — mit is csinálunk egyebet?

A háziasszony mellénk áll.

— A kitoréseket tetszik várni? Oh, igen, látni néha kis vörös lehelletet, *un affito rosso*, de két-három hét előtt sokkal szebb volt. Mintha csak lángok jöttek volna!

Hosszu, sovány kezeit fellóbálja, hogy a lángok lobogását jobban érzéltse előttünk. Fiamme!

Elszánt türelmemmel bannulunk bele az esősávos, felhős, feketeségbe, végre csakugyan megjelenik egy *affito rosso*, mint egy nagy gyárkémény sóhajtana az éjszakában. Semmit se félelmetes. Szinte tapsolva szeretnők kérni, hogy még, de most kicsit erősebben, haragosabban, több lánggal és borzalommal, azonban csak nagysekára látunk megint halvány lehelletet, mely gyengébb még az elsőnél is.

— Maguk sohase félnek, asszonyom? — kérdezem a háziasszonyt.

— Nem uram, — mosolyog a szőke donna. — A Vezuv már kétezer éve csendben van, talán csendben lesz ezután is. Az ember mindenütt veszélyben van, nevesak egy tűzhányó közelében. Aztán meg isten kezében vagyunk mindnyájan, akár itt, akár ott északon, az önök földjén.

Rábójtunk és hallgatagon, csökönyösen bannulom a végtelen esős éjszakát. Hátha mégis. Hátha látok lángokat és hallok robajokat, mint néhány héttel ezelőtt. Nyulnak a percek, a negyedórák — mindhiába. Csend van, sötétség van, csak a Santa Maria del Rosario kivilágított szobra virraszt az éjszakában.

A muzsomban alusznak már a látás hullák, a háson fetregő asszony, a kinlódva forgó kutya, a tekintélyes patricius, aki ruhát tart a szája elé, mert költögsre ingerli a láva kénes füstje. És a langyos, esős éjjelben szendén alusznak a házak, a kutak, a csonka oszlopok, az amfiteátrum, a mozaikos kut... oh, milyen nagy béke alszik most Pompeiben! Kétezer éves béke. Akkor hirtelen jajjal és robbajjal megszakadt az élet, a korzó Fortuna útján, a kereskedők rábeszélő rikácsolása, a borbélyok gálánsul csicsergő modora. A színházban talán előadás volt hirdeté delutánra, a rimák vastagon kenték arcukra a viaszos festéket, a Vittusok házában fürdőben víháncol a fiatal ur egy egyiptomi hetérával, a Basilicában sanda görögök veszekednek haragos, vörösnyaku római gabonásokkal és borkereskedőkkel. Pansa építész házt mint mindig, most is zajos, zenés, mozgalmas, Diomedes házában pedig, úgy látszik, a penateszek ünne-

pe van ma. Vénusz templomában szagos fűvek égnék az oltáron és a fürdőben gomolyog a gőz, izzadt, lepedőbe csavart testek hortyognak a pillenőben. Jupiter templomában nagyban kopácsolnak a kőművesek, pár hónap múlva talán már készek is lesznek, a »Kis Színház«-ban hangversenyre készülnek a zenészek... augusztus huszonegyediké van, forró, likkadt délután.

Azután néhány lökés, néhány eszelős perc, kiáltás, visítás, szaladás, néhány kapkodó ájult mozdulat... Aztán csend... Béke... Halál...

A pompéjiek élete megszűnt, de mi

életük jöttek, új Vittusok, új Vénuszok, új Jupiterok, új rimák és új tözsdések. Az élet túlnő a Vezuvon, a borzalomkon, a katasztrófákon, a kataklizmákon, a temetőkön, mert — ó, ezerszerjaj! — az élet elhagy bennünket, elhagyja bálványainkat és köcsodáinkat, cihagyja a mútat, Babilont éppugy, mint az athéni Akropoliszt vagy az életöröms Pompeit. Az élet örök s csak mi vagyunk halandók, akár Pompeit lakjuk, akár Párist.

Az eső csik, az éjszaka vigasztalan. Eh, gyerünk lefeküdni.

— Jóéjt, asszonyom!

Szentleky Kornél

RÉGI IDŐK, RÉGI IRÓK

Irla: BAEDKER

A NAGY PER

Az antiszemizmusz kezdőkorában ez a téma keresztények és zsidók közt mindig kellemetlen — bár néha elkerülhetetlen — beszéd tárgy volt. E kérdést tárgyalva a különböző felekezetek képviselői nem lehettek egymással szemben sohase teljesen őszinték. Az antiszemíták ilyenkor szordinót alkalmaztak a hangos hangszerükön, a főszemita keresztények (mert akkor még ilyenek is voltak) igazi meggyőződésüknél energikusabban ítéltek el Verhovaynak és tanítványainak a módszerét, a zsidók pedig mindenképp zavarban voltak, mert használni szerettek volna a fajtájuknak, s attól tartottak, ártanak neki, ha nagyon kirohannak. — Így aztán »elfogulatlanok« s »objektívek« iparkodtak maradni több-kevesebb szerencsével. Az okos keresztények és az okos zsidók kerülték is lehetőleg, ha együtt voltak, ezt az »unerquicklich« témát.

Egészen másként festett ez a dolog írói körökben, nemesak azért, mert az írók nem olyan okosak, mint a többi okatlan ember, de azért is, mert köztük az érzések bátrabban és őszintébben mertek megnyilatkozni s a kölcsönös bizalom és megértés is rendszerint nagyobb szokott lenni, mint bármely más mesterségnél. Lessing és Mendelssohn közt aligha fejlődhetett volna ki olyan meleg barátság, ha e két jeles férfi példál politikai vagy rövidáru kereskedő lett volna, mint így, hogy mindketten *in litteris* működtek és találkoztak. Akkoron köztünk is minden kis Lessingnek megvolt a maga kis Mendelssohna, — némelyiknek több is, s őket egymásközt nem zavarták azok a tekintetek, amelyek a többi emberiséget feszélyezték. A szerkesztőségekben, az irodalmi kávéházakban és Bohémia egyéb herkeiben ez a bájos ügy állandóan napirenden volt, s ott a különböző vallásnak (mert akkor még csak vallásvédők voltak az antiszemíták és nem fajvédők) olyan nyíltsággal beszéltek róla, mintha csupa egygondolkozásnak fűnének együtt. Kaas Ivor báró példál zsidó pályatársai előtt se tagadta, hogy ő bizony (nem tehet róla) — bár nem egy zsidót szeretett és becsült — meggyőződéses antiszemita, Acsády Ignác pedig hasonló szókimon-dással éppen vele szemben idézte Frigyes császár híres szállóigéjét, amely szerint az antiszemizmusz: erkölcsi bujakör. De azért nem haragudtak se általánosságban, se egymásra, s bár mind a ketten javithatatlan vitatkozók és csökönyös *Rechthaber*-ek voltak, továbbra is a legjobb viszonyban maradtak. Acsády azért a sovíniszta dán bárót »kedves Ivorkám«-nak, ez pedig a hézsidó barátját »édes Nácikám«-nak hívta a szenvedélyes disputa alatt és után is.

Reviczky Gyula, ez a rokonszenves líráni jeles költő — épp úgy mint Ábrányi Emil, Szabó Endre és más »liberális« írók és poéták — gyógyíthatatlan antiszemitának látszott. Druszája, a

nagytehetségű, de egyszersmind nagy-száju Verhovay Gyula egészen a maga rendszeres gyűlöletének, hóbotos, de tetszetős elméletének és ordító fanatizmusának a büvkörébe vonta. Ha szó volt a kinos kérdéstről, belesápadt. Különben is halavány tudóbeteg arca ilyenkor fakó lett s a szeme lázas fényben égett. Pár évvel a halála előtt revidéálta a fajpolitikáját, sőt párbajozott is az antiszemizmusz egyik tehetségtelen, de igen tüzes apostolával: Zarándy A. Gáspárral. Aki ismerte a kitünö költő fájó lelkét és kényes természetét, nem fog csodálkozni, ha elmondom, hogy társaságban, ha jelen is voltam (akkor leginkább a Fiume-kávéházban találkoztunk), a »Függetlenség« vezércikkfrázisait szegezte a zsidók ellen, de ha kettesben diskuráltunk, óvatosan kerülte a kérdést. Finom lírikus lelke irtózott attól, hogy négy szemközt kifejezést adjon a gyűlöletének azon embercsoporttal szemben, amelyhez az a barátja tartozott, akivel épp beszélt. Mi ketten, bár az antiszemizmusz kérdése örvénylett köztünk, őszintén szerettük egymást, sok kedves estét és kávéházi délutánt töltöttünk együtt, s ha Szabó Bandiék (Szabó Endre és neje Nogáll Janka, szintén telivér zsidógyűlölők), értesülve Budapestre érkezéséről vascsorára hívtak, odainvitálták Reviczkyt is, mert tudták, hogy ezzel mind a kettennek örömet szereznek. Budapesti estéimet akkor jobbara az ő társaságában töltöttem, s ha késő éjjel hazakisért szálloda szállásomig, ritkán engedtem őt hazabandukolni, hanem ágyat állítottam részére a szobámba (1 forintba került e jó időben ez a luksusz), s a költő szívesen fogadta el a vendégágyat, mert a hónapos szobájában távolról se volt olyan kitünö fekvőhelye. Mégse aludt el mingyárt, hanem beszélt-mesélt, fejtegette a világnézetét (amely szerinte távolról se volt annyira schopenhaueros, mint a kritikusaí állították), kikelt Csiky Gergely ellen, aki »drámákat mer írni anélkül, hogy költő volna« (Istenem, hányan mernek ilyet ma is!), szóval beszélt mindenről, csak a »kérdés«-ről nem, amelyet én se firtattam, mert láttam, hogy feszélyezi. Akkor se tért rá a témára, amikor az állásfoglalása megengyhült s a szenvedélyes gyűlölete a szokásos elfogultsággá csökkent. Csak egyszer nyilatkozott meg e tárgyban. Verhovayról volt szó, s azt mondta:

— Hidd el, igazi talentum volt, s kár, hogy oly csunyán letört. Csak egy hibája volt: a féktelen antiszemitizmusa. Talán már ő is megbánta...

Igy adta tudtomra, ezzel az is szócskával, hogy megtért.

A zsidógyűlölet e zsenge korában előbb-utóbb »megtért« az emberek, s megtörtént, hogy valaki mint notórius antiszemita feküdt le, s másnap mint normális ember ébredt föl. Vadnay Andor intranzigens antiszemita képviselőként kezdte a politikai pályáját, ame-

lyet mint liberális főispán, »gut'stant« miniszteri tanácsos és mint szabadelvű publicista fejezett be. S akkoron, ha valaki ily metamorfózison esett által, nem is tette ki magát annak, hogy ráfogják, miképp a zsidók fizették meg. Nem vádolta őket senki azzal, hogy zsidóbérencék, — inkább hitték róluk azt, hogy elővették a jobbik eszüket. A mostani antiszemíták, akik eufonisztikus szempontból fajvédőknek nevezik magukat, ilyen frontváltoztatásra, úgy látszik, nem igen hajlandók. Kevésbé tehetséges emberek, mint az elődeik voltak s »jobbik« eszüik talán nincs is...

Ilyenféle »megtért« volt a híres *Esti Levelék* kitünö szerzője Tóth Béla is, akinek az érzés- és pártváltoztatása egy kis darab magyar kulturtörténet. Ő a tiszta-eszlári bünpör végtárgyalásáig (így hívták akkor a főtárgyalást) zsidóellenes volt egészen a legszélő *stöckerizmus*-ig, de Nyiregyházáról, ahol a nagy pör hat héten keresztül folyt, gyogyultan jött vissza. A bünvizsgálatnak s a vádlottakkal meg a tanukkal való elbánásnak az atrocitásai annyira felbőszítették, hogy nyomban az ellenpárthoz szegődött, s hosszú ideig nem volt a zsidók ügyének lelkesebb védője s az ellenük indított mozgalomnak szenvedelmesebb ostorozója, mint ő. Ez a lelkesedés később szelid türelemmé cnyhült, türelemmé, amely — mindent, megtért s cnyélfogva mindent megbocsájtott. Később életének utolsó évében egy kissé újból a fiatal hangulatok — az antiszemizmusz — felé közeledett, csak csekély oldalkacétkodással persze, időnkint hajszálvékony levelek ovasói alig vettek észre, de a barátai mégis (s a zsidók köztük sajnálattal) kénytelenek voltak konstatálni. Természetesen még mindig és okkal-joggal, azok közé kellett őt számitani, akik az üldözött felekezettel szemben a türelmesség emberies szempontjait és a jog egyenlőség megingathatatlan szent princípiumait soha föl nem adták.

Velem nem egyszer vitatta meg ezt a kérdést, mert hiszen az épp akkortájt született, amikor a mi nemzedékünk az irodalomban föllépett. Az akkor abszurd, sőt hóbotosnak látszó mozgalmat — amely négy évtized múlva a zsidóságra katasztrófális csapás lett — Istóczy Gyöző, a rumi kerület orsz. képviselője indított meg 1875-ben Dummesnil-Marigny egy antijudaikus röpiratának a lefordításával s egy képviselőházi beszéddel, amelyben több volt a naivság, mint az agyafurtság. (Mig köveitinek a szereplésében meg jóval több volt az agyafurtság, mint a naivitás.) A parlamenti »szónok« föllépését általános derültséggel, a francia brosür fordítását pedig fagyos közönyt fogadták mindenütt. A magyar publikum, amely félszázad előtt amugy se gyakran kereste föl a könyvesboltokat, ennek a röpiratnak a kedvéért se tett kivételt, s bizony kevés példány fogyott el belőle. A nyugtalan urat s a sovány brosürját akkor senki se vette komolyan. Ki gondolta volna ama liberális esztendőben, hogy e furcsa agyárból valaha politikai program, dusan jövedelmező üzlet s egy jobb sorsra érdemes népnek a katasztrófája lesz?

... Tóth Béla, mint kiváló műveltségű *djropéer* (akit így jellemzett egyszer valaki: *magyar ember frakkban-cünderrel*, mert kevesen tudták úgy egyesíteni a magyar gondolkozást a nyugati világnézettel mint ő) természetesen, amikor élete végszakában a szabadelvű álláspontján egy kissé megrendült, akkor se válhatott antiszemitává. Nagy erudíciója és őszinte vallásossága ezt egyszerűen lehetetlenné tették. (Jó keresztény nem lehet igazán antiszemita, mert hiszen a vallása szeretetre tanítja és nem gyűlöletre.) Mégis: ekkor már nem volt teljesen elfogulatlan — s vajjon ki az? — ebben a kérdésben, s amikor védte a zsidókat és

támadta a zsidógyűlöletet, a védelme már nem volt olyan meleg s a támadása se olyan heves, mint annakelőtte. Pedig milyen meleg és milyen heves tudott lenni! Minden filippikája most már azzal a sablonos refrénnel végződött, hogy a zsidóknak — fájdalom! — meg vannak a maguk faji hibái, s hogy az antiszemitizmus így »nicht ganz ohne« s hogy ez az ellenszenv nincsen sine materia.

Annak, aki annyiszor tört lándzsát az üldözött faj mellett a nyilvánosság előtt is, bizonyára szabad volt baráti körben így nyilatkozni. Mégis, csodálkozom, hogy ő, fia Tóth Kálmán, aki az egyetlen fián kívül soha senkit se szeretett oly mélységgel, mint a bajai Spitzer-leányt, ez első és legnagyobb szerelmét, — hogy ő, az egyetemes műveltségnek egyik hivatalos magyar reprezentánsa, nem tud teljesen megszakadni ettől a beteges előítéllettől.

Mikor ezt a szemérem vettem egyszer így szólt:

— A zsidók maguk az okai.

— Hogyan?

— Mégse egészen olyanok, mint azok, akiknek a körében ének.

— Időt kell nekik engedni, — jegyeztem meg.

— Volt elég idejük rá, — hangzott a ripaszt.

— De az idő azzal telt el, hogy bántalmazták és keserítették, üldözték és gúnyolták őket, — védtem a fajtámat — s az ilyen helyzet és bánásmód ugyan csak nem alkalmas az asszimilálódásra.

— Mért tudját hát akkor te annyira hozzánk hasonlítani? — kérdezte ő a szemüvege alól diadalmas pillantást vetve rám.

S aztán hozzátette:

— Hjah, ha minden zsidó olyan volna, mint te...

Ezt a »hízelgő« kijelentést minden valamirevaló zsidó hallotta akkoriban a keresztény barátaitól. Mindenkinek volt ez időkből (és soknak van ma is) egy-két zsidója, akiben föltalálja az evangéliumi erényeket s akiről sajnálkozva sóhajtja: kár, hogy zsidó!

— Az nem volna jó, — feleltem én.

— Miért? — csodálkozott az Esti Levelek írója.

— Ugyanazon okból, — válaszoltam, — amért nem volna jó, ha minden keresztény vagy minden magyar vagy akár csak minden író olyan volna mint te.

Az utolsó szó ezuttal az éném volt, bár nem tagadom, hogy e kiváló elmével való disputámban majdnem mindig az utolsóelőttivel kellett megelégednem.

Mikor egyszer megint a »nagy pör«-ről volt szó, amelynek »sohase lesz vége«, Tóth Béla ezekkel a szavakkal fordult hozzám:

— Tudod, mit vettem észre?

— ?

— Eötvös Károly kezd antiszemizálni.

Jóízűt nevettem.

— Nevetsz? — kérdezte ő. — Talán nem hiszed?

— Azon nevetek, — feleltem, — hogy épp a napokban figyelmeztetett a »vajda« (Eötvös Károlynak a beceneve), hogy az Esti Levelek illusztrációs írója is kezd megalkudni a kor szellemével, s olykor olyan nyilatkozatokat tesz, amelyek inkább emlékeztetnek Istóczy Győző urra, mint Eötvös József báróra. Béla nem jött zavarba.

— Kérlek alássan, — így szólt, — én már annyi szolgálattal tettem a szabadság ügyének és különösen a zsidóságért, hogy jogom van néha egy kellemetlen igazsággal is kirukkolni.

Megint nevettem s ezt válaszoltam: — Szakasztott ezzel a védekezéssel hozakodott elő Eötvös Károly bátyánk is, amikor egy zsidóellenes nyilatkozatát valaki a szeméremre vetette.

Lesz-e még egyszer olyan idő, s megérjük-e, hogy egyik keresztény helytelenítőleg fogja konstatálni a másiktól, hogy az »egy kissé« antiszemita?

A szegedi szerbek története

Mert hogy ez is van, még pedig nem a legérdekesebb. A nagy magyar alföldi városban minden időben előkelő szerepet játszottak a szerbek, éltek a többi felekezettel és anyanyelvükkel megértő jó viszonyban, együttműködésben. Szó sincs róla, a magyarság mindig védőbástyákként szerepelt a Nyugat határára, de ne feledjük el azt sem, hogy előtte volt még a szerbség, amelyet ágyútölteléknek használtak fel a Keletről érkező támadások, állandóan nyugtalanították, fejlődésében megakasztották, hogy mást se lehetett csinálni, csak védekezett s mindig fegyverben állt.

A szerb nép többet szenvedett a pogánytól, mint a magyar s éppen a közös keresztényi mivoltuk, közös sorsuk egyesítette őket érzésben, védelemben. Mikor a török iga turhatatlanná vált, a menekülők Szegeden keresték menedéket de nem csak azt találták meg, hanem szives, testvéri fogadtatást és megbecsülést is.

Történetüket most készülő megírni Gyurgyevits István szegedi görög keleti plébános, aki nagy oklevéltári anyaggal rendelkezik, de nehezen jut a feldolgozáshoz addig, amíg a papírány-okozta egyéb lekötöttsége tart. A szegedi egyház gondjain kívül az egész környék filiálái is az ő vállára nehezédik, nemcsak pap, hanem gazda, számtartó, intéző egy személyben. De nagy műveltsége, tudása és hivatottsága mindenképpen biztosításként arra, hogy a történelmi irodalom értékes művel gyarapodjék.

E sorok írója is foglalkozik a kérdéssel, sőt abban a megtiszteltetésben részesül, hogy segítőtársa lesz kitűnő barátjának, Gyurgyevits plébános urnak. Így tudok izelítőt adni abból a múltból, amely a szegedi szerbekre vonatkozik.

A város történetének okirataiban a XVII. század végén találkozunk először velük, amikor Petrovics Novak kapitány ajánlatot tesz a szegedi várparancsnoknak, hogy kivezet Szerbiából a török iga alól tízezer fegyveres férfit, akik a császári sereghez csatlakoznak.

Szeged, Szabadka, Zenta körül helyezték el őket s csakhamar dédelgetett kedvencek lettek. A zsoldon kívül kaptak házat, szántót, hamarosan bekapcsolódtak az iparba és a kereskedelembe s annyira felvették a magyar szokásokat, hogy már nem akartak a közterhekhez hozzájárulni. A katonai hatóságok szívesen pártolták ezt a felfogásukat, sok huzavona lett a dologból, míg végre a határőrség megszervezésekor kivették őket a közhatalóságok illetékessége alól.

Ezzel aztán egyelőre megfogott a számuk is. Azonban hogy milyen fontos pont volt Szeged a számukra, azt az is bizonyítja, hogy volt külön szegedi szerb püspökség s a püspöki székhely meg a későbbi időkben is előfordult az okiratban. 1695-ben Drobnjak Jefimias töltötte be ezt a méltóságot, 1722-ben pedig Tomasovich Sofronius szerepelt szegedi püspökként.

Már a XVII. század végén megalakult a szerb hitközség, amelynek a belvárosban kívül felsővárosban is volt plébániája és temploma. 1761-ben látom, hogy a belvárosban két pap gondozta a lelkeket, Popovics István és Veszelinovics Tódor, a felsővárosban pedig Avramovics Amides. A mai Maros-utca egy részét, ahol tömegesen lakta, még száz év előtt is »rác piac«-nak hívták a nép, mert itt szerették lebonnyolítani üzleti ügyeiket, a felsővárosi (általában az előkelőbb) városrész jómódú halász és hajósnepei között.

A szatmári békekötés után szükségessé vált a szegedi vár megerősítése, ami nagyobb szabású kisajátításokkal járt. Ekkor rombolták le a belvárosi szerb templomot is, amely beleesett a vár vonalába. De 1722-ben császári rendelet parancsolta meg, hogy a lerombolt templomért, illetve a várépítéshez elhordott anyagért, a katonai téglaégetőből 60.000 tégla, vagy ennek ellenértéke, 526 forint készpénz fizetessék, az új templom építéséhez pedig a szükséges mennyiségű épületfát ki kell szolgáltatni. A templom 1725-ben készült el, de szünek bizonyult. Azért később lebontották, 1773–1778. évek között készült el az új, a mai, amelyet az idők folyamán még egyszer alaposan restaurálni kellett, mert egy villámcsapás felgyújtotta. Sok minden elégett akkor, csak Isten különös csodájá-

ból az ikonosztáz maradt teljesen sértelem.

Ugyanígy szerencsétlenség érte 1813-ban a felsővárosi templomot, amelyet újjáépítettek, hogy aztán a nagy árvíz sodorja el örök időkre. A város újjáépítésekor ennek a helyébe már nem építettek másikat, a két hitközség egyébként is még 1832-ben egyesült.

Nagyobb arányú szerb bevándorlás a XVIII. század közepe felé történt. Belgrád 1739-ben megint török kézre került s a szerb kereskedők egy jelentékeny része Szegeden keresett otthont. A város egyébként is győngye kondícióban volt, 1721-ben elvitte az árvíz s még nyolc esztendő múlva is csak 13 kereskedőről tud az adólistástrom. Ezek közül hármat 150, tízet pedig 154 forint évi kereset alapján adóztatnak meg. Voltak még úgynevezett »Máti kalmárok« is, de ezek alig tudták megkeresni a mindennapi kenyerüket, nem hogy adót is fizethettek volna. Többnyire szegény szerbek, akiknek bevásárlási forrása Belgrád maradt. Van is levelezés a városi hatóság és Radivojevics István belgrádi bíró között, aki az ottani hitelezők követelésének behajtását szorgalmazza makacsul.

Ez az az idő, amikor már intenzívebben kapcsolódnak bele Szegednek nem csupán gazdaságába és kereskedelmébe, hanem egész közéletébe. A város szívesen fogadja és polgárai közé formálisan is felveszi őket. 1723-ban Dejanovics Jánosnak hívják Szeged főbíráját s olvasom az akkori tanácsí jegyzőkönyvben »aláíratos instanciáját«, hogy »mivel Isten ő szent Felsége szép magzatokkal megáldott, mint édes Atya jó emlékezetét kívánják magam felül hadni, ezért armálist kértem sok hasznos szolgálatomért, a Nemes Város Tanácsa pedig rekkomendálna Felséges Urunknál«.

A tanács »unanimi consensu« teljesítette a kérést. Hogy aztán lett-e fogadtatja annak már nem találtam nyomát. Ez a főbíró nyilván vegyes házasságból származott, mert a nevét néhol Dejanovics Szijártó Jánosnak írva látom.

De a szerbség akkor éli aranykorát, már kiváltságokat emleget s a várost a maga elnevezése szerint »Szegedac«-nak hívja. A katolikus ünnepeken üzleteiket nyitva tartják, az iparosok dolgoznak, — végre is karhatalommal kell a munkát beszüntetni. A céhekbe anyai szerb ember kerül, hogy például a szabók 1725-ben kimondják: minden harmadik évben szerb iparos lesz a céhmester, a céh fővédelmének egyharmada pedig a szerb templomé. Mikor aztán ezt a megegyezést nem tartják be, kiválnak és megalakítják a »paplanosok, szabók, szürszabók« céhét, amely állandó viszálykodásban él a régivel. A tanács Bugarin Jovánt és Jaczkó Radivojt »minden pörlekedésnek és veszekedésnek eltávolítására« 6—6 forintra büntetési s autoritásával megparancsolja, hogy »ez után Pápista és Rátz szabók az Compánia között tett megegyezés ellen sem szóval, sem cselekedettel járni ne merészelienek, másképpen azon megegyezésben föltett Vinculum, vagyis 100 arany büntetés szerint minden tekintet nélkül megbüntettetnek«.

Hogy micsoda szigorú volt ez a fenyegetés, az abból tűnik ki, hogy akárhányszor ítéltek valakit 10—20 forintra, »ambátor megérdemelte volna az halált«. De legalább békét teremtettek, amint-hogy nem is volt itt semmi baj, pompásan előtértek a jüfönféle anyanyelvű népek. Csak futtában említek néhány adatot annak bizonyítására, hogy a szerb származás senkit sem akadályozott meg az előmenetelében. Dejanovics főbírósgáról már megemlékeztem, de volt a múlt században is szerb származású főbírója Szegednek, még pedig 1862-től 1867-ig, Veszelinovics Bazilnak hívták, kedves és közvetlen modoru ur volt, akiről még néhány év előtt sok rekonstrukciós esetet hallottam régi emberektől. Ugyanakkor Marinkovics Mihálynak hívták a törvénytészék címűkét.

Petrovics János polzármestere volt Szegednek az 1833—44. években. De jól tudjuk, hogy egy város életében milyen fontos szerepe van a főjegyzőnek. Két évszázad előtt például lámpával kellett keresni nem csak a tanult, hanem az irástudó embereket is. A szenátorok becsületes iparosok voltak, fizetést nem kaptak, csak kocsmatartási engedélyt, azonban ezzel még nem intézhették el

a közigazgatás menetét. Az a főjegyző váltára nehezedett. Mivel pedig megfelelő férfit nem került Szegeden, tótok közül hozták el Podhradszky Györgyöt. Meglehetősen sok pénzbe került a városnak, amely állandó küzdelmet folytatott a Kun puszták birtokáért, Podhradszky uram is addig járt a kancelláriához és vitte az ajándékokat, amíg megszerezte magának a puszták jól dotált kapitányi állását. A tótok ajándékozták Szegednek Kárász Miklóst is, akit 1748-ban megfivott a város, hogy nyerie meg Grassalkovich Antal magyar kamarai címek jó hajlamait (persze, ajándékokkal, amint akkoriban a panamát neveztek) s vegye meg Szegednek Szent Pétert és Horgost. Grassalkovich felismerte Kárászban ifjúkori szigorú sorsának társát és vele magával vetette meg a két birtokot 15.000 forint hiszicriónális összegért, királyi adománylevéllel.

Hónapokig nem mert Szegedre visszajönni a jeles férfit, azt az alkalmat ragadta meg, amikor Grassalkovich is eljött a megszüntetett tiszti katonai határvidek bekebelezése céljából. Kárász aztán csongrádi alispán lett, Horgost a Mátra vidékéről hozott jobbágyokkal telepítette be s Szeged terjeszkedési törekvését örökre elzárta.

Nem is volt Szegednek több főjegyzője, ellenben annál sürűbben váltakoztak a szerbek. 1786—1790 közt Bellosits József, 1833—1844-ben Petrovics István, 1848-ban Veszelinovics Bazil, 1852—54-ben Szávits Mihály, 1862—1867 Szremátz János a város főjegyzője. Az utóbbi 67-től négy éven át Szeged népességi főkapitánya is.

Általában a múlt században szinte hagyomány, hogy a magisztrátusba szerbeket is válasszanak, pedig a lakosság száma egyre fogy. 1825-ben 1883, 1840-ben 1650, 1850-ben 482, 1860-ban 342, 1870-ben 484 szerb él Szegeden, míg a mai lélekszám 350 körül jár. Ezek is kilencven százalékban vegyes házasságot kötöttek, gyermekeiket a hozzájuk legközelebb eső iskolákba íratják.

Ezidő szerint nincs Szegeden szerb iskola, a háború alatt szűnt meg, most folynak a tárgyalások a megnyitása iránt. Az első szegedi népiskolát 1797-ben szervezték kántorok, majd képesített tanítók vezetésével. A hitközség évi 60 forinttal és két öl fával honorálta a tanítóját, ehhez adott még a város 150 forintot. 1834-ben Mics Áron tanítónak már 300 forint a fizetése.

Az iskola falában találtam ezt a latin és cyrill betűs kőtablát:

In Gloriam et Honorem
Di Omnipotentis

Orthodoxa

Orientalis Confessionis
Communitas Szegediensis

Scholam hanc

Propius suis sumptibus

e fundamento

erexit et perfecit

Anno reparatae salutis 1797.

Во славу и честь

Бога Вседержителя

Благочестивого

Восточнаго исповѣданія

Общество Сегединское

Домъ ея Училищной

Собственнымъ своимъ иждивениемъ

ю основанія воздвигло и совершило

въ лѣто спасительнаго искупленія 1797.

Vázlatos adatok ezek csak abból a gazdag múltból, amely békkészenben, szeretetben, egymás megbecsülésében telt el, — de talán lesz még hasonló folytatása is.

(szv.)

JOGÁSZOK!

Katona Artur

doktor

Magi szeminárium

BUDAPEST

X. Ráday-utca 41.

Előkészítés és jegyzet-
hétel az összes egye-
tem jogi és az ügyvédi
vizsgára. Mindennemű
találmányi ügyben díj-
talan tanácskozás és
11101 levelezés.

Noviszádi régi házak

Atanackovics püspök palotája a legrégebb noviszádi épület Lebontották a műemlékeket Miletics Szvetozár házaról

A helynek, ahol ma Noviszád elterül, első földesura Törl volt, akinek fia Péter ölte meg II. Endre király feleségét: Gertrudot. IV. Béla király 1237-ben az »Mileticnek hitlensége miatt, mivel a király anyját megölvén, felségsértést követett el«, örökös javait elkobozta és a helykúti cisztercita apátságának adományozta. Az apátságunk Ujvidéken temploma és kolostora volt. Ezek voltak az első kőből és téglából készült épületek, amelyeknek azonban ma már nyoma sincs, mert a régi Pétervárad (amely nevét Gertrud gyilkosáról kapta) és Ujvidék sok évszázadra terjedő harcok színtere volt.

Szulejman a mohácsi vész után »megszámlálhatatlan török seregével Péterváradjág a Tisza-Duna között mind megrablák, igetik.« És amikor Szulejman 1529-ik évben bécsi hadjáratából visszajövet Ujvidék helyén pihenőt tartott, itt már pusztaság volt.

A XVII. század végéig Ujvidék újra felépült. 1694 és 1738-ban volt a szerbek két nagy bevándorlása. Ekkor kezdődött Ujvidéken az építkezés és még ma is létezik Noviszádon néhány olyan régi ház, amely ebből az időből származik. A tulajdonképeni építkezés az Almási-ucca tájékán, az Almási-templom körül indult meg és terjedt fokozatosan a Temerin-uccára a mai Pasic- és Duna-uccákra, amelyek Noviszádnak kétségtelenül legrégebbi uccái.

Hiteles adatok hiányoznak a noviszádi régi építkezésekről, de a legöregebb emberek tanúsága szerint a mai Kralj Petar-ucca 6. számú ház nagyjából a legrégebbi. Atanackovics Platon budai püspök, amikor uvidéki püspökké nevezték ki, ezt a házat szánta püspöki rezidenciának. Az első emeleti uccái lakás nagy szobáiban volt a püspök

lakása és irodája, ma ott Klicin Mita, az újságíró-szekció elnöke lakik. A házat 160—170 évesre becsülik. Atanackovics püspök onnan a Pasic-ucca 6. számú püspöki palotába költözött, amelyet a püspök építtetett és amely meg is felelt a püspök igényeinek. A püspök a kétemeletes palotájában jogi akadémiát akart elhelyezni, de a szép kultúrtervből nem lett semmi. 1760-ban épült a Kralj Petar-ucca 22. szám alatt most is létező és Brittig Márton hentes tulajdonát képező ház, míg a szomszédos »Amerika«- vendéglő háza hitelesen 136 éves. Erről a házon volt emléktábla is tanuskodott, amelyet jelenlegi tulajdonosa, a műemlék értékével bíró pazarszépségű, csukott erkélyei együtt eltávolított, hogy helyébe a saját izlésének megfelelő új erkélyt építsen. Annakidején az egyik szerb újság élesen támadta is az új tulajdonost a kegyeletlenség miatt, annál is inkább, mert ez a ház arról is híres, hogy az dr. Miletics Szvetozár volt, aki évtizedekig ebben a házban lakott.

A szerbek e nagy lángelméje alapította a Zasztavát, amelyet a ház hátsó épületében elhelyezett nyomdában állítottatott elő. A szerkesztőség Miletics Szvetozár lakásában volt.

A Miletics-család kegyeletesen megőrizte a történelmi emléki házat, ahol Miletics halála után annak veje, Tomics Jása lakott évtizedekig, de Tomics Jása halála után a ház is gazdát cserélt.

A régi házak sorából nem hiányozhat a Jevrejska-ucca régi Gucker-féle ház, a Kralj Petar-ucca 15. számú Polit-féle ház, a Duna-ucca sarkán levő és dr. Dungyarszky Gedeon tulajdonát képező kazamata-építkezésre emlékeztető régi bérlőház sem.

TERE-FERE

Hindenburg — nem keresztnev. Egy német atya fiát Hindenburgra akarta kereszteltetni, de előbb a bírói elnök engedélyét kérte.

Hindenburg most válaszolt neki, hivatalosan. Ebben az iratban ez áll: Az elnök ur nem akadályozhatja meg, hogy az atya gyermekét a családi körben Hindenburgnak nevezze, de egyáltalán nem engedélyezi, hogy ez a név az anyakönyvben keresztnévként szerepeljen.

Az elnök határozata Németországban nagy visszhangot keltett. Hindenburg ezzel megakadályozta, hogy a jövőben egy csomó kis Hindenburg családgaljon a német földön.

Bismarck, a vaskancellár hajdan nem volt ily szigorú. Ő örvendett, ha nevére keresztelték el Németország sarjait s amikor 1890-ben egyik feleség bűnözője, egy Trampedach nevű kereskedő engedélyt kérte, hogy fiát Bismarckra keresztelje, a vaskancellár humoros levélben ezt írta neki:

— Kedves Trampedach, szívesen belegyezem kívánságába, sőt megígérem, hogy amennyiben az a nem várt szerencse érne, hogy még egy fiam születik, azt föltétlenül Trampedachnak kereszteltem.

*

Aki elfelejtette önmagát. Az amnesziának, a felejtésnek eddig nem ismert, furcsa esete fordult elő Amerikában. Meghalt John Porter Williams, egy nagy bank igazgatója s végrendeletében, melyet aláírásával hitelesít, regényes, csodálatos történetet mesél el.

1915 július 14-én reggel fölébredt egy newarki szállodában (Oklahoma állam).

de nem tudta, hogy miért jött és hogy került oda, meg, hogy kicsoda ő. Azt sem tudta, hogy hívják, mi a neve, mestersége. Zsebében negyszáz dollárt tartott, de egyetlen igazoló okmánya sem volt nála. Lefutott a szálloda igazgatóságához, megnézte a vendégkönyvet, de ott csak azt látta, hogy John Porter Williamsnak hívják. Azt, hogy honnan érkezett, elfelejtette beírni.

Nem tehetett mást: állást keresett. Egy helyi bank nyomban alkalmazta őt. Itt oly gyorsan előlépett, hogy 1920-ban az oklahamai főintézet a bank igazgatói állását ajánlotta föl neki. Ő lelkiismeretességéből közölte az igazgatóság többi tagjaival kalandos esetét, mire azt a választ kapta, hogy mindez nem rendíti meg a helyieket vetett bizalmukat.

Végre 1924-ben a bankigazgató mindenáron meg akarta oldani a számára nézve gyötrelmes bizonytalanságot. Arcképét közzé tette egyik legelterjedtebb újságban azzal a magyarázattal, hogy az, kit az arckép ábrázol, csodálatos módon elfelejtette, honnan való és kérte ismerőseit, hogy jelentkezzenek.

Tíz nap múlva egy nő azt írta az újság szerkesztőségének, hogy az arcképben fölismerte bátyját, Edward Martint, aki kilenc évvel ezelőtt elűnt Key-Westből (Florida), ahol bankigazgató volt.

A bankigazgatót meglátogatta huga. Hogy fölismerte-e vagy sem, az nem áll a végrendeletben. De ekkor sem emlékezett előbbi életére, mely pedig — amint huga biztosította — becsületes volt és sikeres. Porter (azaz Edward Martin) csak ennyit jegyez meg testamentumában:

— Különben második életemmel teljesen meg voltam elégedve, semmi okom

sem volt visszasírni az elsőt... Nem is gondoltam rá többet.

Egy filadelfiai tudós így nyilatkozik erről az esetről:

— Tisztán részleges amnésia. Anyai szent, hogy a bankigazgató másodszor is azonnal — bankigazgató lett.

*

Apárisi sültkrumpli-árusból festő lesz. Elég ritka eset, érdemes arra, hogy följegyezzük.

Emile Boyer, kiről mostanában sokat beszélnek Párisban, mint híres arcképfestőről, mikor a háború után leszerelt, sokáig állás nélkül járkált Párisban. Semmi mesterséget nem tanult. Annak előtte, mint műkedvelő festőgetett néha, de gondolni se mert arra, hogy eset-jével keresse meg a kenyeret.

Ezért beszerzett magának egy tűzhelyet meg egy szénszerpenyőt s a Tertre-téren, a Montmarton sült krumplit kezdett árulni. Hogy akadt egy pár szabad órája, pingálgatott.

Egy napon Murat hercegnő, aki autón haladt át a téren, megérezte a sültkrumpli orroskizáló szagát. Megállította gépkocsiját s odaszólt az árusnak, hogy adjon egy papirtölcsérsnyi sültkrumplit. Nem kis csodálkozásra látta, hogy az árus a tűzhely mellett festőgetett. Mint műértő azonnal észrevette, hogy van tehetsége. Aztán mikor halotta, hogy a piktor képeit már műkereskedők is vásárolják, följajongta a szegény Boyernek a segítségét, hogy ne kelljen sültkrumplit csomagolnia, teljesen a művészetének szentelhesse magát.

Ma Boyer nem is árul többet sültkrumplit. Felesége rövidáru üzletet nyitott, emellett van a műterem, hol Boyer arcképeket fest. Neve mindinkább jobb esengésüvé válik Párisban.

*

Osztrák köztársasági tánc. Mikor Ausztriában Strauss János száz éves évfordulóját ülték, Hainisch köztársasági elnök váltig sajnálkozott azon, hogy a keringők egykori hazája hitlen lett a bécsi hagyományhoz s szégyenszemre behódolt a shimmynek, meg a fox-trottnak.

Az elnök szózatára az osztrák táncmesterek szövetsége mozgalmat indított, hogy kiköszörülje a cserbát. De nem a régi waltzer akarják visszaiktatni jogaiba, mely már föltámaszthatatlan halottjaiból, hanem új táncot alkottak, mely megfelel a mai idők szellemének: az osztrák köztársasági táncot. Ez a hivatalos neve és az idén, farsangkor mutatják majd be.

A köztársasági tánc három ütemből áll, akár öse, a keringő. A két első lépés csuszlatott, a harmadik pas chasse, melyet akár balra, akár jobbra lehet tenni. Hogy milyen sikert ér el, arról egyelőre megoszlanak a vélemények, de egyesek azt remélik, hogy épp oly divatos lesz, mint a keringő és azok is táncolhatják, kiknek gondolkozásmódjához, szelleméhez nem illik az idilli waltzer.

Valóban a régi bécsi társadalom már eltűnt. Egy tábornok özvegye, kinek férje valaha hadosztályokat vezényelt, divatruüzletet nyitott, maga szolgált ki a boltban, a kisasszonyainak megtiltotta, hogy kegyelmes asszonynak nevezze őt. Annie Dumba, a volt osztrák-magyar washingtoni nagykövet felesége, kinek balti birtokait a bolsevikok egészen elvették, selyemre fest s a volt nagykövetné maga gondoskodik a reklámról, amennyiben magafestett ruháiban jelenik meg az estélyeken és bálakon.

Ausztriában mindenki a köztársasági táncot ropja.

*

„Kutya”- és „macska”-pör. Az angol törvénytörvényeken mostanában egy esomó állapotot zaitott le. Afféle füjeműlőpörök, melyek pontosan körvonalaz-

zák az állatoknak, valamint a tulajdonosoknak jogi helyzetét.

Az egyik esetben megállapította a bíróság, hogy amennyiben a kutya harcias természetű, s megtámadja az utcán a békés kínai pinscet, vagy elkényesztetett ölehet és ráfárad azokra a járőreőkre, kiknek nem tetszik a harisnyája, vagy szoknyája, »közveszélyes« ebnek tekintendő és szükség esetén halálra, kiirtásra is ítéhető. Tulajdonosának ezenfelül meg kell fizetnie az általa okozott károkat.

Egy másik pörnek szenvedő hősnője a szobalány, ki kerékpáron érkezik haza, a szomszéd kutya dühösen megugatja, mire a szobalány lebukik a kerékpárról, összetöri gépét és önmagát. A kutya tulajdonosát elmarasztalták a kerékpár javítási költségeiben és a pör költségeiben.

De macskák is gyakran szerepelnek az angol törvénytörvényekben. Arthur Buckle-nek, egy leedszi galambtenyésztőnek egyszerre eltűnt 13 postagalambja és 2 tyukja. A tolvaj és gyilkos szomszédjának, Holmes urnak macskája. Buckle ur tetten éri a macskát, mikor a szájában ép egy postagalambot cepek. Ezt tudomására hozza Holmes urnak, ki dühében macskáját vízbe fullasztja, de ezzel Buckle ur nem éri be, hanem kártérítés fejében a galambokért nyolc font sterlinget követel. Az ügy a bíróságnál folytatódik, mely így határoz:

— A macska köszáló természetű s általános szokás, hogy tulajdonosa szabadon engedi csavarogni. Ennekfogva a törvény szerint a galamb- és tyuk-tulajdonos kötelessége megvédelmezni állatait a macskától és nem a macska tulajdonosának: csak abban az esetben lehetne felelősségre vonni a macskatulajdonost, ha lehetséges lenne kimutatni, hogy már előzően tudomással bírt macskájának a galambok, illetve a tyukok ellen intézendő támadásáról.

*

Berlin királyné: v ilasz. Berlinnek is lesz ezután királynéje, akár a többi fővárosnak: Párisnak, Londonnak, New-Yorknak.

A Hohenzollernnek uralkodása alatt nem igen lehetett tréfálni s a mostani doornai aligha engedte volna meg, hogy egy leány fejére koronát tegyenek, ha az mindárt aranyozott papírból is való. Ezért nem volt eddig Berlinnek divatkirálynéja.

A választás a divatszalonok negyedében folyik le, a Huasvogteiplatzon, hol valósággal nyüzsögnek a szebbnél-szebb próbakisasszonyok.

Berlinben ma legalább négyezer próbakisasszony van, nem számítva azokat, kik kisebb szabóüzletekben dolgoznak. A szép, fiatal leányok egész hadserege mutogatja állandóan a divat legújabb termékeit.

Pár évvel ezelőtt a próbakisasszonyt nem sokra becsülték. Bárki az lehetett, akinek szép a teste és elegáns. Nem is örvendett valami jó hírnévnek, kétése, ledér hölgynek tekintették, akit bármely gazdag kereskedő, vagy bankár vacsorára hívhat.

Ma a nagy szalonok próbakisasszonyai a legműveltebb, legelőkelőbb körökből kerülnek ki. Nemcsak szépséget követelnek tőlük, hanem jónevelést is. Többnyire magasrangu tisztviselők, volt katonák, orvosok leányai, szóval abból a társadalmi osztályból valók, melyet a háború és az azt követő gazdasági válság fönkretett.

Nem is maradnak sokáig divatszalonokban. Egyesek mozsizinesznökké lesznek, mások férjhez mennek s azt rebesgetik, hogy a vidéki szalonok tulajdonosai, kik Berlinbe jönnek árut vásárolni, gyakran feleséggel térnek vissza, magukkal visznek egy próbakisasszonyt. Közülük választják most Berlin királynéját.

Karácsony Párisban

Páris, 1925 december

Páris az a város, amely mindenben egész speciálisat produkál, még e szent napokat sem úgy ünnepli, mint ahogy mi karácsony ünneplését elképzeljük. Még máshol hagyományos szokás, hogy családi körben töltik el a szent estét és otthonról mennek éjjeli misét hallgatni, a franciák szakítanak a hagyományról és úgy, mint másutt Szilveszterkor, itt a szent karácsony estén «illik» mindenkinek elmenni hazulról, mulatni, szórakozni.

Már este nyolc órától zsufoltak az utcák, az összes közlekedési eszközök ontják a szórakozni akaró tömeget, hogy a legkülönbözőbb hárookban, kávéházakban, színházakban, mulatókban helyet foglalhassanak. Valahogy úgy tűnik fel, mintha bűnök tartanak a szent estét otthon családi körben eltölteni. Az utcákon zaj, lármá, muzsika hallatszik. Mindenütt, ahova az ember néz, valami különös, valami újat, szokatlant, nem mindennapit lát.

A nagy boulevardon

A gyönyörűen kivilágított boulevardokon az óriási tömeg miatt a mozgás valósággal lehetetlen. A rengeteg közlekedési eszköz, az autók ördögien ügyes sofőrjeikkel hámulatramelőn száguldanak a széles utvonalakon. A kávéházak zsúfolva, a mozik előtt óraszámra ácsorognak a szerelmes párok jegyekért. Egyesek unatkozva állnak és keresik szomszédjuk ismeretségét és ismerkedés után kétszeres türelmetlenséggel várják, hogy bejussanak a mozi boldogító sötétségébe. A körutak mindkét oldalán a járda szélein végig bódék vannak felállítva, valóságos vásár, az autók tüfköléseit, a járókelők lármáját, a szemtelenkedő udvarló elől látszólag menekülni akaró kis midinetiek sikkításait igyekeznek a vásári árusok tulharsogni, éktelen lármával ajánlják áruikat. Mindenféle játék, öngyújtó, cipőfűző, cukor, csokoládé, cipő, retikül, szerencsekerék, lutri, pianeta, gyorsítenykepés, gondolatolvasónó, szóval minden, ami egy rendes országos vásárnak a kelléke, kivonul a szent estén a párisi uccára. Az ideigleneskedesebb ötlet egy nyomda felállítására volt, mely egy kis kéziszajttal bárkinek pár perc alatt névjegyet készített. Nagy tömeg állott előtte, öt nyomdász dolgozott lázasan a tömeges névjegymegrendeléseken, 10 frankért csináltak száz darab karácsonyi névjegyet.

Éjjeli mise a Madeleineban

A »Notre Dame«-ban nem volt éjjeli mise. A tömeg nagyrésze a »Madeleine« templomba ment. A templom elé érve a legnagyobb meglepetésre sorba kellett állni, mert csak turnusokban engedték be a rendőrt. A templomban az ülőhelyért egy frankot kértek. Erre udvarias akartam lenni és felajánlottam székemet a mellettem álló hölgynek, ki azonban valószínűleg ugyanabból az okból nem fogadta azt el és inkább barátja karján átjártoskodott. A nagy templom szorongásig megtelt és mégis lehetett volna ülőhelyet kapni és bár egy frank nem sok pénz, úgy látszik, itt sajnáltak ennyit is kiadni. A mise gyönyörű volt és kárpótolta a fáradságot, hogy állva hallgattam végig.

A „Montmartreon“

Mise után, mint mindenki, én is a Montmartre-ra mentem. Tánc, zene, vigaság mindenütt. Egy kávéháza chlépésenkör ostromszerien megrohant egy idegen férfiakból és nőkből álló csoport és melótt títakozhattam volna, fejemre egy tollas papírcsákót és kezembe trombitát nyomtak azzal az utasítással, hogy fujjam.

Amikor körülnéztem, láttam, hogy a jelenlevők mind különböző színű és formájú papírcsákókban enyémhez hasonló trombitát fujnak s kerepelve igyekeznek a jazz-bandot tulharsogni. A Montparnesseon is zene, tánc, ének,

papírcsákók, játék, trombiták, futballonok. Reggel felé több részeg ember, köztük feltűnő sok a részeg nő. A nők sem vetik meg a jó itókat. Szenvedélyesebb ivók, akár a férfiak. (b. i.)

A szubotikai színház ujjáépítése

Az új tervek alapján tavasszal megkezdik az építést

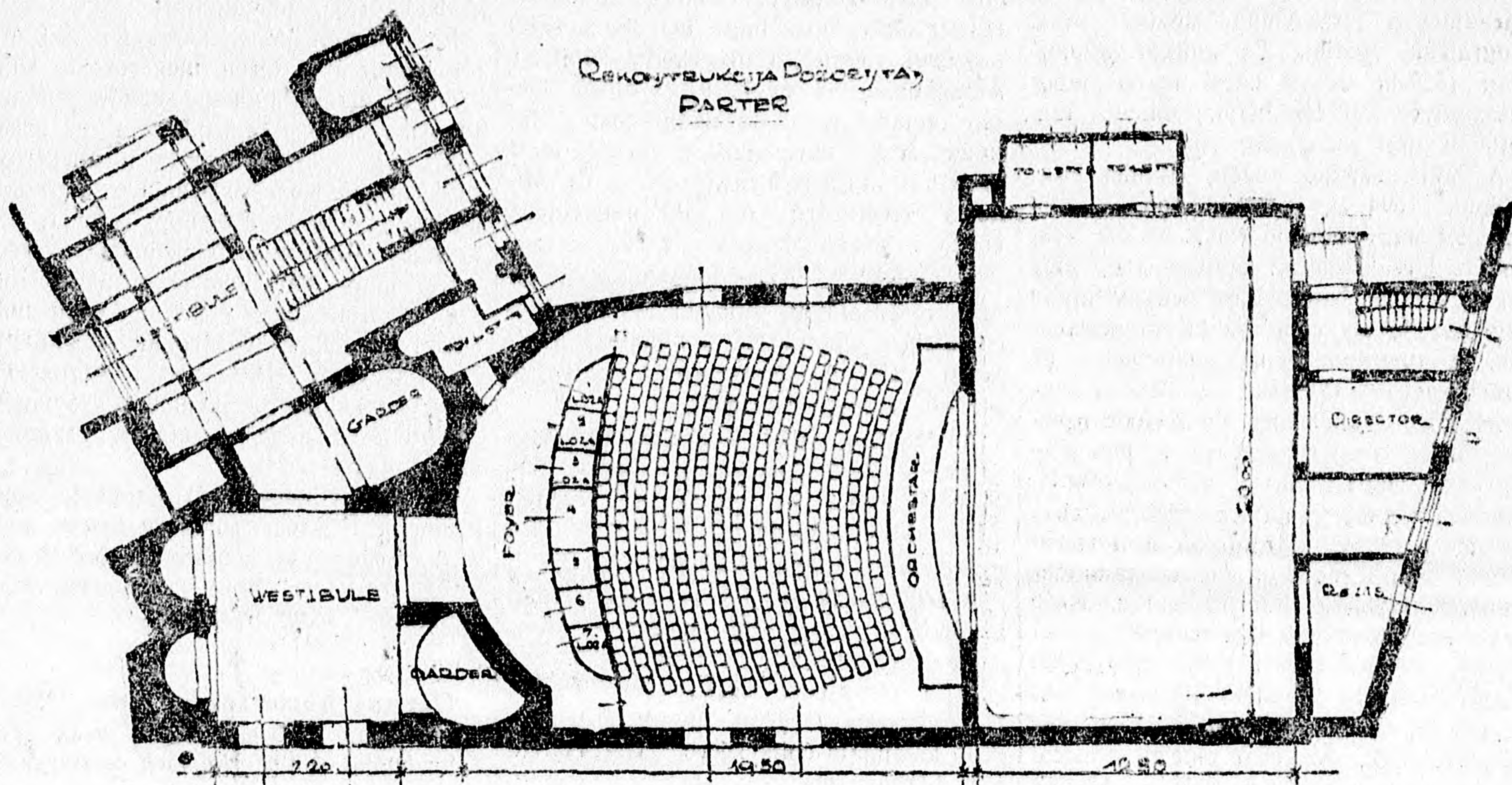
A szubotikai városi színház ujjáépítése most már hamarosan megvalósul. Ezzel egy már a színház leépítése előtt felmerült óhaj fog végre teljesülni. A szubotikai színházat ugyanis még 1848-ban kezdték építeni, az építkezés azonban többször megszakítást szenvedett és csak 1854-ben fejeződött be. 1912-ben aztán renoválták a színházépületet, a renoválás azonban

ciójának céljára összegyűjteni és tekintettel a város nehéz pénzügyi helyzetére, amely belátható időn belül nem engedi meg a színháznak az eredeti tervek szerinti ujjáépítését, a városi tanács végül úgy határozott, hogy a rendelkezésére álló eszközökkel mégis legalább részleges ujjáépítést végez.

Világos, hogy a rendelkezésre álló eszközökből teljesen lehetetlen

ba lehet jutni, ahonnan a két pártolyba és a parkettra érkezünk. A földszinti vesztibülből a vele kapcsolatos hotel lépcsőházán át a balkonn vesztibüljébe vezet az út. Itt újabb nagy ruhatár van elhelyezve. Ebből a vesztibülből direkt kijárat vezet a balkon nézőterére, két lépcső pedig a karzatra.

Az úymódon rekonstruált nézőtérren lenn két páholy van huszonkilenc ülőhellyel, a földszinten tizenöt sorban 348 ülőhely van elhelyezve, a balkonon tíz sorban 230 ülőhely van, a karzaton pedig öt sorban 123 ülőhely és 40 állóhely van. A földszinten van elhelyezve a 35 személy részére alkalmas sülyesztett zenekari rész. A színpad magasságában két adminisztrációs helyiség van, amelyekbe az uccáról direkt bejárat vezet. A színpad alatt vannak elhelyezve az öltözők és ugyan-

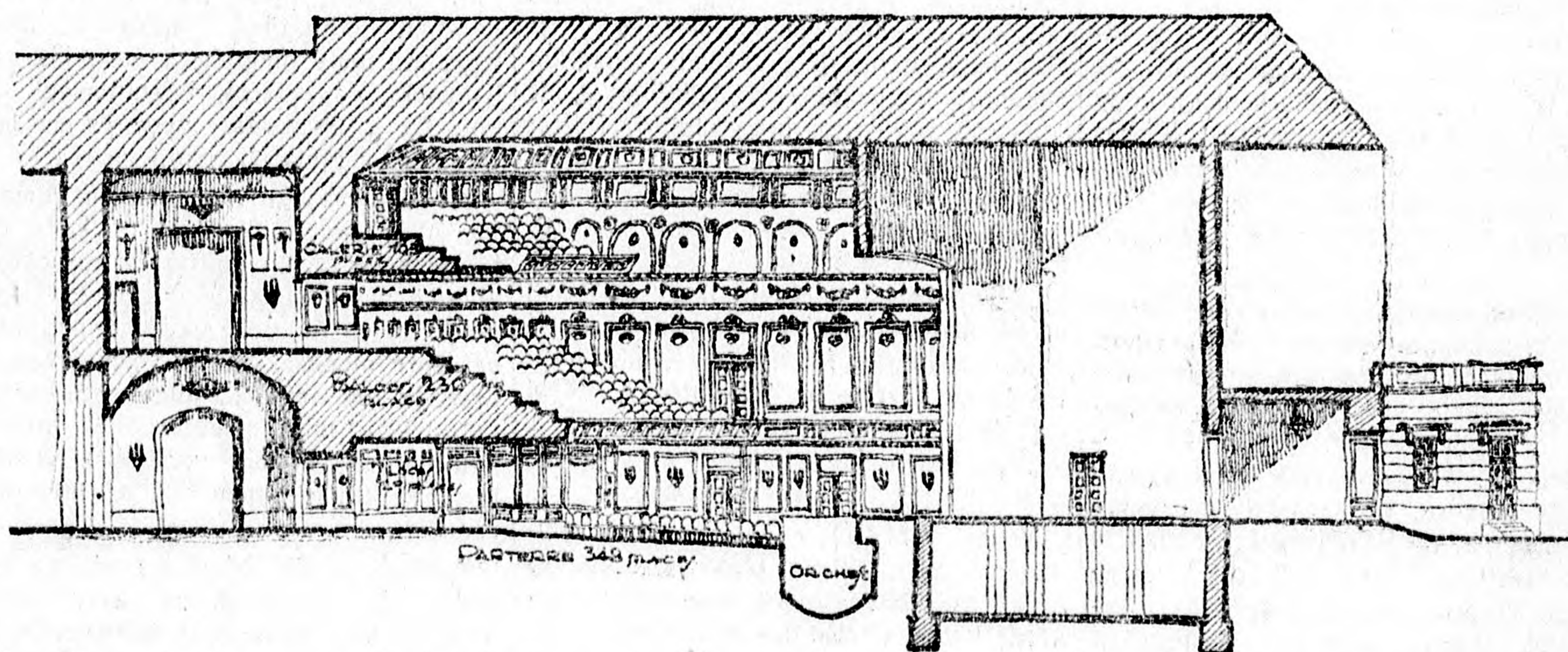

nem volt kielégítő és ekkor hangzott el a városi tanácsban először az a kívánság, hogy teljesen építsék újjá a színházat. Az ujjáépítés azonban mai értékben mintegy harmincmillió dinárt vett volna igénybe és így az elmaradt egészen addig, amíg 1915-ben a színház leégett.

nagyszabású építkezést végezni és éppen ezért a város a kiépítést úgy fogja megvalósítani, hogy a színház úgy koncertek céljaira, mint ki-előadásokra, de színelőadásokra is alkalmas legyen. A részleges ujjáépítést úgy kell keresztülvinni, hogy a jövőben esetleg keresztülvindó

itt van a díszletraktár. A színház külső képe a régivel analóg. A belső kiképzés egyszerű, de nagy súlyt fektet arra, hogy kényelmes ülőhelyek mellett mindennéppen kitűnően lehessen látni és hallani.

A fenti tervek alapján az építési munkálatokra január 4-re írták ki a

A háboru utáni években a színház ujjáépítésének kérdése többször fölvetődött. Végül is pályázatot írt ki a városi tanács, amelynek eredményeképpen Vály Gyula volt városi főmérnököt bízták meg a részletes tervek kidolgozásával. Vály Gyula tervében úgy a belső elrendezést és formai kiképzést, mint a színház külső frontális képét szerencsésen oldotta meg. A város azonban nem tudta ezt a tervet megvalósítani, mert a kivitelhez szükséges tízmillió dinár nem állott rendelkezésre.

A romokban heverő színház ujjáépítésének tervétől azonban a városi tanács nem állt el. Másfél millió dinárt sikerült a színház rekonstruk-

általános ujjáépítés alkalmával a most felépítendő részeket fel lehessen használni. Ezt a tervet a kiszélesített városi tanács is magáévá tette és az ujjáépítés céljára egy-millióöttszáz ezer dinárt szavazott meg. A közgyűlés határozata szellemében a város mérnöki hivatala kidolgozta az új építési tervet.

A most keresztülvindó részleges rekonstrukció lényege a következő: A rekonstruált színházépület főbejárata a Trg Sloboda-ról lenne, amint az a leégett épületnél is volt. A földszinti vesztibülben két tágas ruhatár foglal helyet, azon a helyen, ahol a volt színházban két lépcsőfeljárát volt. A vesztibülből a foyer-

pályázatot, úgy hogy remélhető, hogy hamarosan elkészül az ujjáépítés, amelyet tavasszal kezdenék meg és amelyhez csupán hatvan munkanap szükséges. A színház ujjáépítésével a városi tanács egy nagyon sürgetően fontos feladatot old meg és végre biztosítja kulturális téren is azt a vezetőszerpet Szubotícának, amely a várost a Vajdaságban méltán megilleti.

A város nehéz feladatot old meg, amikor a súlyos gazdasági helyzetben végre mégis keresztülvindó a színház ujjáépítését és ezzel egy évtized után ezt a nagy vajdasági kulturcentrumot végre ismét színházhoz iuttatja.

A fekete táncos

Írta: Lakatos László

A mulatóhelyen egy néger táncra kért föl egy hölgyet. A hölgy bőre fehér volt, a haja aranyos, a néger bőre — mint ez már szokás — fekete, haja gyapjas, egyébként a dologban nem volt semmi rendkívüli, hisz a tánczene szövege és mindketten hívatásos táncosok voltak, a fehér hölgy is, a fekete ur is. A táncos meghajolt, fölkérte a táncosnőt, aki erre meglehetősen ingerült hangon utasította vissza a táncost, egyben szigorú és felháborodott előadást tartott a fekete alacsonyabb rendűségéről annak a feketének, aki valóban ártatlan abban, hogy fekete. (Szinte nem is lehet róla.) És a helyiségekben, amely a fajok gyönyörűre épült, fellángolt a felek harca, mert egy nő — bőre fehér, haja aranyos — nésmélt arra, hogy ősei Hódító Világgal mentek át Angliába, több évszázaddal ezelőtt, hogy ő maga Hódító Haszkellel jött volna vissza a kontinensre.

Bár a huszadik századbeli demokrácia nem csekély vívmányának tartjuk, hogy mindenkinek joga van azzal táncolni, akivel akar és azzal nem táncolni, akivel nem akar, még sem értjük a dolgot tökéletesen. Megértünk, ha egy néger azért nem bíznak rá, mondjuk egy európai ország kormányának megalakítását, mert fekete, (mha látnánk már fehérek közt a négernél feketébb miniszterelnököket is). De mit akart ez a néger? Talán kormányt alakítani a miniszterelnökségen? Nem. Ez a néger táncolni akart egy tánchelyiségben. Alkalmos időben és alkalmas téren akarta folytatni mesterségét, azonkívül olyan zenére, amelyet az ő fajtája talált ki és amelyet a fehérek uzsoragyönyörökben kamatoztatnak. A fehér ember táncolhat a fekete muzsikára. A fekete táncos nem?

De ez csak egyik része az igazságtalanságnak. A másik: mivel érdemelte ki az a néger, hogy egy hölgy éjféli után előadást tartson neki arról, hogy a fekete faj alacsonyabbrendű a fehérenél? Talán azt vallotta a néger, hogy a fekete faj magasabbrendű a fehérenél? Nem. Ez a néger táncolni akart. Hogyan jön hát ő ahhoz, hogy éjféli után tudományos előadásba keveredjék egy olyan kényes téma fölött, amelyet ő meg sem pendített. (Vagy a néger talán akaratlannul és mindig magában hordja, a bőre színében a témát? De erről később.) később.)

És végül: megértjük, ha egy táncost refuzálnak, mert az illető bajszos vagy bajszatlan, kövér vagy sovány, ha kikosorazzák, mert magas vagy alacsony, mert túllassan vagy tulgyorsan táncol, mert goromba, mert neveletlen, mert unalmas, mert rossz vicceket mesél, mert híve a védővámrendszernek és a magas fogyasztási adóknak. De érthetetlen, hogy egy táncost kikosorazzanak, mert az magyar vagy zsidó vagy fehér vagy fekete. Érthetetlen. Érthetetlen, mert igazságtalan.

Mert abban a hevenyészett akadémikus előadásban, amit az illető hölgy a fajok különbözőségéről tartott — akárhogyan is forgatjuk — van valami abból a lynch-szellemből, amit nem mernénk a jószág és az igazságosság leggyengédebb megnyilatkozásának nevezni. És ha ő föltette a mérleg egyik oldalára a néger fekete bőrét, a másikra a maga fehér bőrét, mi is föltesszük a mérleg egyik oldalára Lincoln Ábrahám felkelt, aki meghalt a szerezés rabszolgák szabadságáért, a másikra pedig a táncosnőt, aki inzultált egy szabad és jószándéku férfival. És ne érveljenek nekünk azzal, hogy Lincoln nem táncolt, ugyan, de a táncosnő politikáit és minden embernek az élet minden helyzetében az a kötelessége, hogy igazságos és méltányos legyen a másik emberrel szemben. Mit szólna például ez az angol hölgy ahhoz, ha egy polgári nő neki nem adna kezét azért, mert

ő hívatásos táncosnő. Hogy felháborodna ezen a durva sértésen és milyen igazza volna akkor neki, akinek nincs igazza most.

Egy férfi táncolni akar és a fejéhez vágiák, hogy néger. Talán kicsi ügy egy éjszakai barban, de a sértés óriási volt és egyetemleges, mert egy emberben több százműfőt bántottak meg. Kicsi ügy, de egy sértés mindig egy egész embert aláz meg és a gyűlölet és gőg ostobaságának csak megnyilatkozási formái különböznek, maga a lényeg mindig egy és ugyanaz. Ezért van, hogy számunkra nagyító üveg nélkül is van ez a barjelenet olyan bántó és barbár, mint amikor a franciák megfosztották hangversenyek műsorát Beethoventól, azért mert ez az isteni lángész német volt, vagy amikor a csodálatos relativitási elméletet azzal toroklik le, hogy annak lángészű feltalálója, Einstein, zsidó. Einstein azután hiába fetreng egész éjszaka tehetetlen és álmatlan duhéban az ágyban. Reggeire mégis csak zsidónak ébred és ha neki igazza volt abban, hogy az idő és mozgás fogalma viszonylagos, viszont az antiszemitaoknak is igazuk volt abban, hogy Einstein zsidó. Ez igaz, de éppen olyan letagadhatatlanul igaz az is, hogy Beethoven összetört szobra mögött tankok, a zsidógyerekezés mögött pogromindulatok és a fekete táncos inzultálása mögött rabtartó korbácsok nőnek.

Német. Zsidó. Néger. Azt halljuk, hogy a hölgy, aki olyan fényes dialektikával kelt az anglosaxon faj védelmére (a saxofon hangja mellett) tulajdonképpen nem is annyira az ösztön hangjára hallgatva, saját fajtát védelmezte, mint inkább egy nagylelkű gesztussal kelt egy neki valóban idegen fajú önkéntes védelmére, lévén a hölgynek anyai folyója a Jordán és csak adoptív folyója a Themze. Vakmerők legyünk

és megkockáztatjuk a lehetetlent, nyomdafesték alá bocsátjuk a csak óvatosan lappangó híresztelést: a hölgy, aki olyan nagy antiszemita a négerre, tulajdon személyében — zsidó. A Winifrednek gögie helyett a Rebekák arroganciája? Nem tudjuk. De ha így van: annál rosszabb, mert hogyan bánthatja meg egy, a történelemben annyiszor megbántott fajta gyermeke egy másik megbántott fajta gyermekét! Hogyan kívánhatja a másiktól, hogy bőre színében feledkezzék meg az afrikai őshazáról az, aki a 137. zsoltárral éneklé, hogy: Ha elfelejtkezem rólad, Jeruzsálem, felejtkezzék el rólam az én jobbkezem.

De: zsidó vagy nem zsidó, tökéletesen mindegy. Ha keresztény, ne feledkezzék meg a keresztényi szeretetről, mert keresztény. Ha zsidó, ne feledkezzék meg a keresztényi szeretetről, Szent Pál, aki a keresztényi szeretet hirdette a világnak, így vallott a jeruzsálemi templom lépcsőjén: »Én zsidó ember vagyok, születtem a ciliciai Tarsusban. (Ap. Csel. 22. 3.) És az ember ne feledkezzék meg az emberiségről, mert ember nemcsak ő, hanem az a másik is, akivel a békében együtt dolgozik, akire a háborúban ráfogja fegyverét és akivel a vigasság barjaiban együtt táncol jóérzése szerint.

»Erber, Berber, Schossberber, minden néger gazember?« Angolok, zsidók, néger, fajok és fajvédők. Szájjaival mondjuk, lélekkel hirdetjük: egy ember, ha a másikat igaztalanul bántja, magát bántja meg benne. Sa ófonnal üvöltjük: mindenki annál magasabbra helyezze saját fajtát, mentől tisztességesebben bánik a másik, a szomszéd, az idegen fajjal, amely ha idegen, még sem idegen, mert hiszen emberek fajtája.

Good bye Mylady.

A mezőgazdaság kritikus helyzete

A jugoszláv mezőgazdaság súlyos válságot él át. Minden jel azt mutatja, hogy ez a válság a közel jövőben nem enyhül, sőt mindinkább ki fog élesedni.

A gabonapiacokon eddig csak egy veszélyes ellenfelünk volt — Amerika. A legutóbbi időben azonban egy másik nem kevésbé veszélyes versenytárs jelentkezik és pedig Oroszország.

A lokarnói paktum felszabadítja az óriási német nehéz ipart eddigi tértelenségéből. Oroszország a francia és angol államadóságok elismerésével óhajtja honorálni, hogy lehetővé tette azt, hogy a német nagyipar résztvegyen gazdasági helyreállításában. A Ruhrvidéken ismét megindul majd az évek óta szünetelő termelő munka és a német ipar ontani fogja a modern mezőgazdasági gépek, motorekék tiz-, talán százezreit Oroszország felé, hogy ez mit jelent, azt csak az tudja igazán értékelni, aki Oroszországban járt és látta ott, hogy még a cári uralom alatt is, az öserőtől duzzadó föld sok milliónyi holdja feküdt parlagon.

El lehetünk készülve rá, hogy a legközelebbi jövőben a legnagyobb-szerű és legkíméletlenebb mezőgazdasági háború szemtanúi leszünk, amelyet a világtörténelem eddigéig ismer. Az ipari túltermelés a világháborút okozta, a bekövetkezendő mezőgazdasági túltermelés pedig a fejletlenebb mezőgazdasági államokat fenyegeti az elkerülhetetlen gazdasági és társadalmi összeroppanással.

Oroszország vezetői tudják ezt és számos bizonyíték van arra, hogy ennek megvalósításán tervszerűen dolgoznak.

A mi mezőgazdaságunk azonban

már most is, mielőtt az orosz gabona nagyobb arányokban megjelent volna a világpiacokon a tönk szélén áll. A föld kicsuszik a paraszt lába alól. Mi lesz akkor, ha az elkérülhetetlen és gigászi arányú gazdasági harc bekövetkezik? Ha a mostani gabonárák felükre, harmadukra fognak összezsugorodni?

Csak egy mód van arra, hogy ebben a harcban a siker reményével vehessük fel a küzdelmet.

Ez pedig az, ha földmivelő tömegeinket évszázados maradiságukból és tespedésükből fölrázzuk. Az intelligens gazdáknak kötelességük, hogy saját érdeküket is szem előtt tartva buzdítólag és jó példával járjanak elől. Elég volt a gazdasági helyzet fölött való siránkozásból! Ne várjunk segítséget más oldalról, a segítség csak önmagunktól jöhet.

Alakítsuk meg a földmivelők termelő és fogyasztó szövetkezetét, a nyugati nagy államok példájára, csak így menthetjük meg földmivelőinket a kizsákmányolástól és csak így biztosíthatjuk nekik, hogy verejtékes munkájuk haszna nem fog idegen zsebekbe vándorolni.

Állítsuk elő legfontosabb termelő eszközeinket magunk. Ezek között egyik legfontosabb szerepet játsza a műtrágya.

A műtrágyázás óriási fontosságát és hasznát nem szükséges külön kiemelni. A mai magas műtrágyaárak mellett azonban az alkalmazásával járó hasznos legnagyobb részt a gyárosok és közvetítők zsebébe vándorol. A mi célunk pedig nem az, hogy többtermelésünk gyümölcseit néhány gyáros és közvetítő szedje le.

Szomborban és környékén mozgalom indult meg, hogy a műtrágyát

a mezőgazdák, minden idegen tőke kizárásával, saját gyárakban állítsák elő, mert így fele áron juthatnának hozzá. Milliókra rug a különbözet, amelyet a gazdák így évenként megtakaríthatnának.

A kizsákmányolásnak még számos más példáját lehetne felhozni.

Hazafias célt is szolgálunk, ha küzdve a külföldi tőkések kizsákmányolása ellen, megszervezzük mezőgazdasági iparunkat és megmentve mezőgazdaságunkat a pusztulástól, lerakjuk a társadalmi béke alapjait.

Csak egész gazdatársadalmunknak a termelő és fogyasztó szövetkezetekbe való bevonásával vagyunk képesek a termelési költségeket a minimumra szorítani és gazdáinknak módot nyújtani arra, hogy terméshozamukat a legmagasabb fokra emeljék.

Enélkül kevés, nagyon kevés kilátásunk van arra, hogy a bekövetkező nagy harcban helyünket megálljuk.

Szabó Tibor

SOMLYÓ ZOLTÁN:

HŐEMBER

A pesti bérkaszánya udvarán
a viciné szurtos kezétől gyurva,
ködös reggel,

ez első kósza hóbul született
Poloncsapott fejében rossz ciliander:
mint aki korhely-éccaka után
ittasan áll meg saját ajtajánál...
A hideg masszában elképzelt karja
mellé

támasztva áll egy ernyő rozzant váza,
szégyenkezően a sűrűn hulló hóban.
Egy pipa is van a száj torz szögében,
ez az egyetlen, ami igazi!

Egy vörösbarnás makrapipa — s lám csak,

valódi lila füstöt füstölög:
valaki szivarcutkát tett beléje...

A füst hodrozva száll a hópehely közt
s hőember ur, közömbös nyugalommal
ugy szívja a pipát, de olyan jóízűn,
hogy kedvem volna odamenni hozzá
és tüzet kérve tőle, diskurálni
a régi-régi hőember-időkről...

FALU TAMÁS:

SIP

Azt sem tudtam, hogy ki voltam,
Azt sem tudtam, mennyit értem,
Elbujni szerettem volna,
S mennem kellett a nagy szélben

Szótalanságot fogadtam,
Mégis siró hangot adtam.
Mint egy eldobott nádsipon,
Keresztült a szél rajtam.

*

ŐSZI SÜRGÖNY

Beteljesült az ősz
A vadgesztenyéken,
Kopognak, kopognak,
Mint postáskisasszony
A távirógépen.

Jeleket lyukgatnak
Szalagján a csöndnek,
S messze vadgesztenyék
Szomorun kopogva
Visszasürgönyöznek.

Liljana, a szabadító

Írta: Mikes Flóris

Ali színtelt a dűbörgő, megijedő város márványfalán, piros fész, kék zubony, a napfény aranysejtmén. Egzotikus cipőtalpak ismerője ez a fekete ifjú, Kelet és Nyugat porát gyűjti és a beléptiditát a városba. A színhatást ingyen szolgáltatja.

Ezért gugzsol ő a kettős ágy közepén, Ivó és Miska között, hallgathatja éppen, mert kénytelen, az éji fontos búbanatokat ezen a szellős fekhelyen.

Miska is, kinek három kislánya van a Tisza mellett, huszonkilenc esztendő szőke korában, s Ivó is, a hóihorgas, dörmögő és meleg, tengerparti sziklavájó ember, mind a többiekkel itten, becses jószágok, megszámozva, lajstromozva a menhelyfelügyelőnél, lakatzárás után. Ők ketten naplementig labdázhatnak téglákkal, hol az épületet háromemelelyre már felabdázták.

Brunónak nehéz megbocsájtani. Szőlőt ehédel a legfényesebb kávéházban. Mezetlenül fekszik le aludni, nehogy talán ruharongyait megüjíék a bogarak. S beszél, beszél annyi idegen nehézséget: Ali, példa okából dekoratív elem, Ivó meg azután motorikus tényezője a toporzékoló városnak, mely születik! Tehát éppen kategória: még mit ki nem talál erről a szegény életéről! Már inkább, ha mesél zöldszemű kislányokról és egyéb durrogó testi épségekről.

Hanem bizony, most másról süttognak. Talán hallgatózik a felügyelő az ablak alatti. Mindegy, ezt meg kell beszélni, ki tudja, miért. Figyel is mindenki arra, amiről senki sem szól. Az öreg macedón is, a tufós sarokban, ki jobbfiúre süket — és ezért zenész — halfelét fordítja kiéle. Hogyan értették meg, mi az a szó? Mert egyszerre csak végesvégiig susog, sorban: Liljana. Egy csoda. Liljana. Egy leány? Egy leány.

Liljana. Liljana. Megtörtént igazán aznap, hogy egy egészen kerek, fekete ember, villogó szemekkel káromkodott egyik építésnél, Liljánáról, paloták gonosz lerombolásáról, pokoli, bűnös lázadás leheltéről s az átkozott szajháról.

Ali úgy emélszik, hogy a szemközt levő uccasarkon egy lakatos azt tudatja titokban a sófförrel, hogy Moszkvának is nevezett országából jött egy Profetárnó, aki nagyon jó akar minden szegényembernek. Mit?

Liljana. Liljanszki Liljana. Különbözik Brunó már néhányszor hadart felszabadításról s még kimondhatatlanabb s még érthetlenebb kitáltságozokról. Veszett diák, nem rendes ember.

Éjjelután van és a felügyelő könyvtára az ajtót. Három csendőr jön be utána. Igazolni. Mindegyiknek megvan az ágycedulája, minden hozzávaló törvényes irással. Jó éjszakát. Igen, a felügyelő úgy gondolja: Éjszakának közepén felkelni kellemetlen. Aludni erre hosszan: némileg kellemes. Annak, aki alszik. Tehát nem jön megegyeszer nyitni. Menjen kiki dolgára, ugyis mindjárt reggel lesz.

Olyan téli éjszaka ez, amikor füst kaparász a szürke levegőben és mocok szuszog a talpadan cipőn. Együtt tart a társaság — a kilakoltatott Grand Hotel, mondja Brunó — talán így melegebb az ucca. A nagy árkon tul, a völgynek amazon a szélén mint lapuló, fehér nagykutya, feküsznek a behintett hegyek. Mindegyik zsebredugott kézzel, mindegyik morog, mindegyik topog. Hegyek és emberek a hidegben.

A külvárosi villamos megálló bádög-bódéjába bebujnak.

Szó nélkül tehelnek sokáig, szunyadozva. Valaki kívülről megcsapkodja a bódét, megkerüli: nagy hangosság: csendőr. A sok csavargója mit keres éjszaka az uccán! A csendőr helybenlítő dobogást kezd, mintha a csavargók futamodnának előle. A gummitót a kezében, éppen párhuzamos irányban nyulik a jobbszélső bajszával, Brunó ezt megfigyelte. Ilyen ez a Brunó. A nézésével provokálta a fejbcsújtást.

Mig behallagnak a közbiztonsági hivatalig, a szunyadó uccákon, kiregeledik. Künn a város szélén most ér a sorompóhoz az első ökröskocsi, mészkövel tetejes. A hivatali folyosón legálább is dohos és legfeljebb langyos a levegő, állva bóbiskolnak a csavargók az aító előtt, sok órán át. Nem egyszer kopogtat be a csendőr s bedugja fejét az ajtónyíláson, mikor kiűn egy hivatalnok. A sok közül. Odabenn kipirult, kócos, villogószemű, szigorú gyülekezet. Hivatalnok, hangos.

Ilyenkor! Ilyen nagyfontosságú elfoglaltság közepette! Senkise ér most rá, érted, marha! Mik ezek? Csavargók: rugd ki őket. Most nem tréfálunk! Szegény csendőr. Kellenteien az élet

némelykor.

Este, lajstromozás után, valaki felül a deszkaágyon és azt mondja (talán hallgatózik a felügyelő?): Liljana. Ezt mondja. Megfognak a detektívek. Egész éjszaka vallatták a közbiztonsági hivatalnokok. Délután a fogdában valahogy agyonütődött. Holnap temetés, tüntetés, sztrájk. De a csendőrség is ott lesz, puskákkal. Mi lesz?

Ez az a szabadító, ugye Brunó? No, most oda az egész.

Micsoda? Hát nem neki köszönhetjük, hogy kiszabadultunk a közbiztonságból? Tudjátok, ha ő nincs, minket vettek volna elő s becsuktak volna, bedugtak volna a fogdába. Hó, holtbizonyosan. Hol pedig nemcsak bogarak vannak, hanem patkányok is. Patkányok!

Ezt Brunó mondta a sötétben, javíthatatlanul. Különbözik ő is olvasta a délutáni lapokban, hogy az állam, ez ifjú óriás, megbirkózott a vörös sárkánnyal.

A temetésen ugyan nemcsak Brunó esett el, de Ali ezen az éjszakán Brunó ágyát kapta meg, csupán egy társal. Betakarózva jól, kinyújtóztatva jól, megegyeszer utánagondol: Liljana. A szabadító. Körülbelül így történt.

A sziriai harcok

— Jeruzsálemi levél —

Mordechay Avi-Schaul jeruzsálemi hírlapíró írja a Bácsmegyei Naplónak a következőket:

Idestova félesztendeje annak, hogy El Atras pasa élére állt a sziriai elögedetlenségnek és háborút kezdett a mandátárius francia hatalom ellen. A háboru változó szerencsével folyik és mármár kezdünk belészokni a gondolatba, hogy nem oly könnyű dolog elbánni ezzel a »lázázó rablóbandával«.

Eleinte, amikor még csak Dzebe Druz volt a harcok színhelye, hihető volt, hogy a repülőgépek, tankok, kitűnően felszerelt francia sereg, amelynek ezenfelül még szinte kiapadhatatlan tartalékai vannak Franciaországban, hamar felül fog kerekedni. De a lázadás egyre terjedt, Damaskusz felkelése jel volt egy csomó törzs csatlakozására. A francia helyőrségek egymásután adták fel a reménytelen küzdelmet. Egymásután jönnek az erősítések, de sem ezek, sem Damaskusz többszöri bombázása nem bírták hátrálásra a felkelő seregeket.

Damaskusz bombázása ellenkező hatást kellett: csak még jobban haragra tüzelte a felkelőket és ráadásul kihívta a mohamedán világ keserűségét és ellenszenvét is a franciák iránt. Egyiptomban állandó arab komité gyűjt életmiszert, pénzt, kötszert, gyógyszert a felkelő seregeknek és a többi arab államokban is állandó pénzgyűjtés folyik a háboru céljaira. El Atras ma az egész arabság szimpátiáját bírja. A francia helytartóság rossz politikusként bizonyult. Szüntelenül ébrentartotta az arab ellenszenvét a szomszédos angol mandátumokkal szemben, azt gondolva, hogy ezzel önmagának használ. De elfeledte azt, hogy az arabság nem elégszik meg szavakkal, hanem — ha primitív módszertel is, de egészen alaposan megvizsgálja, mi jön a szavak nyomában. De csodák csodája: a szomszédos Palesztinában, a zsidó nemzeti otthon problémája dacára, nyugalom és béke van.

Ugy látszik, hogy a sziriai új francia helytartó sem érti jobban a dolgát. Jovenel szenátor először a béke jel-

szavával és a sziriai parlament és függetlenség ígéreteivel jött, amelyben a franciáknak csak kiegészítő szerepük van. Azután már úgy formulázta ígéreteit, hogy: »béke a békiülőknek, harc a harcolóknak!« — s emellett feltétlen megadást és fegyverletételt követelt. Ma pedig már úgy akarná megoldani a súlyos bajt, hogy a különböző törzseket próbálja egymás ellen tüzetni. A druzokat rablóknak tartja, akiket csak véres karddal lehet letörni.

De a lázadás folyton terjed. A franciák most hatalmas seregekkel új stratégiai módszert dolgoztak ki. Három oldalról támadják a felkelőket és a palesztinai — déli — határ felé igyekeznek szorítani seregeiket. Meg kell adni: a druzok és szövetségeseik súlyos helyzetben vannak. Azelőtt a problémára előtt állnak, hogy átféjék-e a palesztinai határt, ahol egyrészt az arabság szimpátiájával, másrésztől azonban az angol fegyverekkel találják magukat szemben. Már pedig az angolokkal nem igen akarnak s mincs is okuk harcba keveredni.

A problémát egészen ügyesen oldották meg ezek a »barbár« törzsfőnökök. A fegyveresek még közelébe sem jöttek az angol határőrségnek, amely Metula zsidó kolóniában és környékén állomásozik, — ellenben a sebesültek egyszerűen átjönnek vagy áthozatják magukat a határon. Itt azután kitűnő ápolásban részesülnek.

A francia seregből már jónéhányan szöktek át. Különösen az idegen légióból. Ezek között volt néhány német, akiket hazájukba szállítottak vissza.

A francia hírekkel szemben a felkelők proklamációjában adták tudtára a keresztény lakosságnak, hogy vallása miatt senkinek még a hajszála sem görbülhet meg. Az a felkelő, aki ezt a parancsot megszegi a legsúlyosabb büntetésben részesül. »A felkelő szabadságharcosok, — mondja a proklamáció — csak ellenség ellen harcolnak«.

Ezzel szemben Hasszan el Charat, a Damaskuskörnyéki csapatok vezére kijelentette, hogy ha a franciák még egyszer bombázzák Damaskust, vagy a

druz falvakat, akkor bosszúból felégeti a keresztény falvakat.

Ugyanez a vezér a következő levelet intézte az egyik beruti keresztény-arab laphoz:

»Békesség! Ti tudjátok mi történik az országban. A harcok még a régi generális idején kezdődtek. Mikor ez elfönt, jött a másik, akit Jovenelnek neveznek. Mielőtt idejött, azt mondta, hogy: »én hozom nektek a függetlenséget« s több efféle. Az egész világ megtelt örömmel s várta, hogy mielőbb itt legyen. De én tudtam, hogy ez csak taktika. Ő azt hitte, hogy ezek a nemzeti felkelők abba hagyják a harcot és megadják magukat — s nem tudta, hogy nekünk vannak embereink, akiknek esze és agya egy egész világot foglalja be«.

»En azt akarom, hogy adjátok tudtára ennek az átkozott Jovenelnek, s ha nem tudtok vele találkozni, akkor üzenjétek meg az egyik kormányzóknak, hogy negyven embert tette kockára az életét s elindult hogy fejét vegye ennek az urnak. Készüljön tehát s várjon rájuk. Ha az egész francia hadsereget gyűjtene is maga köré, — nincs menekvés, mert feje vétezik«.

»Ime, én adok nektek három napot, hogy ezt tudassátok vele. Ha tudjátok, háfás leszek, de ha nem, életetek forog kockán. Olvastam, azt írta a ti újságtokban, hogy »ezek a lázadók keresztényeket gyilkolnak.« Tévedés. Nem gyilkolunk senkit, csak ha ellenünk támad, legyen az keresztény, vagy muszlim. Mert ez a harc nem vallási, mint ahogyan te meséled, hanem nemzeti: hogy kiüzzék ezt az idegenkormánytsfüggelenné tegyük az országot. Ez a béke! Hassan al Harat«.

Amilyen egyszerű és primitív ez a levél, olyan az írója és olyan az egész felkelés.

Ki merészelné jóslásokba bocsájtkozni?

A szépség a nő legnagyobb erőssége!
A rut arcot megszépíteni, a szépséget megtartani, építeni, legnagyobb művészet a kozmetikának. A modern kozmetikának remeke.

DR. FÜLDES MARGIT-CRÉM
amelyből az arc úde, ruganyos, harmatos, illatos lesz. A ráncok elsimulnak, szep-16k, májfoltok eltűnnek. Újból mindenütt kapható. Ára 15 dinár. Vezérképviselet:

HELLER, VELIKA-KIKINDA 11993

Felkérem t. vevőimet, akiknek a bevásárlási nyereiményszelvényük van, szíveskedjenek mielőbb azokat bevezetni, mivel a huzás dec. 31-én lej. Popov közjegyző közbenjárásával már megtörtént.

LUKÁCS PARFUMÉRIA, NOVISAD. 11298

MŰLABAK, MŰKAROK
EGYENESTARTÓ FÉNY-
BETEGTŐLŐ ESZKÖZ
EYEDÜNKÉSZÍTŐJE
SCHÖNBERG VÁLLALAT
SÚPOTICA, PAJE KUJUNĐIČA ULICA 20.

Legjobb az idén
az új Moravetz Album
Kapható minden jobb könyvkereskedésben.

ASZU BOR
literenként 40 dinárt kapható
10775 **ALJUTDBAN**

Táncolni csak gramofon mellett lehet Szépet jól olcsón vehet
Viktóriánál, S. J. J. Zrinjski trg 2.
10767 Szépet fűszeres mellett.

VÉDJEGY:
VÖRÖS LÓTUSZVIRÁG AZ
ETIKETTRE RAGASZTVA

Az előkelő és művelt világ csak és kizárólag
Eau de Cologne Original Farina Saperi
gyártmányt használ

VÉDJEGY:
VÖRÖS LÓTUSZVIRÁG AZ
ETIKETTRE RAGASZTVA

KAPHATÓ EREDETI GYÁRI ÁRON MINDEN ELŐKELOBB ÜZLETBEN

FABULÁK

Némely poétáról. Élt valaha egyszer idegen földeken egy Poéta, ki minden javakkal és ennek felette egy igen szép és szerető kedvessel megáldatván, im mégis boldogtalanságról panaszkodik az ő írásai-ban.

És irigykedéssel szemlélvén ezen szemtelenkedést egynémelyek a szentek közül, szólanak az Urhoz:

— Im ajándékodat meg nem becsüli e pokolfajzatja és boldogságában is mindig boldogtalanságról sajnalog verszetyében és szerelmese hűségében is annak hűtlenségét keserü. Vedd el azért tőle az asszonyt, hogy már egyszer csak ugyan csalódván oly mélységes fájdalmat érezne, hogy sem vigasztalódní, sem sírní nem tudván, éhen haljon.

És elvette az Ur az asszonyt ama Poéta mellől.

Ki midőn elveszté kedvesét, nem halálozik meg éhségtől, sem nem gyilkolá önmagát, mint seíték, hanem ehelyett más írásokat ír vala most már ékes tréfiákba formulázván sorait az asszonyokról. És semmit sem veszte, de sőt méginkább több pénzeket kap vala az ő írásai-ért.

*

A galamb és a birka. Vaimj csunya a mód, ahogyan a galamb táplálkozik, — ugymond a birka, — midőn látja vala, hogy a galamb egyenkint szedegeti és egészben nyelcsi el a buzamagokat.

Azzal lefekvék ő maga és nagy nyugodtan és dölyfösen kérödzeni kezde.

*

Rókanak az ő tortélyosságáról. Midőn meghalálozék az állatok királya, az ő özvegye im parancsot ad vala minden alattvalóinak, hogy

bizonyos napon elébe gyülekezni-nek mindannyian, hogy így férjet választhatna közülük. És ékesen mind megjelenének, de a Róka, ki valamelyes gonosz szándékból vesztét akarja vala a királynőnek, csak nem jelenék meg előtte.

És kilépvén a királynő, oly igen tetszenék neki a sok csinos egybegyültek, hogy talántán alig tudott volna választani közülök.

És megkérdeze szolgálótól, ha vajon mind együtt volnának-e az alattvalók.

Kik zavarodottan felelének, hogy mind együtt vannak ugyan, csak a Róka, ki mondotta, hogy ugysem akar a királynő férje lenni, nem jelenék meg. Kiért azonban nem volna kár, mert sem ékesség, sem ióság nincs benne semmí.

És szóla a királynő:

— Hozzátok őt is efém, hadd lássam, ki azon vakmerő!

És elmenvén és visszatérvén a szolgálk újságolják vala, hogy a Róka minden bizonynal seítvén sorának gonoszra fordulását eltűnék eme vidékről.

És lecsüggesztvén fejét már-már szomorkodék a királynő. És elbocsátván minden egybegyülteket, zokog vala és eped vala a Rókaért.

És még egy évig szenvedé és azután meghala bánatában.

*

Élt vala egyszer egy másik Poéta, ki napról-napra írogatá az ő ékes írásait, mellyeket azonban nem fogadának oly tiszta megértéssel és örvendezésekkel, mint azok méltán megérdemelték volna.

Eltelvén pedig a Poéta napjai, ő maga meghalálozék s az Ur elébe vitétek, holottan így szól vala az Urhoz:

— Lángoló lelket és elmét adtál Uram és én méltatlan szolgálk, hogy köszönjem azt meg neked? Mert

soha nagyobbra nem éhezék vala szívem, mint csak arra, amit emberségemből meg is tudtam alkotni. Énekelvén pedig örvendező valék éneklésem közepette, mert hívém, hogy ten igédet vallom az emberek lelkebe és te lásd szívemet, hogy sohasem martam a hozzám hasonlókát, le nem kicsinylém a nálam talántán kisebbeket és meg nem irigylém, kik szebben daloltak, mint én. De engedi meg gyarlóságomért, mert mégis fájdalmas volt látnia a te szolgálk, hogy mások dolgait olyannyira értékelik vala, hogy még az iskolákban is tanítják és ugyan-csak tudós férfiak könyveket írának a bennök foglalt mély értelmek szépségeiről. Téged azért ezuttal arra kérlek, hogy elérkezvén annak ideje, midőn látandják az én írásaim dícséretrevalóságát: légy kegyes akkor, hozzám, hogy néhány napokra, lélekben visszatérnék a földre és elvegyem jutalmamat, mit el-eddig el nem érheték: örvendezvén azokban, hogy munkáimat úgy mint kelljen, megérték.

Kedvelé pedig őtet az Ur ezen beszédje miatt, s mindeneket megígér vala, hogy öröme és jutalmazására megcselekszik. Elérkezvén pedig azon idő elengedi őt az Ur az emberek közé.

A Poéta pedig rövidebb idő multán, mintsem hogy szabadságának napjai teljesen végökhöz közeledtek volna, visszaérkezék és ezeket mondá az Urnak:

— Elértem, Uram és láttam, amit óhajtottam, de bár inkább soha eszembe ne jutott legyen, hogy ezeket láthatnám. Mert iskolákban tanítják ugyan az én dalaimat és mindeneknek hirdetik, hogy nagy elméjű ember valék életemben s egyaránt elítélik azon csöppnyi keveseket, kik nem értékelnek úgy, mint megérdemlém. Am mindezek nem

úgy történtek vala Uram, mint képzelém akkoron. És szomorkodám, látván, hogy tudósok, kik akkor mondák, hogy nem értik műveimet, most mind vetélkednek egymás között, hogy melyikök érti helyesen soralmat. S azok, kik legjobban magvarázzák s hirdetvén hirdetik, hogy értenek: azoktól undorodék s azok lelkében csalódek leginkább, mert Uram, én a szíveknek írtam dalaimat s azok agyvelőjökkel mérék azokat.

Berényi János

BUTORSTÖRSEGETÉT
11013
Nagy Vári Rókus
as falomesternek, Subotica, VI. Vukovićeva 3

MEINL TEA

UJ TERMÉS

FIÓKOK:

SUBOTICA: Strossmayerova ul. 22.
(Halpiac)
SOMBOR: Kralja Aleksandra ulica
(Fő-útsza)

11089

Rendkívüli árleszállítás az ujévi ünnepekre

1925. december 21 — 1926. január 6.

1 liter kelebiai asztali bor

(Plukovits József kelebiai termése)

8 dinár

Jelašićeva ulica 4. sz.

LESZÁLLÍTOTT ÁRAKKAL

ÚJÉVI NAGY VÁSÁR BRÁČA LITTMANN-nál

(HUSPIAC)

10450

Női flórharisnya Din. 18.—
 Férfi zokni „ 7.—
 Férfi ing „ 60.—
 Férfi ing „ 75.—
 trikók, harisnyák pamutok,
 divatcikkek, stb. stb.

KRAUSZ MIKSA FIAI

TELEFON 63. SUBOTICA TELEFON 63.

Weißer Beogradi Sörgyár
 főlerakata.

á lá Salvator barna sör hordó és
 palackokban.

LÁNG L. GÉPGYÁR R. T.

BUDAPEST 56.

Ajánlja elsőrendű, jónevű, ismert gyártmányait:

DIESELMOTOROK LÉGSŰRÍTŐVEL
DIESELMOTOROK LÉGSŰRÍTŐ NÉLKÜL
STABILGŐZGÉPEK
FÉLSTABILGŐZGÉPEK
GŐZKAZÁNOK

Mérsékelt árak. Kedvező fizetési feltételek.
 Rövid szállítási határidő. Díjtalan mérnök látogatás.

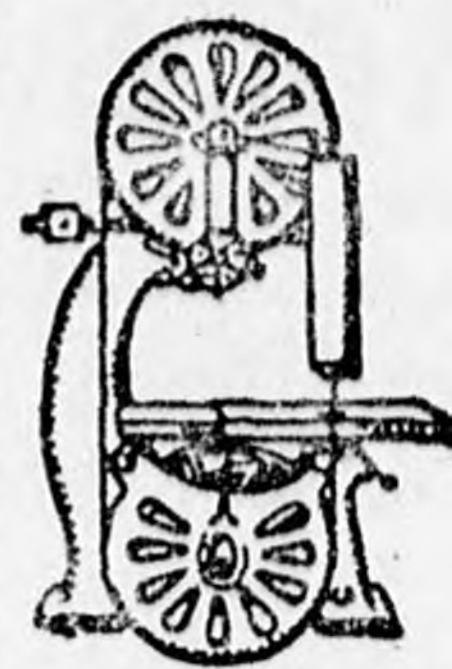
Azonnali részletes felvilágosítással szolgál
SOMOGYI LÁSZLÓ okl. épésmérnök
 Subotica, Kralja Aleksandra ulica 15

Fűszeres segéd

nőlen, 28 éves, ki egyuttal a festék és vasszakmá-
 ban jártas

azonnali belépésre alkalmazást keres.

Több nyelvet beszél, bizonyítványokkal rendelkezik.
 Szíves megkereséseket kér. Hirkay Vilmos, Georg
 Andel leveleivel Cačinac Slavonija

Asztalosok, bográrok, fűrésztele-
 pek, faárgyárosok figyelmébe!
Famegmunka gépek
 4 soros golyóscsapágyazással.
 Leipzigi, berlini, legújabb, legtökéletesebb
 gyártmányok, a rancia mellett, ugyanacsak
 elsőrendű szerelmek állandó gyári raktár.
 Előnyös részletfizetési feltételek!
JELINEK J ZSEF
 Subotica, Paje Kujundžića ulica 4. sz.

EXPRESS

nemzetközi szállítványozási, közvetítő
 és bizományi vállalat

SUBOTICA, Wilsonova ul. 8. I. emelet.
 Interurban telefon 423. — Sürgőcym: EXPRESS

Gyors gyűjtőforgalom Olaszországgal
 (S. A. Innocentó Maggii), Ausztriával,
 Csehszlovákiával és Magyarországgal

Szállítások, elvámolások, beraktáro-
 zások a legolcsóbban és szakszerűen

GIPSZ

TRAFIKANT GÁBOR SUBOTICA

Telefonsz. 4-65. Sürgőcym: Trafikant Subotica

A „Sana“ d. d. Blagaj, gipszgyár vojvodinai kép-
 viselője, előnyában ajánl, közvetlenül közvet-
 lenül a gyárból, kevesebb vételnél a subotici
 raktárból szállítva:

Dental gipsz (fogorvosok részére)
 Alabaster „
 Special „ (téglagyarak részére)
 Forma „
 Estrich „
 Stukatur „
 Baugips (építő-gipsz)

50 kg-os papir- vagy jutazsakokban és 125/130
 kg-os hordókban.

POROSZ darabos- és diószén

házhoz szállítva mm-ként

80 dinárért kapható

Eisler és Sipos cégnél

Subotica, — Telefon 58.

Hamburger gépgyári műhely és autójavitó vállalat

Különleges fémforrasztási eljárással bármilyen
 törött vagy repedt géprészeket kifogástalanul
 összehegesztünk, u. m. öntöttvasat, aluminiu-
 mot, rezeget, törött vas- és acél alkatrészeket, kopott
 géprészeket kitöltünk és azt megmunkáljuk.

Jól berendezett üzemgépeinkkel kifogástalan
 munkát készítünk.

Jégyárhoz való hűtőcsöveket egybehegesztve
 készítünk.

VIRÁGH ISTVÁN

ÉPÜLET- ÉS GÉPLAKATOS

SUBOTICA, SKADARSKA UL. 11.

Legújanyosabban építkezések és géplakatos
 munkákat, saját vagy megadott tervek alapján.
 Javításokat pontosan eszközöl. Pénzszekrényeket
 felelősség mellett sértetlenül nyit és javít.

Tanoncok felvétetnek.

ÉPÍTKEZÉSEKHEZ

legolcsóbb és legjobb

anyagot szállít

ÁRPÁDFY JENŐ

Subotica, Boška Vučića ul. 15.

Telefon 3-48.

Hatschek ETERNIT pala
 Keramittégla és lapok
 Fajonce, Majolika lapok

munkával együtt
 Égetett agyagsövek
PILISVÖRÖSVÁRI

kőpor
 terazzo
 kődara
 agyag, fehér és vörös
 piktorföld stb.

Öntőhomok
 Gipsz minden célra

PARKETTÁK

Cement

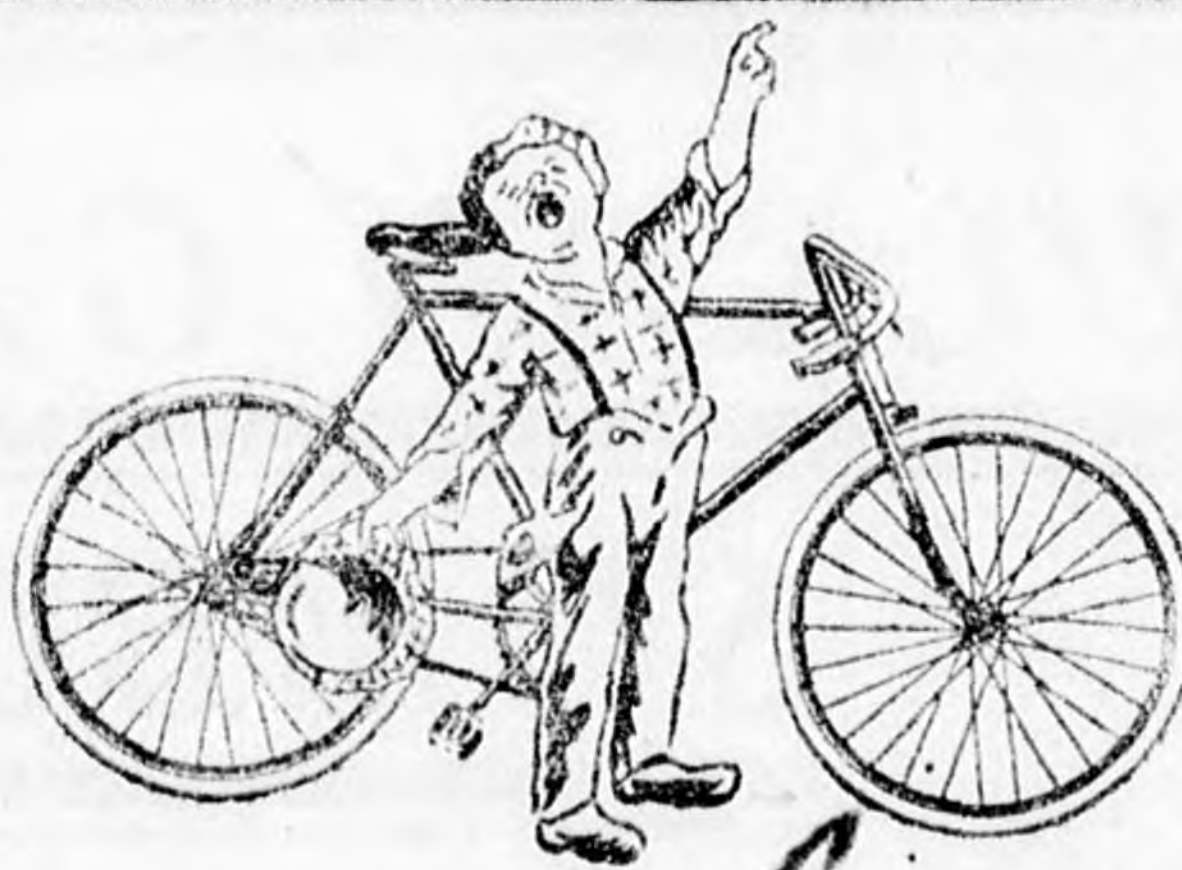
Mész

Dunai homok és sötter

Chamottégla

Chamottliszt

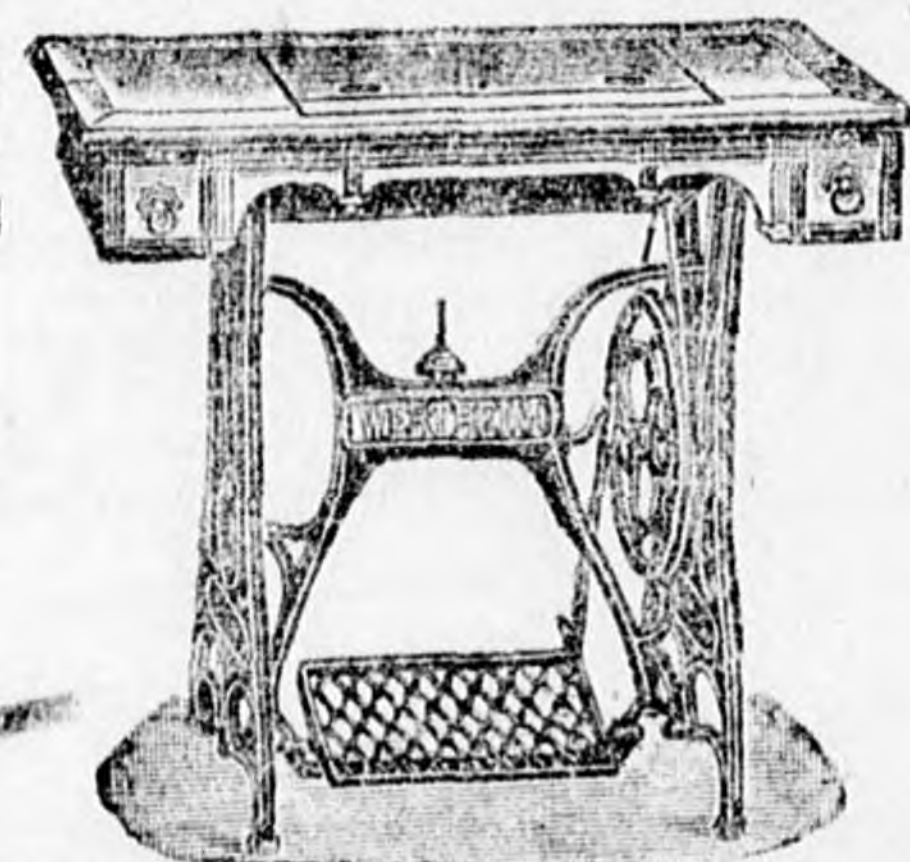
Míndezek
 nagyban és kicsinyben

Vigyázat!!

Mielőtt vásárol

Varrógépet
 Kerékpárt
 Gramofont

Kérdezze meg a feltételeket és az árakat

S. AD. ENGL, Subotica, Jelačićeva 2

Jugoszlávia legnagyobb szaküzletében, ahol 1925 december 15-től 1926 január 20-ig

25%-kal leszallítottáron vásárolhat

és ingyen nyereményjegyek **egy ajándék motorkerékpárt** is nyerhet

utján minden vevőm
 Főlerakat: Puch, Dürkopp, Hald & Neu és több más világhírű gyártól
 Vidékieket képviselőnk kívánatra azonnal felkeresi!

Nagy raktár kiadó

a Zrinjski trg 24-ik számú
 házban egy nagy raktár-
 helyiség február 1-én kiadó.
 Ertelekzhet ugyanott a
 háztulajdonosnál. 11285

Jól bevezetett

cukrászda
 átadó

esetleg bére kiadó.
 Cim a kiadóhivatalban. 11120

Hengerfurásokat

vállal bárhol helyesen
 a legmodernebb és legprecízebb
 hengerturógépekkel

Krausz Gyula

vas- és fémöntődéje V. Beckerek
 Gunduličeva ul. 7. Telefon 329.
 11778

Szolid árak!

Női- és
 férfi **szövetek**
Barchetok
Zefirek

Zsebkendők, asztal- és ágygarnitúrák a legújabb kivitelben
Brača Šandić
 Velika-Kikinda, Trg Kralja Petra
 Nagyban! Kicsinyben!

Pontos kiszolgálás!

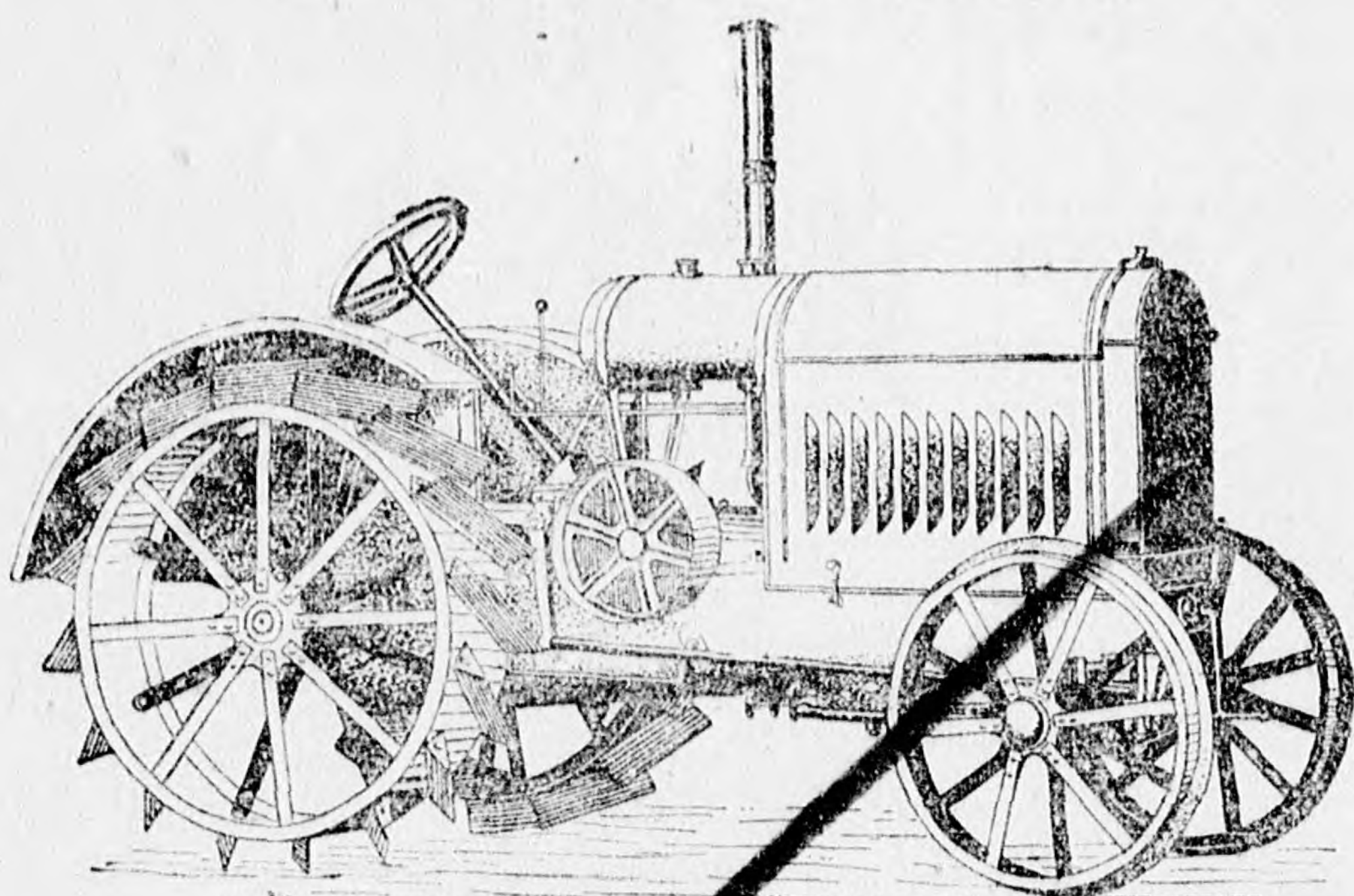
Bársonyok
Selymek
Peluche

Mc. CORMICK-TRAKTOROK

nyersolajüzemre

Mc. CORMICK-ARATÓGÉPEK

ELSŐK A VILÁGON

Nabavno Sredšte a poljoprivredne mašine
Krunoslav Stj-Jakovlić k. d.
Központ: ZAGREB, Martičeva ulica 14.
Fiók: BEOGRAD, Knez Mihajlova ulica 47.

Képviseletek:

Bánát:

Kemény Arnold, Velika-Kikinda
Braun Marcel, Veliki-Bečkerek

Bácska:

Kemény Gyula, Subotica
Schumacher R. St.-Bečej
Krämer Johann, Buijkes

SREM: Friedrich Theis, Zemun

11135

V.-BECSKEREKI MALOMÉPÍTŐ R. T.

(A. D. ZA PODIZANJE MLINOVA)

Alapítva 1921-ben

Telefon 261

Távíratcim: Mühlenbau

Első és egyedüli jugoszláv malomgépgyár

Teljes malomrendezések

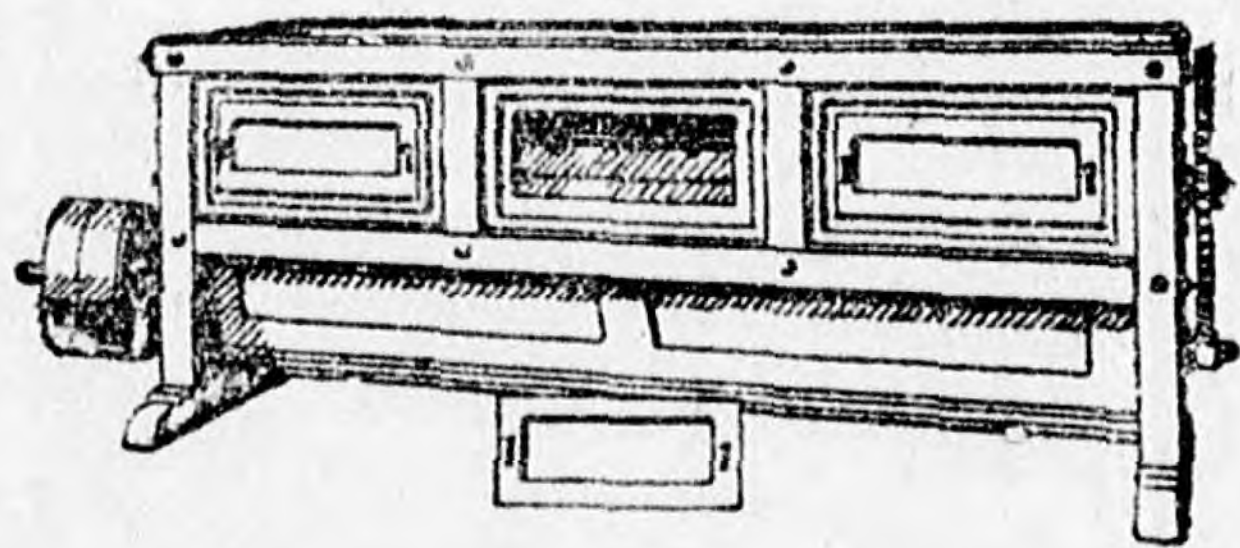
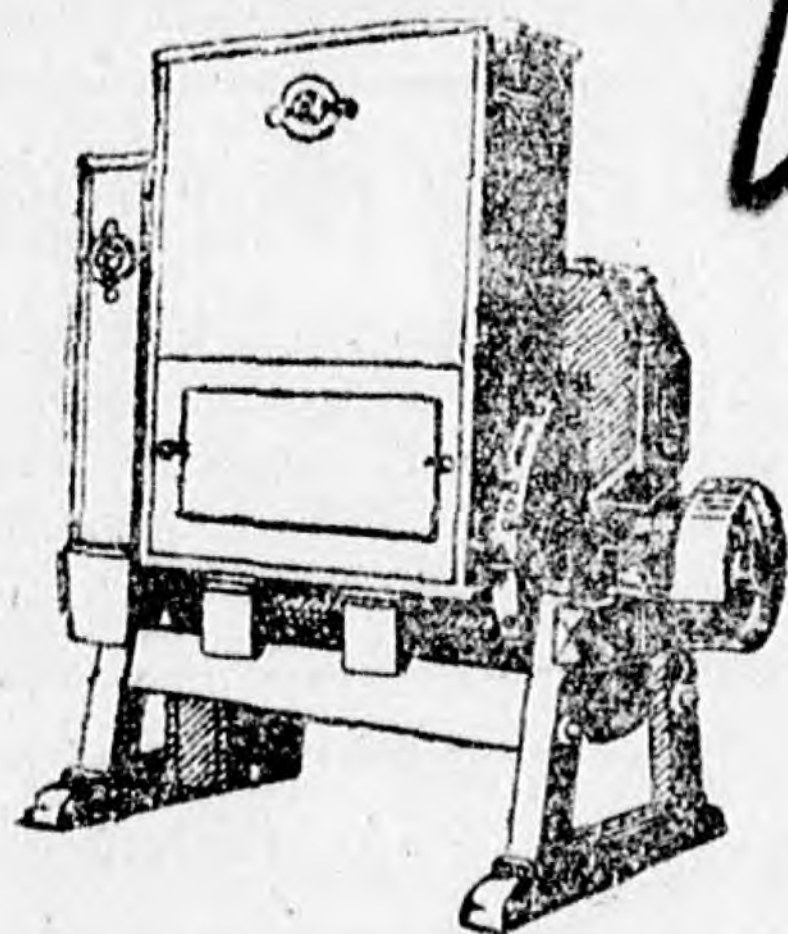
Állandó raktár malomgépekből és kellékekből

Vezérképviseelő Novisadon:

Gruber Ferenc mérnök-igazgató

Novisad, Kralja Aleksandra 16. Telefon 200

Távíratcim: Gruber Nearatpalota Novisad

7311

EN GROS

EN DETAIL

MAKSO SALGO FILIJALA

azelőtt: GOMBOS LAJOS

Sombor, Huspiac, a Sloboda szállóval szemben.

TELEFON 19 SZAM

Kender-, len- és jutaárak, zsákok, legjobb minőségű vizmentes ponyvák, gumikabátok (csőköpenyek), kárpitoskellékek, afrik, lószőr, matra és matetta gradlik, kender- és jutakóc, kender és jutagurtnik.

Spárga és kötéláru, uti- és lőtakarók.

Szabókellékek, watiervászon, steifleinen, kanavász stb.

Linoieum a legolcsóbb gyári árban.

Törülközők, lepedővásznak, kenyér- és tőrőruhák, viaszkosvászon abroszok és méteráru gyári árban.

"ALAT"

INDUSTRIJSKO DIONIČARSKO DRUŠTVO
ZAGREB BEOGRAD

Gajeva ulica 59

Miloša Velikog 3.

Egyetlen belföldi speciális gépgyár keskeny vágányu vasuti anyagok részére. — Gyártás:

kocsik, váltók, fordítókorongok,
kerékpárok, erdei-, bányai-, mezei-vasutak,
sodronykötélpályák, fékes siklók
(Breitenberganlagen)

Jelenleg raktáron vannak a következő új és használt anyagok:

42 waggonsin profilban 5.5, 7, 9.3 12 kg

6 " " normális

38 darab váltó 600, 760 mm nyomtávolságu

3 " " normális nyomtávolságu

48 " fordítókorong 600, 760 mm nyomtávolságu

64 " fordító waggonett 3.4 m³ 600 mm

42 " waggonett fatörzs és tüzifa részére

11205

50 " új bánya waggonett

12 " lokomotiv 35, 40, 50, 60 HP. 600, 760 mm pályákra

"GROSSLEY" világhírű motorgyár

Manchester (Anglia)

Működő, kompresszornélküli
DIESEL-MOTOROK, SZIVÓGÁZ-MOTOROK

faszén-, lignit-, szén-, barnaszén- és falulladék tüzelésre. Teljes biztonság az üzemben.
Felülmulhatatlan gazdaságosság. — Mérsékelt árak! — Legtökéletesebb kidolgozás.

Kedvező fizetési feltételek

Képviseelő: BOŽIDAR D. GJORGJEVIĆ BEOGRAD, Knez Mihajlova uca 36
Levelezés szerb és német nyelven. 1024 Telefon: 3592.

VULKAN GARAGE

SOMBOR

TELEFON

249

Állandóan szállíthat raktárról
egy megrendelés szerint

teher,
autóbusz,
tüzifecskendő és
személykarosszériákat
alvázakra

Költségvetés és árajánlat díjmentesen leadatik

KÖZGAZDASÁGI BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG SUBOTICA

Alapított 1892-ben.

Alaptőke és tartalékok: D. 8.000.000.—

Betétek: D. 90.000.000.—

Fiókok :

Apatin, Stara-Moravica, Pačir.

Sombori intézete:

Sombori Takarékpénztár.

Foglalkozik a bankszakma minden ágával,
kibocsátja a

BANCA COMMERCIALE ITALIANA

utazócsekkjeit,

melyeket a világ minden részén bemutatáskor
azonnal beváltanak.

Helyezze el pénzét a Városi Takarékpénztárba Suboticán

mert pénze ott legjobban kamatozik és legbiztosabb helyen van.

A Városi Takarékpénztár foglalkozik a banküzlet minden ágával.

Subotica város teljes vagyonával kezeskedik a Városi Takarékpénztár összes kötelezettségeiért és külön még a betétekért

Legelegánsabb uri és női cipőket párisi divallap szerint és a legolcsóbban Tóth Antal cipésmester készít. Pašičeva ulica 6. 102/2

AUTÓ
22-38 HP komplett, prima amerikai gyártmány, 5 üléses, 4 kocsival 75.000 dinárral eladó. Megtekinthető Novisad, Almaška 20. 11290

HÁZTULAJDONOSOK ÉPITTETŐK

A házak falában elhelyezett villamos vezeték nem látható, pedig épen ezek a vezetékek szolgáltatják a világosságot, a meleget és a hajtóáramot.

A vezetékeknek a házakban ugyanaz a szerepe, mint az ereknek a testben. Az építésnél kell tehát a vezetékek elhelyezésére figyelni. Ha ezt megfelelően helyezzük el, a vezeték mindig rendben lesz. Bizza tehát a kidolgozást ránk és mindig meg lesz elégedve.

Subotička Električna Željeznica i Osvetljenje D. D.
Világítási és üzemi osztály — Kostina ulica 1.

Nem kell új télikabát, ha a régi áttesteti vagy átíszíttatja Szudarevics Albert ruhafestő. Skotina Vitor ul. 34. Posta során. Olcsó árak! Figyejen a címre!

Vas- és fémöntvényeket gyárt, nikkelez és galvanizál: **KRAUSZ** VESZÉLYBECSKEREK, a törvényszéki palota mellett. TELEFON 329 760

P. TESLIĆ, SISAK
szesz- és szeszfinomítógyára, továbbá likőr, rum, konyak- és szénsavgyára és pálinkanagyfőzdéje, Sisak

Győződjék meg róla, hogy a **Teslic-féle francia likörök** a legjobbak!!

Képviselőt az egész Vajdaság részére:

MINERALIJA

M. Matić i Drug
NOVISAD, USTAVSKA UL. 29

Telefon 489

Távíratcím: MINERALIJA NOVISAD

Mi a Distol??

Distol az évtizedek óta millió és millió állaton kipróbált egyedüli biztos gyógyszer a kérődő állatok májméltelykórja ellen, mely a tudományos körök által

kétségtelenül

biztosnak ismertetett el és a hatóságok is használatra ajánlják.

Gazdák

néhány állat árán egész állatállományukat megmenthetik a pusztító kóról. Az állatok súlygyarapodása felér a kezelési költséggel. Mindenkit óvunk hamisítványoktól és pótszerektől. Csakis az előírt eredeti Distol-adag használata esetén

garantálunk

biztos eredményt.

Árengedmény:

Hogy minden gazda részére lehetővé tegyük a Distol használatát

gramonként 4.— dinárra

mérsékeljük az árakat. Rendelés esetén elegendő a gyógyításra szánt állatok száma és súlya.

Kapható minden gyógyszerárban.

„KASTEL“ D. D.
KARLOVAC 7820

FERROWATT VILLAMOS KÖRTÉK A LEGJOBBAK!

Egyedüli eladó Suboticán

A. MAYERHOF
OPTIKUS, ALEKSANDROVA ULICA 9.

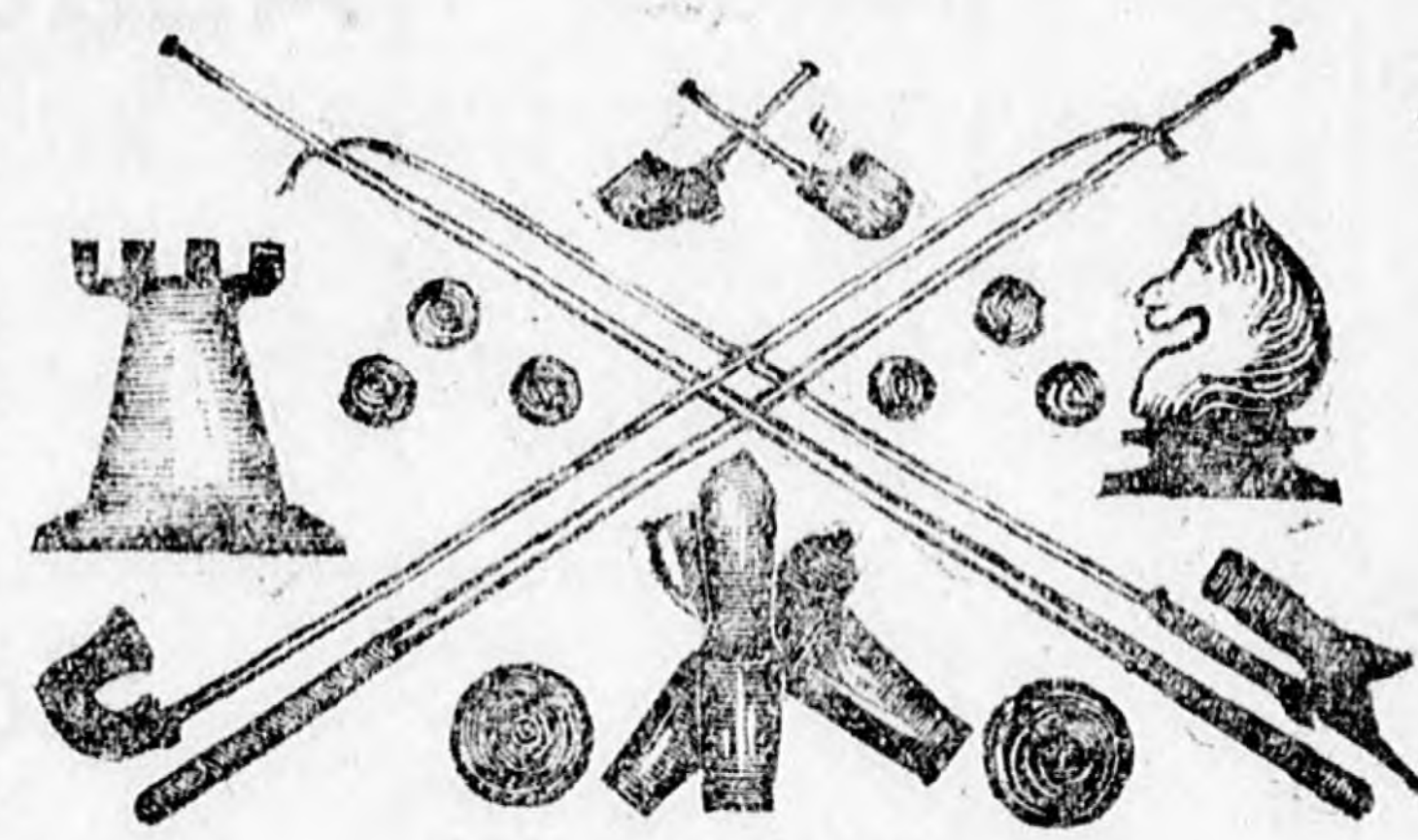
Régi égőjét ne dobja el, mert ráfizetéssel ismét újra cserélem be! 10795

Kulhanek, Mikló és Társai

Tisztelettel értesítjük, a malom és géptulajdonosokat, hogy 5 éve fenálló gép- és kazánjavító műhelyünket a Palicsi-utról

FRA JEŠE TRG 9. SZÁM

alá (Barátok temploma mögé) helyeztük át. Elvállalunk helyben és vidéken gőzgépek, lokomobilok és motorok hengerfurását, szerelését, alakítását, javítását, gőzkazánok foltozását, tüzszekrények ujtását, fémöntéseket, az összes gépkovács munkákat és új acélredőnygyártást. Minden e szakmába vágó munkát olcsón és pontosan készitünk viszonteladónak is.

ÉRTESETÉS.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy 30 éve fennálló üzletemet és esztergályos műhelyemet saját házamba Ben. Sudarevičeva ulica 29. alá helyeztem át. Ez alkalommal felhívom b. figyelmét áruim megtekintésére és saját készítményü műhelyi munkáimra.

Ugyanúgy készítek pipa, pipaszár, tájtek szipka, borostyán, dákók, billiárd golyók, elefántosnt golyók u. m. imitáció golyó, teke és teke-babák, lignum santum, sakk, dominó, dákóbőr, kréta, rézkapszli, csapok stb. stb. Emyők készítése és javítása szolid és pontos kivitelben.

A nagyérdemü közönség további szives pártfogását kérve, vagyok tisztelettel

10256

Özv. Gerber Jakabné

„ARGUS“ Általános Információsiroda **BEOGRAD**
JUGOSZLÁVIA
LEGNAGYOBB SZAK-FELVILÁGOSÍTÓJA

ARGUS megőr két követelésektől és... ARGUS összesített téseket sz... ARGUS kivitelei... ARGUS olcsón... ARGUS közli a... ARGUS több ezer elsőrendű referenciával rendelkezik

Hiteltudósító előfizetési árak:

10 információ 400 dinár, 25 információ 875 dinár
50 információ 1500 dinár, 100 információ 2500 dinár

Távíratcím: ARGUS—BEOGRAD

Provizíós utazót

ki Szerbiában jól bevan vezetve, keres a Bélipar r. t. Subotica.

Szárzabél

ismét I-a 60 dinár 100 méter
II-a 50 " 100 "
III-a 40 " 100 "

BÉLIPAR R. T. SUBOTICA